PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini Abb postale 1 gruppo - Cena 35 lir

Leto XVIII. - Št. 7 (5091)

TRST, torek 9. januarja 1962

Štiridnevni uradni obisk predsednika vlade in zunanjega ministra

Fanfani in Segni dopotovala v Maroko na povabilo maroškega kralja Hasana II.

Danes se sestane centralni odbor PSI, kateremu bo De Martino poročal o aktualnih vprašanjih demokracije, Lombardi pa o gospodarski vsebini obrata v levo - Valori o stališču levice PSI

(Od našega dopisnika)

RIM, 8. — Predsednik vlade Fanfani in zunanji minister Segni sta danes odpotovala v Maroko, kamor sta prispela nekoliko pred 18. uro. Pred odhodom z letališča Ciampino je Fanfani izjavil, da italijanska državnika odhajata na štiridnevni uradni obisk te dežele na povabilo maroškega kralja Hasana II. Fanfani in Segni si bosta ogledala tovarno avtomobilov «Somaca» (Fiat), v sredo pa bosta prisostvovala otvoritvi čistilnice petroleja «Samir» (ENI); obiskala bosta tudi Marakeš in Tanger, hkrati pa bosta imela vrsto razgovorov z namenom, da bi še stopnjevali že itak dobre prijateljske in gospodarske odnose med obema deželama. Njuna vrnitev v domovino je predvidena za prihodnji petek.

V tem tednu se bo sestal odbor za poslovnik poslanske zbornice, ki bo odločil glede parlamentarne diskusije o zaključkih preiskovalne komisije o Fiumicinu, hkrati pa bo odločil tudi o tem, ali naj se diskutira tudi o zapisnikih o zaslišanju prič v zvezi s to zadevo.

Komunistični poslanci pripravljajo besedilo resolucije (objavili jo bodo jutri) o zaključkih parlamentarne preiskovalne komisije o Fiumicinu. Tajnik skupine komunističnih poslancev Caprara je izjavil, da komunisti zahtevajo s svojo resolucijo ne le to, da naj se vrši razprava o tem škandalu, ampak da se mora zaključiti z glasovanjem o političnih odgovornostih, ki bodo utegnile izhajati iz te diskusije. Izključujejo pa resolucijo o nezaupnici sedanji vladi, «bodisi zato, ker odgovornosti zadevajo prejšnje vlade, bodisi zato, ker bi komunistična resolucija o nezaupnici pomenila isto kot podaljšati življenje sedanji vladi». Razprava o Fiumicinu se bo verjetno vršila 17. t.m. in bo baje trajala tri dni.

Jutri ob 10 uri se bo začelo zasedanje centralnega odbora PSI, ki ima naslednji dnevni red: 1. Stranka in aktualna vprašanja demokracije; 2. gospodarska vsebina obrata v levo, in 3. sprememba določb statuta glede socialističnega mladinskega gibanja. O aktualnih vprašanjih demokracije bo poročal namestnik tajnika De Martino, o gospodarski vsebini obrata v levo pa Lombardi. Obe poročili skušata določiti pomen, ki ga PSI pripisuje, tako z gospodarskega kot političnega gledišča, morebitni sestavi vlade levega centra, ki naj bi imela posredno ali neposredno zunanjo podporo socialistov.

Znano je, da se s tem programskim dokumentom PSI strinja tudi leva struja v stranki; večina in manjšina pa se razhajata glede tolmačenja tega dokumenta: medtem ko avtonomistična večina smatra, da je treba gledati na gospodarsko vsebino obrata v levo v zvezi s splošnim političnim položajem in politično usmeritvijo, ki jo je zarisal kongres v Milanu, je manjšina mnenja, da je integralni pristanek na ta program nujen pogoj za sklepanje kakršnih koli, tudi posrednih političnih zavezništev, ki bi težila k sestavi vlade levega centra. Tudi glede tega prihaja zelo očitno do izraza razlika v stališčih večine in manjšine do katoličanov: večina smatra srečanje med socialisti in katoličani za koristno, da bi s podporo demokratičnih sil dosegli nov razvoj italijanske politike, medtem ko manjšina odklanja vprašanje srečanja s katoličani v sedanji obliki in zlasti poudarja nove momente, ki se, po nedavnih dogodkih, pojavljajo v komunističnem taboru, kar postavlja nova, v preteklosti neznana vprašanja vsem strankam, ki se sklicujejo na delavski razred; iz tega manjšina zaključuje, da mora obrat v levo izkoristiti tudi sile, ki se zbirajo okrog KPI.

Danes so se sestali ločeno pristaši avtonomistične struje v centralnem odboru PSI in pristaši obeh levih struj Lelia Bassa in Vecchiettija. Levica je sklenila nastopiti skupno na zasedanju centralnega odbora in zagovarjati enotno stališče, ki ga bodo določili potem, ko jim bo znana vsebina poročila De Martina. Po sestanku, ki je trajal tri ure, je predstavnik levice Valori izjavil novinarjem: «V teku diskusije smo ugotovili popolno soglasje med obema manjšinskima strujama PSI. To ne sme čuditi, kajti že na poslednjih zasedanjih centralnega odbora in vodstva smo, mi levica in tovariši 'demokratične alternative', zavzemali skupno stališče in glasovali na enak način. med obema strujama je v teku proces stvarne, četudi ne formalne združitve». Na vprašanje, ali bosta obe struji predložili skupne dokument na sedanjem zasedanju centralnega odbora, je Valori dejal, da je to zelo verjetno; predhodno pa morajo vedeti, kaj bo dejal De Martino v svojem uvodnem poročilu. Na vprašanja ,ali se obe manjšinski struji strinjata z večino glede gospodarskega programa, je Valori dejal: «Manjšini sta bili zastopani v komisiji, ki je izdelala program, in sta ga odobrili. Sedaj pa gre za to, kako se ta program tolmači. Za nas levico ta program predstavlja proglasitev nekaterih temeljnih točk preloma, ki se jim ni moč odpovedati, in ki morejo načeti stanje, ki sedaj obstaja v Italiji; za avtonomiste pa se zdi, da ima program le instrumentalno vrednost, kot osnova za pogajanja v zvezi z določenimi političnimi operacijami. Videli bomo, kaj bo o tem specifičnem vprašanju povedal poslanec Riccardo Lombardi».

Na sestanku avtonomistične večine, ki se ga je udeležil tudi Nenni, pa sta De Martino in Lombardi obrazložila glavne poteze poročil, ki ju bosta podala na jutrišnjem zasedanju centralnega odbora stranke, De Martino pa je še pozval predstavnike večine, naj v teku diskusije v centralnem odboru poglobe tematiko, ki označuje politični obrat v Italiji.

Politična komisija «Liberalne demokracije» (levica liberalne stranke) je danes zaključila svoje zborovanje in odobrila politični dokument, v katerem se med drugim zavzema za to, da bi se «napredne sile laične demokracije» (republikanci, radikali in napredni liberalci) zbrale pod enotno programsko in politično usmerjenost, da bi se tako mogle učinkoviteje vključiti v «perspektivo razvoja politične gospodarske in socialne stvarnosti dežele». Med raznimi zahtevami se v tem dokumentu zagovarja nujnost, da se bližnji kongres liberalne stranke odreče svojemu načelnemu nasprotovanju «predlagani večini levega centra». Nova politična in programska usmeritev bi po mnenju naprednih liberalcev morala predstavljati hkrati tudi «nujno demokratično platformo» za izvolitev novega predsednika republike, ki bi mogla računati na podporo «političnih sil od PLI do PSI».

A. P.

Francoska levica organizira samoobrambne skupine proti OAS

Nov atentat na Sartrovo stanovanje - Nove žrtve ultrasov v Alžiriji
Zasedanje alžirske vlade v Mohamediji

PARIZ, 8. — Francoska levica pripravlja svoj načrt za akcijo proti OAS in fašizmu. Predstavniki številnih levičarskih organizacij (razen komunistov), ki so združeni v tako imenovanem «odboru enajstih», so se sestali danes v Parizu in razpravljali o borbi proti OAS.

Med drugimi so zastopane socialistična stranka (SFIO), enotna socialistična stranka (PSU), radikalna stranka, zveza za človeške pravice, demokratična zveza republikanske levice (UDSR), francoska zveza krstjanskih delavcev (CFTC), socialistični sindikati (Force Ouvriere), državna zveza francoskih študentov (UNEF) in zveza za narodno vzgojo (FEN).

Predmet debate je ustanovitev «samoobrambnih skupin», ki bi morale biti vedno pripravljene na sodelovanje z varnostnimi silami v primeru upora, ali pa da jih nadomestijo, če te ne bi izpolnile svoje dolžnosti. Razen tega bi morale te skupine sestavljati močno organizirano množico, ki bi lahko odgovorila s silo na nasilne ukrepe policije.

Zamisel o tem je padla po krvavih spopadih 19. decembra med policijo in demokratičnimi množicami, ki so demonstrirale proti OAS.

Nekateri zahtevajo, naj bodo skupine samoobrambno oborožene najmanj s palicami. Drugim se zdi primerno organizirati sistem, ki naj omogoči naglo sklicanje članov teh skupin v primeru potrebe. Glavno vprašanje pa je sodelovanje s komunističnimi silami. Enotna socialistična stranka je mnenja, da so diskriminacije nedopustne, in skuša doseči vsaj sporazum za «vzporedno» ali «zbliževalno» akcijo.

Sinoči je v poslopju, kjer stanuje francoski pisatelj in filozof Jean Paul Sartre, eksplodirala plastična bomba. Plastični naboj je eksplodiral v petem nadstropju, kar pomeni, da so se ultrasi pomotili, ker Sartre stanuje v četrtem nadstropju. Eksplozija je bila tako močna, da je popolnoma razdejala dve stanovanji v petem nadstropju. Danes so oblasti odredile izpraznitev stanovanj. Bomba je porušila tudi del stopnišča. Gasilci so morali porušiti del zidu, da preprečijo nove nesreče. V vseh nadstropjih so vrata razbita in zidovi poškodovani. Sartre je sedaj na potovanju v Italiji. Njegovo stanovanje ni bilo hudo poškodovano, čeprav so bila vrata razbita.

Malo je manjkalo, da ni eksplozija povzročila smrtne žrtve. Za vrati enega od dveh stanovanj v petem nadstropju je namreč ležalo v zibelki dete. Le trenutek pred eskplozijo je mati slučajno prenesla zibelko v notranjo sobo.

Trije policijski agenti so bili laže ranjeni. Neki stanovalec jih je namreč poklical, ko je videl na stopnišču zavoj z eksplozivom. Policaji so bili na stopnicah, ko je nastala eksplozija. V zadnjih šestih mesecih je to že drugi atentat na Sartrovo stanovanje.

V nedeljo se je končal eden najbolj krvavih tednov v Alžiriji. Bilanca teroristične dejavnosti ultraške organizacije OAS v prvem tednu novega leta je nad 150 mrtvih, 250 ranjenih in velika materialna škoda, povzročena v 135 hudih incidentih.

Danes je med številnimi atentati bilo ubitih v vsej Alžiriji pet ljudi, sedem pa ranjenih.

Francoski trgovci v Alžiru so danes na poziv OAS zaprli za dve uri trgovine in javne lokale. Stavkali so tudi uradniki v javnih uradih in bankah. Francozi so stavkali tudi v Oranu. Ultrasi pa so divjali po ulicah.

Iz Rabata poročajo, da je alžirska vlada imela včeraj v Mohamediji svojo prvo sejo. Predstavnik alžirske vlade je po seji izjavil, da so govorili o možnosti za mir v Alžiriji, in je dodal, da so «stvarne možnosti» za uresničenje tega smotra. Zunanji minister alžirske vlade Sad Dahlab je izjavil: «Mi pripravljamo mir, drugi pa vojno». Neki minister je izjavil, da ni pričakovati v bližnji prihodnosti sporočila o prenehanju sovražnosti v Alžiriji.

Druga seja, ki je bila določena za danes zjutraj, je bila odložena

Lopovi in žandarji

Nova navodila poslaniku Thompsonu za nadaljevanje pogajanj v Moskvi

Bonn ne bo objavil vsebine sovjetske spomenice, o kateri pravijo, da ne vsebuje nič novega in da ponavlja predlog za neposredna pogajanja - Mac Millan je prispel sinoči v Bonn

WASHINGTON, 8. — Ameriški funkcionarji so sporočili, da je washingtonska vlada poslala nova navodila svojemu veleposlaniku v Moskvi Thompsonu za nadaljevanje razgovorov s sovjetskim zunanjim ministrom Gromikom. Predvidevajo, da se bo Thompson sestal z Gromikom čez nekaj dni in verjetno še ta teden.

V poučenih krogih pravijo, da je nova navodila odobril Thompsonu predsednik Kennedy sam, in da je ameriška vlada seznanila z njimi Bonn, London in Pariz. V omenjenih krogih pripominjajo, da nova navodila ne pomenijo nobene spremembe politike

V Bonnu je zunanje ministrstvo sklenilo, da ne bodo objavili sovjetske spomenice o Berlinu in Nemčiji, ki jo je sovjetsko zunanje ministrstvo izročilo 27. decembra nemškemu poslaniku Krollu. Mnenja so, da bi tudi delna objava te spomenice bila neumestna «v sedanji kočljivi fazi začetnih sondiranj Zahoda s Sovjetsko zvezo».

V zunanjem ministrstvu so končali analizo spomenice in so pripravili tudi komentirano poročilo, ki so ga poslali Adenauerju. Kljub strogi tajnosti glede vsebine spomenice, se je zvedelo, da ta v glavnem ponavlja predloge, ki jih je vsebovala enaka spomenica sovjetske vlade, ki je bila poslana 17. februarja lanskega leta Adenauerju in ki je predlagala neposredne razgovore med Moskvo in Bonnom, da bi skušali najti «izven zahodnih držav» «dvostransko rešitev berlinskega vprašanja». Sovjetska vlada se obrača na kanclerja, naj uporabi «svoje velike izkušnje državnika za ohranitev miru», in predlaga «temeljito proučitev vseh nerešenih vprašanj z vlado zvezne republike.

Vse te informacije so izzvale hudo polemiko. V zahodnih krogih izražajo dvom v lojalnost bonnske vlade in ji očitajo, da skuša najti neposreden sporazum s SZ, «da bi nevtralizirala znake negotovosti zavezniških držav». Nekateri pripisujejo to sovjetsko potezo pobudi samega nemškega poslanika Krolla, katerega so že lanskega novembra obtožili, da je «spletkaril» s Hruščevom in mu nakazal možnost, da bi zahodnonemška vlada eventualno sklenila neposreden sporazum s SZ, ker se ne more sporazumeti s svojimi zahodnimi zavezniki.

Zahodnonemški državni tajnik za informacije Eckardt je nocoj na tiskovni konferenci izjavil, da se «zvezni vladi zdi neuporabna pot, ki jo predlaga Sovjetska zveza v svoji zadnji noti». Dodal je, da nemška vlada sicer želi izkoristiti vsako ugodno okoliščino za izboljšanje položaja v Berlinu, toda ne bo prevzela nobene pobude, «ki bi prejudicirala odgovornost štirih velesil v bivši nemški prestolnici». Von Eckardt je izjavil, da je sovjetska spomenica samo «poizkus napraviti razpoko v zahodni fronti v sedanjem kočljivem trenutku obnovitve sondiranja o Berlinu. Ta poizkus nemška vlada zavrača».

Zatem je von Eckardt potrdil nekatere že znane točke dokumenta: 1. Poziv zvezni vladi, naj začne neposredna pogajanja s Sovjetsko zvezo o Berlinu in Nemčiji ob udeležbi vzhodnonemške vlade. 2. Potrjuje se načelo, naj bi se berlinsko vprašanje rešilo z ustanovitvijo svobodnega mesta v zahodnem Berlinu. Omemba pogajanj z Bonnom glede Berlina je edino, kar je novega, ker je sovjetska vlada doslej vedno odrekala zahodnonemški vladi pravico vmešavanja v berlinske zadeve. 3. Vprašanje komunikacij med Zahodnim Berlinom in Zahodno Nemčijo ne prinaša nič novega v primerjavi s tem, kar sta sovjetska vlada in vzhodnonemška vlada že večkrat nakazali. Zid, ki je bil postavljen po dogodkih 13. avgusta, se ocenjuje kot «pozitiven element za določitev državne meje z Nemško demokratično republiko». Ta zid je že pokazal svojo koristnost, ker se je s tem lahko ublažila napetost, ki so jo povzročili pobegi vzhodnih Nemcev v zahodni Berlin. 4. Združitev: potrjuje se teza, da se Nemčija lahko združi samo s pomočjo sporazuma med obema nemškima državama.

Spomenica obtožuje zahodne države, da se ne zanimajo za obnovitev nemške enotnosti, in nakazuje potrebo nevtralizacije enotne Nemčije.

O teh vprašanjih, ki jih načenja Sovjetska zveza v svoji spomenici, se je kancler Adenauer razgovarjal s sovjetskim poslanikom v Bonnu Smirnovom. Razgovor je bil zelo dolg, toda o njem niso dali nobenih podatkov.

O tem se bo kancler razgovarjal jutri tudi z Mac Millanom, ki je prispel nocoj v Bonn.

Kancler Adenauer je danes izjavil, da je zadnja sovjetska spomenica njegovi vladi «najbolj ekscentrična stvar na svetu». Pripomnil je, da ne vsebuje nič novega in da pomeni «poizkus zabiti klin med Zahodno Nemčijo in njenimi zavezniki».

Glede svojih razgovorov z Mac Millanom je kancler izjavil, da je prišlo do temeljitega izboljšanja v odnosih med Bonnom in Londonom, toda med Nemci — «in ne samo med Nemci» — je še vedno «neka bojazen zaradi angleške tendence popuščanja pri pogajanjih z Moskvo». Kar se tiče Berlina, je Adenauer izjavil, da pri dosedanjih razgovorih ni opazil nobenega napredovanja.

—«»—

Smrt poglavarja grško-pravoslavne cerkve

ATENE, 8. — V starosti 71 let je zaradi srčne kapi umrl nadškof Theokletos, poglavar grško - pravoslavne cerkve. Atenski nadškof ter s tem poglavar grško-pravoslavne cerkve je postal avgusta 1957. Kot predsednik panhelenskega odbora za samoodločbo Cipra se je aktivno zavzemal za zbiranje sredstev v pomoč bojevnikom za ciprsko neodvisnost. Pokopali ga bodo v sredo ali četrtek.

—«»—

BEJRUT, 8. — Bejrutski radio je javil, da so v zadnjih 36 urah aretirali v Libanonu 91 oseb. 238 oseb so izpustili na svobodo, tako da jih je sedaj zaprtih še 2720.

Meja s Sirijo, ki je bila od 31. decembra zaprta za vse arabske državljane, je spet odprta za promet.

DANES

Da se kolonialisti, ko izgubljajo svoje zadnje kolonije, še prav posebej poslužujejo zločinskih sredstev, je dokazala tudi vlada male Nizozemske, ki je včeraj s pomočjo svojih agentov poskušala umoriti indonezijskega predsednika Sukarna: nihče izmed pobožnih sovražnikov osvobodilnega boja kolonialnih narodov še ni dvignil svojega glasu proti najnovejšemu zločinu. Isto velja tudi za včerajšnje in preodvčerajšnje atentate francoske ultrasovske OAS. V prvem primeru so izgubili življenja tudi otroci, v drugem pa so bila otroška življenja v nevarnosti. Svetovno znani pisatelj Sartre je bil k sreči odsoten. Spričo vsega tega se pač tudi zdi kaj čudno, da se francoska demokratična levica ne more sporazumeti s komunisti za skupno in enotno borbo proti OAS, in da se enajst strank tako na dolgo in široko pogaja za ustanovitev «samoobrambnih skupin», namesto da bi vsa napredna gibanja že zdavnaj stopila v enotno ofenzivno akcijo proti tistim, ki še vedno nočejo razumeti, da je doba kolonializma v smrtnih krčih.

Prav tako se na dolgo vlečejo tudi konkretne priprave za zares stvarna pogajanja med SZ in ZDA glede Berlina in drugih žarišč hladne vojne. Danes je zahodnonemška vlada sporočila nekaj podatkov o vsebini sovjetske spomenice od 27. decembra, ki pa ne vsebuje nič posebno novega, kakor ni nič novega, da je predstavnik bonnske vlade izjavil, da je spomenica zgolj «sovjetski poskus napraviti razpoko v zahodni fronti v sedanjem kočljivem trenutku», in da zahodnonemška vlada ta poizkus zavrača. Če bo šlo vse po sreči, se bosta Gromiko in Thompson ponovno sestala še ta teden, seveda med obtoževanjem nekaterih zahodnih krogov, da zahodnonemški veleposlanik «Kroll spletkari s Hruščevom»; verjetno bo ta očitek sedaj, ko je znana vsebina spomenice, odpadel.

V Italiji pa se javno mnenje še vedno ukvarja s podrobnostmi škandala o zgraditvi letališča Fiumicino, kar odvrača pozornost z vprašanja programa bodočega levega centra pa tudi od vprašanj, ki so v zvezi z italijansko zunanjo politiko do arabskih držav, izmed katerih je Fanfani trenutno izbral Maroko, kamor je s Segnijem včeraj odpotoval. Z zunanjepolitičnega stališča bodočega levega centra pa spada ta obisk italijanskega ministrskega predsednika v tej važni izvenblokovski državi brez dvoma med tiste postavke ,na katerih bo politika nove vlade slonela.

Končno ne moremo pri tem pregledu včerajšnjih dogodkov mimo strašne nesreče, ki je doletela mornarje iz bližnjega Hrvatskega Primorja v noči med nedeljo in ponedeljkom v Rokavskem prelivu: od 33 se jih je rešilo 5. Zelo huda nesreča je istega dne prizadela tudi dalmatinsko občino Makarska, kjer je močan potres povzročil dve smrtni žrtvi in v celoti uničil eno izmed tamkajšnjih vasic ter poškodoval tri četrtine stanovanj v vsej občini.

Manifestacija za Alžirijo v Rimu

RIM, 8. — Nocoj je bila na Trgu Sonnino manifestacija za svobodno Alžirijo. Skupina je skušala iti v sprevodu pred francosko poslaništvo. Demonstranti so nosili napise z zahtevo, naj se Alžiriji prizna svoboda. Policija je demonstrante napadla in prišlo je do spopadov. Ranjena sta bila dva policijska funkcionarja. Aretirali so 4 demonstrante.

Pozneje so se demonstranti spet zbrali na Argentinskem trgu, toda policija jih je razgnala.

Novi plačanci za Čombeja

LEOPOLDVILLE, 8. — Predstavnik glavnega štaba Združenih narodov v Kongu je nocoj izjavil, da je 35 plačancev francoskega jezika prišlo danes v Brazzaville in so takoj odpotovali z letalom v Severno Rodezijo. Ugotovljeno je bilo, da so namenjeni v Katango, da se pridružijo ostalim Čombejevim plačancem.

Predstavnik OZN je izjavil, da bo Sture Linner podal o tem posebno izjavo.

—«»—

Neuspel atentat nizozemskih agentov na indonezijskega predsednika Sukarna

Pripravljenost indonezijskih čet na Moluških otokih in na malih otokih okoli Zahodnega Iriana - Posredovanje Filipinov?

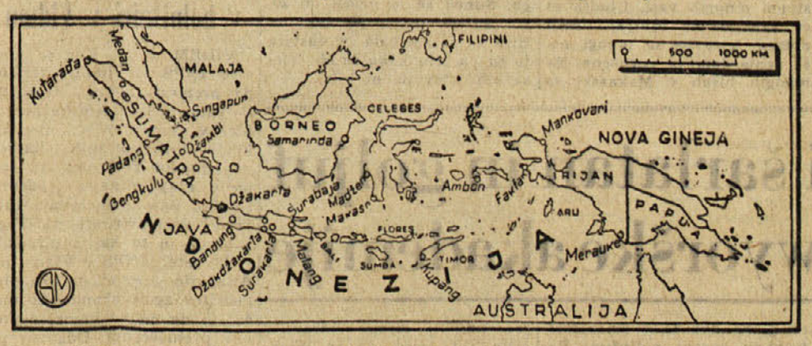

DŽAKARTA, 8. — Včeraj je bil v Makasaru izvršen atentat za umor predsednika Sukarna. V ta namen je neznanec vrgel bombo kakih sto metrov za predsednikovim avtomobilom. Pri tem je bilo ranjenih 31 oseb, med katerimi 14 otrok. Pozneje so en otrok in dva odrasla umrli v bolnišnici. Predsednik Sukarno ni bil ranjen. Predstavnik vlade je danes izjavil, da so aretirali več ljudi, ki so nizozemski agenti. Dodal je, da je bil namen atentata demoralizirati indonezijsko ljudstvo.

Za predsednikovim avtomobilom je med drugim vozilo več avtomobilov, v katerih so bili tudi poslaniki, med katerimi tudi ameriški poslanik

V svojem govoru v Makasaru na otoku Celebesu je Sukarno izjavil, da bo Indonezija osvobodila Zahodni Irian ter je pozval študente in funkcionarje, naj se posvetijo temu namenu. Poudaril je tudi potrebo izboljšanja življenjskih pogojev Indonezije. Dejal je, da imperializem združuje sedaj vse svoje napore na gospodarskem sektorju. Omenil je zatem, da je Indonezija, ko je bila pod nizozemsko okupacijo, imela 94 odstotkov analfabetov, danes pa jih ima 30 odstotkov; leta 1964 se lahko predvideva, da ne bo več analfabetizma. Sukarno je izjavil, da se lahko reče, da čez 25 let, če ne bo zunanjih ovir, bo Indoenezija med državami, ki bodo najbolj napredovale.

Nocoj je predsednik Sukarno na nekem sprejemu izjavil, da so po uradni preiskavi ugotovili, da so atentat pripravili nizozemski agentje. Dodal je, da se preiskava nadaljuje, in ko bo zaključena, bo objavljeno obširno poročilo. Sukarno je izjavil, da je to že četrti atentat nanj.

Indonezijski radio je sporočil, da so indonezijske čete na Moluških otokih in na majhnih otokih okoli Zahodne Nove Gvineje pripravljene v vojašnicah in so dobile ukaz, naj bodo pripravljene za nastop vsak trenutek.

V Maniji je filipinski podpredsednik Emanuel Pelaez izjavil, da bodo imeli Filipini poluradne stike z Indonezijo in Nizozemsko in bodo skušali mirno rešiti spor o Zahodni Novi Gvineji. Pripomnil pa je, da ne bo šlo za posredovanje.

V Bruslju še ni sporazuma Erhardovi razgovori v ZDA

BRUSELJ, 8. — Svet ministrov evropske gospodarske skupnosti je nadaljeval danes popoldne pogajanja o kmetijski politiki. Danes je predsedoval francoski minister za kmetijstvo Pisani.

Pred nadaljevanjem dela je bil položaj naslednji: nobeden od 12 pravilnikov, ki jih morajo odobriti za prehod v drugo fazo skupnega tržišča, ni bil še odobren. Izvedenci, ki so delali tudi v nedeljo, pripravljajo besedilo štirih ali petih pravilnikov, glede katerih so manjše težave in ki jih bodo ministri eventualno odobrili jutri (če bodo premagane še nekatere težave). O najvažnejših točkah, ki se tičejo zaščitnih klavzul, skupnega finansiranja in zbližanja kmetijskih cen v šestih državah na povprečno skupno ceno, so nesoglasja še precejšnja in zaradi tega vlada precejšnja zaskrbljenost.

Danes so napredovali zelo počasi, tako da se sprašujejo, ali bo dovolj pet dni za rešitev še ostalih spornih vprašanj. Današnja seja je trajala štiri ure. Rahlo so napredovali glede zbližanja kmetijskih cen k povprečni skupni ceni. Načelno so sklenili, da se sedanje cene ne bodo smele še bolj razhajati; to je že nekaj. Posebna komisija pa mora pripraviti predloge, kako naj se določi «skupna cena», in določbe, kako naj se cene v posameznih državah v prihodnjih letih približajo skupni ceni. Nizozemska zahteva, naj se določi, že sedaj, Nemčija pa ne bi se hotela obvezati. Italijanska in francoska delegacija sta zavzeli vmesno stališče. Predsednik Pisani bo predložil jutri kompromisen predlog.

Danes so nadaljevali pogajanja tudi o sadju in zelenjavi, toda debata o tem se bo morala še nadaljevati.

Medtem so izvedenci na delu, da določijo pravilnike glede vina, minimalnih cen, konkurence in glede spopolnitvenih pristojbin za proizvode živilske industrije. Jutri se bo seja začela ob 9. uri.

Iz Londona pa poročajo, da države Commonwealtha pritiskajo na britansko vlado za sklicanje konference, na kateri bi proučili celotno vprašanje včlanjenja Velike Britanije v skupno tržišče. Pobudo v ta namen je dala predvsem kanadska vlada. Baje je Mac Miljan načelno sprejel tako konferenco.

WASHINGTON, 8. — Zahodnonemški minister za gospodarstvo Ludwig Erhard, ki je prišel v nedeljo v Washington, se je razgovarjal danes s pomočnikom državnega tajnika za gospodarske zadeve Martinom. Pozneje se je sestal z Deanom Ruskom in nato je kosil z državnim podtajnikom Ballom. Zvečer pa je obiskal predsednika Kennedyja v Beli hiši. Zatrjuje se, da so glavni predmet razgovorov naslednja vprašanja: 1. skupno tržišče in učinki, ki bi jih skupna kmetijska politika šestih držav imela za ameriški izvoz. 2. Pomoč nezadostno razvitim deželam. Po mnenju Washingtona nakazuje Zahodna Nemčija samo 6 odstotkov svoje državne proizvodnje za pomoč in obrambo nezadostno razvitih dežel, medtem ko nakazujejo ZDA deset odstotkov. 3. Načrti ameriške vlade za znižanje carinskih tarif med ZDA in evropskim skupnim tržiščem. 4. Med razgovori, ki jih bo imel Erhard jutri z ravnateljem mednarodnega državnega sklada Jacobsenom in z ameriškim podtajnikom za zaklad Dillonom, bo načel vprašanje ravnotežja in stabilnosti zahodne valute.

Na tiskovni konferenci po razgovoru z Deanom Ruskom je Erhard izjavil, da bi morale ZDA prevzeti vodstvo ideološke ofenzive Zahoda proti Sovjetski zvezi. Dejal je, da mora Zahod okrepiti svoj položaj na «duhovnem in etičnem področju» kot odgovor na komunizem. Erhard je pozval ZDA, naj glede tega «pokažejo enako odločnost kakor po drugi svetovni vojni, ko so uvedle Marshallov načrt». S tem v zvezi je omenil možnost, da ZDA uvedejo «carinsko demobilizacijo» v odnosu do skupnega tržišča. Pripomnil je, da je z nekaterih vidikov današnji položaj enak položaju v zadnjih letih desetletja 1940-50. «Prišel je trenutek novih idej, in upam, da bodo prišle iz ZDA,» je dodal Erhard. Dejal je, da se je o tem prepričal na podlagi Kennedyjevih izjav zlasti glede potrebe reorganizacije ameriške trgovinske politike.

Glede Berlina je Erhard izjavil, da so govorili tudi o tem in da «Nemčija ve, da lahko računa na odločno stališče ZDA»

Po razgovoru s Kennedyjem pa je Erhard izjavil, da je zadnji sovjetski predlog za neposredna pogajanja «propagandna poteza s čiste politično realnostjo». Dodal je, da s Kennedyjem ni govoril o sovjetski spomenici, dočim je o njej govoril z Deanom Ruskom.

—«»—

Sporazum o obrambi valute

WASHINGTON, 8. — Po desetih mesecih pogajanj so se glavne zahodne industrijske države sporazumele o morebitnem mobiliziranju «velikih dodatnih virov» do 6 milijard dolarjev za obrambo stabilnosti valute. Sporazum, ki ga je podpisalo deset držav (ZDA, Zahodna Nemčija, Velika Britanija, Francija, Italija, Japonska, Nizozemska, Kanada, Belgija in Švedska), je v petek odobril glavni svet mednarodnega denarnega sklada in je bil objavljen danes. Stopil bo v veljavo 7 mesecev po formalni odobritvi. Ratifikacija v parlamentu bo potrebna še posebno v ZDA in Franciji.

Razdelitev zneskov, ki jih bo omenjenih deset držav imelo pripravljenih, da jih po potrebi da na razpolago denarnemu skladu za obrambo stabilnosti valute, je naslednja (v dolarjih): ZDA: 2 milijardi, Velika Britanija in Nemčija: vsaka 1 milijardo. Francija in Italija: vsaka 550 milijonov, Japonska: 250 milijonov, Nizozemska in Kanada: vsaka 200 milijonov, Belgija: 150 milijonov, Švedska: 100 milijonov. Skupno 6 milijard.

Ker se v sedanjem trenutku zdi najbolj majav položaj dolarja in funta šterlinga, je prispevek držav skupnega tržišča, ki znaša skupno 2 milijardi in 450 milijonov, še posebne važnosti.

Postopek, ki ga predvideva sporazum, je naslednji: če bi se neki državi zdelo potrebno uporabiti te dodatne vire, se bo morala posvetovati z ostalimi državami, in te bodo določile zneske, ki so jih pripravljene predujmiti. Države udeleženke morajo skušati doseči soglasen sporazum. Če ne bo soglasnega sporazuma, bodo o uporabljanju rezerv odločali na podlagi glasovanja.

Mednarodni denarni sklad je objavil danes sporočilo, v katerem poudarja, da potreba mobiliziranja dodatnih rezerv ne izhaja iz šibkosti sedanjega denarnega sistema, temveč iz široke konvertibilnosti valut, zlasti v glavnih industrijskih državah. Poročilo pripominja, da velike industrijske države razpolagajo s precejšnjimi rezervami, denarni sklad pa ima sedaj 3 milijarde zlatih dolarjev ter 6 milijard in pol dolarjev v konvertibilni valuti.

—«»—

Poziv Gizengi

LEOPOLDVILLE, 8. — Kongoški parlament je izglasoval resolucijo, s katero poziva Gizengo, naj se vrne v Leopoldville, da bi se zagovarjal pred parlamentom zaradi obtožb njegovih nasprotnikov, ki ga obtožujejo secesionistične dejavnosti. Resolucijo je predložil neki poslanec njegove stranke. Nekateri poslanci so zahtevali, naj se Gizengi odvzame parlamentarna imuniteta, če se ne bo odzval pozivu v 48 urah.

Tudi v novem letu enotno za pravice

Celovški «Slovenski vestnik» je pod gornjim naslovom objavil sledeči uvodnik.

Prehod v novo leto nam daje vedno spet priložnost, da pogledamo nazaj in usmerimo naše delo za naprej. Pri tem je važno, da se zavedamo svojega mesta in svojih nalog v človeški skupnosti in zlasti, da se zavedamo svojega pravega odnosa do stvarnosti, v kateri živimo. Le živo občutenje lastne odgovornosti pred soljudmi in pred družbo omogoča namreč sprejemati resničnost tako, kakršna je, in po njej usmerjati svoja početja in dejanja.

Ena osnovnih značilnosti in ena poglavitnih pomanjkljivosti naše politike je brez dvoma bila od nekdaj naša nezmožnost, uskladiti naše težnje in naša dejanja z resničnim dogajanjem v družbi in državi. Le prečesto so šli dogodki, ki so drugod zajeli množice in izražali dejstvo človeškega napredka, mirno in brez haska mimo nas, naše življenje pa je bilo zmeraj tipičen izraz naše majhnosti in vseh naših socialnih in kulturnih zaostankov; in če nas je le zajel val svetovnega dogajanja, smo bili v neznanski zadregi, kako bi skladno s tem svetovnim dogajanjem uglasili naše domače, slovenske narodne težnje.

Mislim, da je potrebno in prav, da tej zgodovinski resnici pogledamo v oči prav na pragu leta, ko bomo praznovali 20. obletnico dogodkov, ki so tako živo posegli med nas, da se je tudi naše narodno hotenje naposled pričelo zraščati z življenjsko realnostjo ter se otreslo okov naše moreče preteklosti. Gre tu za nasilno preselitev stoterih naših družin po znanih sovražnikih našega ljudstva in za tej preselitvi sledečo vključitev tudi našega ljudstva v vstajo vsega slovenskega naroda. Treba je, da se po dvajsetih letih spomnimo teh velikih dogodkov, ki so končno zgrabili tudi našega človeka, da od tedaj naprej doživljamo počasno in nekoliko težavno, pa vendarle nedvomno in — danes že lahko trdimo — zgodovinsko presnovo naše narodne politike.

Iz nekdanje izolacije, ki je poznala le naše ozko življenjsko problematiko, smo prešli v zavestno vključevanje v splošno družbeno in državno življenje. Sicer morda še ni dovolj vidnih zaželenih rezultatov te naše nove politike — toda prav zadnje dni smo lahko brali, da tudi v Južnem Tirolu vodstvo vsebolj spoznava, da je v današnjem svetu mogoče sporna vprašanja reševati le sporazumno, s soodločanjem v miru in medsebojnem spoštovanju. To velja zlasti za vprašanja mirnega in enakopravnega sožitja med sosednimi narodi.

Kakor pred celotni državni narod, stopajo v novem letu tudi pred nas velike preizkušnje. Ob bližajoči se odločitvi naše države do vprašanja evropske integracije ne moremo niti ne smemo biti brezbrižni. Gre tu namreč za usodno odločitev, ali bo naša država ob tej integraciji lahko ohranila svojo nevtralnost ali ne. Naše mesto je in bo umevno na strani tistih sil, ki jim je avstrijska neodvisnost res pri srcu in se resno zoperstavljajo nevarnim poskusom tistih, ki jim je gospodarska integracija le pot do zaželene politične priključitve k Nemčiji.

Za leto 1962 je napovedana reorganizacija celotnega šolstva. Ne bomo smeli stati ob strani, ko bo šlo za novo ureditev šolske izobrazbe od ljudske pa do visoke šole in zlasti za demokratizacijo šolskega nadzorstva. V očigled dejstva, da je bilo vprašanje ureditve manjšinskega šolstva rešeno mimo nas in proti našim predlogom, bo naloga vseh koroških Slovencev, da ne zamudijo priložnosti, da ob tej splošni šolski reorganizaciji dosežejo pravično, ali vsaj znosno rešitev šolske vzgoje tudi naše mladine. Pri tem poudarjamo, da tudi pri postavitvi šolske nadzorne oblasti in pri nedavnem konstituiranju sosveta staršev pri deželnem šolskem svetu niso bila upoštevana demokratična načela, ki predvidevajo upoštevanje tudi manjšine.

Pozdravljamo napoved pravosodnega ministra, da bo predložil že v začetku tega leta zvezni vladi novelo h kazenskemu zakonu «v zaščito notranjega miru». Po načrtu bo vsebovala tudi prepoved «hujskanja» proti kaki skupini zaradi njene verske, rasne ali narodne pripadnosti ter prepoved ustanavljanja organizacij, katerih namen in delovanje je usmerjeno na hujskanje proti navedenim skupinam. Že napoved take novele sama potrjuje pravilnost našega stališča, da paragraf 5 člena 7 s sedanjo zakonodajo nikakor ni uresničen in bo prav tako naša naloga, da s svoje strani podpremo to zlasti po številnih neonacističnih in protižidovskih izgredih, pa tudi po znanih številnih dogodkih v zvezi s šolskimi stavkami in odjavami ter zlasti v zvezi z zadnjim ljudskim štetjem nujno ukrepanje «v zaščito notranjega miru».

Rezultati lanskega ljudskega štetja na Koroškem še niso znani. Napoved deželnega glavarja, da bo v gotovih dogodkih imel besedo še državni tožilec in zlasti ugotovitve ljudskega štetja na Gradiščanskem, kjer so se ponekod številke kar za sto odstotkov spremenile v škodo pa tudi v prid gradiščanskim Hrvatom, nas silijo, da kakršnekoli številke o «občevalnem jeziku» in njihovo izkoriščanje v kakršenkoli namen vnaprej odklanjamo.

Zgodovina avstrijskih ljudskih štetij od začetka do konca potruje, da so bila leta vedno usmerjena v to, kako svetu dokazati naravno asimilacijo manjšin ter hkrati manjšinam izpodkopavati tla pod nogami.

To dejstvo sicer ni razveseljivo, toda razumljivo. To je bila in je žal še vedno politika velikih do manjšin; naše načelo pa je, da našo politiko vodimo tako, da preprečimo take odnose med večinskim in manjšinskim narodom, da vodimo politiko, ki po eni strani zagotavlja dosego naših pravic in po drugi strani zbližuje naroda — soseda.

Deželni glavar Wedenig je v svojem novoletnem govoru slavil kot znak demokracije priznanje tudi drugomislečih, v kolikor so zvesti in lojalni državi. Mi smo zvestobo in lojalnost do države čestokrat izpričali in ponovno poudarjamo svojo vdanost domovini. A terjamo in bomo terjali svoje pravice zlasti tudi v letu 20. obletnice nasilne preselitve, ko so nas lažnivi glasniki «koroškega rodoljubja in domoljubja» že odpisali, a je naše ljudstvo spregovorilo drugače. Želimo, da bi vsi odločilni činitelji priznali to našo lojalno in konstruktivno politiko z dokončno rešitvijo še nerešenih vprašanj z nadaljnjimi rednimi stiki med zastopniki zvezne in deželne vlade ter predstavniki manjšine.

Uspeli pa bomo le, če bomo tudi v bodoče kot najvišjo zapoved naših narodnih prizadevanj uveljavljali strnjeno enotnost vseh koroških Slovencev. Zveza slovenskih organizacij na Koroškem bo vsekakor v tem smislu nadaljevala svoje delo in utrjevala tako enotnost v svojih vrstah, pa tudi z vsemi, ki drugače gledajo na svet in dogajanja v njem.

Dr. FRANCI ZWITTER
predsednik Zveze slov. organizacij na Koroškem

Pogled na letališče Fiumicino, o katerem se v zadnjem času toliko govori in piše

Jugoslovanska ladja «Šabac» se je potopila

Samo 5 članov posadke od 33 se je še rešilo po brodolomu

Nesreča se je zgodila v nedeljo zvečer - Neka angleška ladja je trčila v jugoslovansko in jo razpolovila, tako da se je v šestih minutah potopila

DOVER, 8. — Sinoči ob 22.51 se je sedem milj južno od Dovera v najožjem delu Rokavskega preliva, pripetila huda nesreča, v kateri je izgubilo življenje 28 jugoslovanskih mornarjev s tovorne ladje «Šabac», ki se je po trčenju z angleško tovorno ladjo «Dorington Court» potopila. Do nesreče je prišlo v gosti megli v trenutku, ko je večina mornarjev jugoslovanske tovorne ladje spala v svojih kabinah.

Jugoslovanska ladja «Šabac» (2811 ton), last Kvarnerske plovbe, je bila zgrajena leta 1922 in jo je Jugoslavija dobila od Nemčije na račun reparacij. Plula je iz pristanišča Ploče v London s tovorom boksita. Angleška 6223 ton težka ladja «Dorington Court», ki je plula iz Dunkerquea v London, se je v megli zarila v levi bok jugoslovanske ladje. Skozi odprtino je voda vdrla v skladišče in ladja se je v petih minutah potopila.

Večini mornarjev je uspelo pravočasno skočiti v hladno ledeno morje, toda kljub temu, da so z angleške ladje takoj spustili reševalne čolne in da je na mesto nesreče malo kasneje prispela tudi ferry-boat, ladja «Hamptom Ferry», ki je bila na poti iz Dovera v Francijo, so rešili samo pet izmed mornarjev; med temi sta tudi kapitan ladje Čatovič Milan in prvi oficir Jovanović Radovan. Od preostalih mornarjev so našli 17 trupelj, 11 mornarjev pa še vedno pogrešajo. Vendar ni več misliti, da bi lahko še kdo od teh bil živ. Od preživelih mornarjev je dva mornarja pripeljala ladja «Dorington Court» v bolnišnico v Doverju, štiri pa z ladjo «Hamptom Ferry v Dunkerque. V znak žalosti za ponesrečenimi jugoslovanskimi mornarji so v Doverju spustili zastave na pol droga.

Vest o nesreči je hudo prizadela jugoslovansko javnost, posebno pa na področju Kvarnera, ki je danes zavit v žalost.

—«»—

Molotov zopet na Dunaju

DUNAJ, 8. — Danes v Moskvi potrjujejo, da je bivši zunanji minister Molotov odpotoval na Dunaj, kjer bo prevzel svoje mesto delegata SZ pri mednarodni atomski agenciji. Prispel bo v avstrijsko prestolnico danes z vlakom. Molotov je bil pred štirimi leti in pol obtožen kot eksponent protipartijske skupine, pozneje pa ga je Hruščev imenoval «dogmatika brez upanja».

—«»—

Umrl je sin Franca Ferdinanda

DUNAJ, 8. — Na Dunaju je umrl vojvoda Max von Hohenberg, sin prestolonasledника Franca Ferdinanda, ki je bil leta 1914 ustreljen v Sarajevu pri atentatu, ter vojvodinje Sofie. Pokojnik je bil poročen z grofico Waldburg-Wolfegg, s katero je imel šest sinov. Leta 1938 so ga nacisti internirali v koncentracijskem taborišču Dachau. Po vojni je bil pet let župan v Amstettenu v Nižji Avstriji.

—«»—

Pokvarjena športna stava zaradi «počasne» stavke

LONDON, 8. — Posebne vrste stavka angleških poštnih, telefonskih in telegrafskih uslužbencev, ki obstaja v tem, da sicer delajo, a opravljajo vse delo mnogo bolj počasi kot bi bilo normalno, je mnogim igralcem angleške nogometne športne stave lepo zaigrala. Le-ti so namreč mislili, da so že med srečnimi dobitniki, toda bili so močno presenečeni, da so njihovi obrazci s pravilnimi rešitvami brez veljave, ker so njihove stave, poslane po pošti, prišle na sedeže zadevnih uradov po 16. uri v soboto, ko je zadnji termin za veljavnost igre.

Na oddelku za razdeljevanje pošte na centralni pošti v Londonu, se je nagrmadilo nad dva milijona in pol pisem in več kot šest tisoč vreč pošte, ki jo je treba še razdeliti.

Angleški uslužbenci so pričeli to stavko 1. januarja ter se s pikolovsko natančnostjo drže vseh predpisov pravilnika. Njihova stavka naj bi dovedla do izboljšanja plač.

—«»—

FIRENZE, 8. — V trgovini krzna Zanichelli v središču mesta so tatovi danes zjutraj odnesli raznega krzna za vrednost več desetin milijonov.

Doslej najhujša železniška nesreča na Holandskem

Čez 90 oseb je izgubilo življenje ko sta včeraj trčila dva vlaka

Niso še dognani vzroki nesreče - Zdi se, da je vlak v megli vozil mimo rdečega znaka
V obeh vlakih se je vozilo okrog 500 oseb

UTRECHT, 8. — Odkar se je v dopoldanskih urah razširila vest o strašni železniški nesreči med Harmelenom in Woerdenom blizu Utrechta, število smrtnih žrtev še vedno raste. Kar takoj po nesreči je prišlo v poročilo število 40, ki pa se je kmalu podvojilo ter se nato povzpelo čez 90. Toda pozno zvečer je ravnateljstvo holandskih železnic sporočilo, da so med razbitinami vlaka našli nadaljnjo skupino trupel, s čimer je število smrtnih žrtev poskočilo na 104.

Danes dopoldne ob 9.50 sta se med postajama Harmelen in Woerden zaletela s polno brzino drug v drugega ekspresni vlak Rotterdam-Amsterdam ter vlak Leeuwarden-Utrecht - Rotterdam.

Obadva vlaka sta bila polna, ker se je mnogo ljudi vračalo s počitnic. Posledice trčenja so bile strašne. Šest vagonov vlaka, ki je prihajal iz Leeuwardena, ter trije vagoni rotterdamskega vlaka so se iztirili ter se prevrnili po železniškem nasipu. Iz kupov železa so se slišali kriki in klici na pomoč, toda reševalci so si le s težavo utirali pot naprej. V mnogih primerih je bilo mogoče posamezne ranjence rešiti iz železnih spon šele s kisikovim plamenom.

Dasi je bilo mobilizirano vse, kar je lahko nudilo pomoč, je vendar v začetku trajalo nekaj časa, preden je bilo na razpolago dovolj rešilnih avtomobilov in drugih pripomočkov. Vse bolnišnice v bližnji okolici so alarmirali in vsi razpoložnjivi zdravniki in bolniške sestre so morali na kraj nesreče.

Že takoj so se pokazale grozne posledice nesreče, saj je bilo število mrtvih že visoko, ko so lahko pregledali šele vagone, ki so bili manj poškodovani. Bilo je jasno, da bo še hujše v tistih vagonih, ki so bili mnogo bolj uničeni in kamor spočetka še ni bilo mogoče priti zraven. V mnogih primerih so trupla tako iznakažena, da je prepoznanje nemogoče. Dokler se kraju nesreče niso mogle približati ambulante, so mrtve in ranjene polagali kar v travo ob progi.

Na mesto nesreče je prispel nizozemski ministrski predsednik De Quay. Prišel je tudi predsednik nizozemskih železnic, ki je izjavil, da je v trenutku trčenja rotterdamski vlak vozil s hitrostjo 120 kilometrov na uro, drugi pa s hitrostjo 60 km. Nesreča se je pripetila na progi, kjer delujejo avtomatični znaki. Toda kako je prišlo do nesreče? Z gotovostjo ni mogoče navesti vzroka nesreče; megla je bila, toda pravijo, da vidljivost ni bila izredno slaba. Strojevodji obeh vlakov sta bila že več let v službi na teh progah, pri nesreči pa sta obadva izgubila življenje. Domnevajo, da strojevodja rotterdamskega vlaka ni videl rdečega znaka in je vozil kar naprej z veliko hitrostjo.

Med prvimi, ki so prispeli na kraj nesreče, je bil tudi prometni minister H. Korthals. Ravnatelj nizozemskih železnic Lohman se je zahvalil bližnjemu prebivalstvu, ki je takoj spontano nudilo v svojih stanovanjih prostor tistim, ki so se rešili, in ranjencem. Povedal je tudi, da je materialna škoda zelo velika — dva do tri milijone florintov. Za promet bo proga popravljena po nekaj dneh.

Cez tisoč oseb se trudi okrog razbitin ter ob reflektorjih skuša najti še morebitne potnike v vagonih, ki so se zarili drugi v druge. Malo je upanja, da bi lahko našli še žive potnike. Reševalne skupine so namreč od določene ure dalje našle le še trupla. Policija je morala večkrat posredovati in preprečevati svojcem, da se niso preveč bližali.

Ranjence so spravili v razne bolnišnice v Utrechtu, Woerdenu in manjših krajih. Mrtvece bodo zložili na mrtvaški oder, ki ga bodo postavili v neki cerkvi v Utrechtu. Med žrtvami je nekaj otrok, ki so bili gluhi in so bili namenjeni v posebno šolo.

Neki predstavnik Rdečega križa je pozno zvečer sporočil, da je mrtvih že 93, od katerih so 57 identificirali. Dostavil pa je, da bo število žrtev gotovo čez sto. In res je ravnateljstvo holandskih železnic sporočilo, da so naleteli še na druga trupla in da je število mrtvih 104. Primarij vojaške bolnišnice v Utrechtu polkovnik Buisman pa je zvečer na tiskovni konferenci povedal, da so doslej spravili 81 trupel in ne 104, kot so sporočili časnikarji s kraja nesreče. Identificirali so 62 oseb. Ker pa še niso prav vsi vagoni pregledani, še ni mogoče podati dokončnega števila smrtnih žrtev. Vlada pa prepričanje, da bo v vagonu, ki ga delavci pravkar odpirajo s kisikovim plamenom, še kaj mrtvih.

—«»—

Gladovna stavka v bolnišnici v Vidmu

VIDEM, 8. — Ker je vodstvo INPS v Vidmu sklenilo, da premesti bolnika Giuliana Salvatorija iz videmske bolnišnice v Gorico, je sklenilo kakih 50 tuberkuloznih bolnikov na oddelku Forlanini, da začno v znak protesta gladovno stavko. Baje nameravajo tudi javno demonstrirati na Trgu Libertà, in to kar v pižamah.

Ravnatelj INPS v Vidmu dr. Attanasio je dejal, da ima premestitev zgolj ekonomski značaj in da ne bo mnogo bolnikov premeščenih. Odgovor pa ni zadovoljil bolnikov, ki jim gre zlasti za to, da ne bi bili preveč oddaljeni od svojih domov.

—«»—

Nevarnost zaradi koz

BEOGRAD, 8. — Zaradi epidemije koz, ki se je pojavila v Düsseldorfu v Zahodni Nemčiji, je jugoslovanska sanitarna služba uvedla na vseh obmejnih prehodih in letališčih najstrožjo kontrolo tistih potnikov, ki prihajajo iz Zahodne Nemčije. Prav tako ne more odpotovati v Zahodno Nemčijo noben Jugoslovan, ki ni cepljen proti kozam.

MUENCHEN, 8. — Tukajšnje občinske zdravstvene oblasti so danes pozvale vse prebivalstvo, naj ne hodi v Düsseldorf, kjer so tri osebe obolele za kozami. Ce pa kdo prav mora tjakaj, naj se da prej cepiti, in ko se vrne, naj gre na zdravniški pregled. Zdravstvene oblasti že razmišljajo, da bi ustanovile na glavni postaji javni center za cepljenje za tiste meščane, ki gredo v Düsseldorf.

Kot je znano, je v Londonu umrl Pakistanec, ki je tjakaj prispel z letalom in je bil bolan za kozami.

DUESSELDORF, 8. — Danes so pripeljali v bolnišnico neko žensko, za katero domnevajo, da je okužena po kozah. Tako so sedaj v Düsseldorfu zaradi koz štiri osebe v bolnišnici.

Danes so cepili 15.000 oseb, tako da je sedaj cepljenih 50.000 oseb od 700.000, kolikor ima Düsseldorf prebivalcev. Tudi v drugih krajih Nemčije cepijo, 70 oseb pa je v karanteni. Vsi potniki, ki prispejo z letalom iz Düsseldorfa v Pariz, morajo pokazati spričevalo, da so bili cepljeni.

—«»—

Velik dotok tujcev tudi v decembru

ZENEVA, 8. — Okrog 400 tisoč potnikov, namenjenih v Italijo, je potovalo skozi Švico ali odšlo iz Švice v drugi polovici meseca decembra.

Švicarske železnice so morale organizirati več kot 130 posebnih in dodatnih vlakov, za simplonsko in santgothardsko progo, koder so peljali tudi številni vlaki, ki so prišli iz Nemčije.

—«»—

BARI, 8. — Sto metrov od pomola sta dva ribiča našla galeba, ki je imel na desni nogi prstan z napisom «Budapest Hungary — Madartan 117855». Izročila sta ga kvesturi, ki ga bo poslala notranjemu ministrstvu.

—«»—

RIM, 8. — Danes so pokopali admirala Gina Duccija, ki je umrl v starosti 90 let.

Močan morski val je odnesel tri kaznjence z Ventotene

NEAPELJ, 8. — Šele danes popoldne je pravosodno ministrstvo sporočilo, da se je na zloglasnem otoku Santo Stefano di Ventotene pri Gaeti v nedeljo okrog 18. ure zgodila huda nesreča. Na malem pomolu, ki je povsem nezaščiten, so na dosmrtno ječo obsojeni zaporniki pod nadzorstvom stražarjev pospravljali drva, ki jih je zjutraj izkrcala neka ladja. Morje pa je bilo tako razburkano, da je ogromen val nenadoma potegnil za seboj kar štiri jetnike, od katerih se je samo eden rešil, trije pa so v razburkanem morju izginili.

Na otoku niso razpolagali s primernimi sredstvi za iskanje in reševanje utopljencev, tako da je šele danes prišel iz Neaplja minolovec in poskušal poiskati nesrečneže šele, ko se je popoldne morje nekoliko umirilo. Na pomoč je prispela tudi mala motorna ladja finančne straže iz Gaete, ki pa se ni mogla spustiti na široko morje. Minolovec se je vrnil nocoj in bo šele jutri nadaljeval iskanje.

Imena treh nesrečnežev so: 1. Antonio Biancu iz Uddese (Sassari), star 52 let, 2. Simone Vito iz Monopolija (Bari), star 53 let in 3. Guerrino Tommasi iz Tregnana (Verona), star 34 let. Povsem izključujejo možnost, da bi ujetniki hoteli pobegniti ali pa da so se morda vendarle rešili s plavanjem, ker so — razen tretjega — prestari in so že opravili dobršen del kazni.

—«»—

Prisilni pristanek belgijskega letala v SZ

CARIGRAD, 8. — Turške letalske oblasti iz Carigrada so sporočile, da so danes zjutraj sovjetska letala MIG pri turško-perzijski meji prestregla reakcijsko letalo «Caravelle» belgijske družbe «Sabena». Sovjetski lovci so usmerili belgijsko letalo v Jerevan v sovjetski Armeniji. Ista vest je prišla tudi iz Bruslja z dodatkom, da je belgijska vlada naročila svojemu veleposlaniku v Moskvi, naj posreduje pri sovjetski vladi, da se letalo takoj osvobodi. Predstavnik veleposlaništva pa je v svoji izjavi poudaril, da je bilo letalo prisiljeno pristati blizu Jerevana zaradi tega, ker se mu je pokvaril kompas.

Iz Moskve pa so sporočili, da je belgijsko letalo prejelo ukaz sovjetskih lovcev zato, ker se je izgubilo.

Poslednja vest iz Carigrada pa pravi, da je belgijski pilot sporočil kontrolnemu stolpu letališča Esenboga, da mu ni znan točen položaj njegovega letala zaradi pokvarjenega kompasa in da se mu le zdi, da se nahaja blizu Vana. (Van je pokrajina v vzhodni Turčiji, ki meji z Iranom), ali pa ZSSR. «Moram slediti lovcem Mig», je nadalje sporočil belgijski pilot. «Mislim, da me vodijo v Rusijo».

V belgijskem letalu je potovalo 19 oseb, med katerimi so tudi: glavni urednik nekega angleškega časopisa, ki izhaja v Teheranu, neki Amerikanec, neki nemški zakonski par z dvema otrokoma in drugi potniki iz Grčije, Nemčije, Belgije, Perzije in Libanona.

Slednjič je predstavnik belgijskega veleposlaništva izjavil, da za nocoj ne pričakuje od sovjetskih oblasti nobenega sporočila več, verjetno zaradi pozne ure, in da belgijsko letalo pravzaprav ni pristalo v Jerevanu, temveč — kot so sporočile sovjetske oblasti — na nekem vojaškem letališču, ki ga niso natančneje označili.

—«»—

Za skromno ceno je prodal ženo in otroke

RECIFE, 8. — Neki kmet iz vasi Varjao blizu Recifa v Pernambucu je «prodal» svojo družino zaradi bede, v kateri so se vsi skupaj nahajali. Da bi prišel do nekoliko denarja in bi mogel tako odpotovati proti Jugu, da si poišče dela, je Manuel Paulino prodal nekemu bogatemu zemljiškemu posestniku ženo in tri otroke. Posestnik bi po pogodbi s «prodajalcem» to družino uporabljal za delo na svojem posestvu in sicer samo proti hrani in stanovanju. Paulino je ženo in tri otroke odstopil posestniku za skromno številko 5.300 kruzeiros (manj kot 10.000 lir). Toda po odhodu moža proti jugu je žena odšla na policijo ter zadevo prijavila. Vendar do sedaj še niso nič ukrenili, ker sumijo, da je bilo vse skupaj s prijavo vred že prej dogovorjeno med možem in ženo, da bi na ta način prišli do denarja.

—«»—

Tudi mačka je morala v smrt

RIM, 8. — Rosa Grupelli, ki je imela 66 let ter je bolehala za arteriosklerozo, je napravila samomor s tem, da je vtaknila v usta plinsko cev. Na listek je napisala, da gre v smrt zaradi tega, ker ne more več prenašati svoje bolezni. Ženska, ki je imela 130 kilogramov, že dlje časa ni mogla več spati v postelji ter je bila prisiljena počivati v naslanjaču. Z žensko vred je plin umoril tudi mačko, ki je bila tudi zaprta v kuhinji.

—«»—

Bila je nezavestna od leta 1958

OXFORD, 8. — Ljubka in živahna Veronika Wise je izgubila zavest pri neki avtomobilski nesreči leta 1958. Včeraj je Veronika po 1324 dneh nezavesti umrla. Zdravnik je izjavil, da je umrla za rahlim vnetjem dihal. Za kako navadno osebo, je dejal zdravnik, bi bil to navaden prehlad.

Močan potres v Dalmaciji

Prizadeta je bila zlasti Makarska in okolica

SPLIT, 8. — Dve osebi sta izgubili življenje, deset pa se jih je laže poškodovalo pri potresu, ki je včeraj zajel južnozahodni del Jugoslavije, blizu znanega jugoslovanskega letovišča Makarske. V občini Makarska je okoli 400 ljudi ostalo brez strehe. Dve osebi, eno žensko in enega moškega je ubilo kamenje, ki je s strmin Biokova padlo na cesto in prekinilo promet od Makarske proti jugu. Prebivalci okoliških vasi Makarske in na otokih Braču in Hvaru so skoraj vso včerajšnjo noč preživeli izven hiš zaradi močnega sunka ob 21. uri, ki je povečal nemir med prebivalstvom mnogih vasi. Ljudje so se šele danes zjutraj vrnili domov, kjer pa so mnogi našli svoje domove porušene. Na mnogih hišah v Makarski so popokali zidovi. Računa se, da je v tej občini poškodovanih okrog 75 odst. stanovanj. V vasi Kotišina so uničene vse hiše. V vasi Drašnice je potres porušil 30 hiš. Podobno usodo sta doživeli tudi vasi Igrani in Zivogošče.

MOBILE (Alabama), 8. — Observatorij v Spring Hillu je zabeležil močan potres, katerega epicenter bi moral biti okrog 2400 km južno-zahodno od Mobila, to se pravi v pokrajini Spodnje Kalifornije v Mehiki. Tudi aparati v Pasedeni so zabeležili potres v smeri, ki ni jasno določena.

Včeraj zvečer pa je prizadel potres republiko San Domingo. Sunek se je pričel ob 20. uri in je trajal 30 sekund. Hiše so se zazibale in nastala je tu pa tam kaka škoda, človeških žrtev pa ni bilo.

Švicarski šarlatan in goljuf je član newyorške akademije

ZUERICH, 8. — Veleposlanik Združenih držav Amerike v Švici je potrdil naslov častnega člana «New York Academy» nekemu švicarskemu «zdravniku», ki, kot se je izkazalo, ne samo nikoli ni bil zdravnik, temveč je celo predkaznovan, šarlatan najslabše vrste in psihopat.

List «Die Tat» poroča, da je ameriški veleposlanik podelil naslov častnega člana newyorške akademije trem švicarskim zdravnikom. Dva od teh sta prava zdravnika, tretji. Frederik Wichtermann, pa po pismu, ki ga je kazensko sodišče poslalo veleposlaništvu ZDA in ki ga je objavila «Die Tat», ni bil nikoli zdravnik in je bil leta 1958 obsojen na 12 mesecev zapora ter na globo dva tisoč švicarskih frankov zaradi goljufije. Potem ko je prestal kazen, je bivši postrešček, bivši prodajalec časopisov ter bivši pekovski vajenec Wichtermann odprl «Biološki inštitut Wichtermann» v mestecu Appenzell. «Die Tat» poroča, da je najdragocenejša naprava v inštitutu neki aparat, ki se imenuje «Detektor D-B»: dovolj je, da pacienti pljunejo na neki določen del aparata in že se po raznem hrušču in ropotanju na nekem kvadrantu prikaže «natančna» navedba bolezni pacienta ter potrebnega zdravila. Stroj je deloval, kot je ugotovila policija, tudi po rahlem pritisku z roko «doktorja» Wichtermanna in je vedno navajal najbolj drago zdravilo. «Die Tat» piše, da je Wichtermann na ta način zbral majhno imetje. Pacientom je pripovedoval, da ima sedem diplom v psihologiji, šest v filozofiji, sedem v medicini, pet v prirpdoslovnih vedah in pet v kemiji, poleg 24 svobodnih docentur na najrazličnejših znanstvenih področjih. Na tribunalu se je izkazalo, da Wichtermann ni bil niti sposoben razložiti pomena besede biološki. Poleg raznih akademskih naslovov si je F. Wichtermann nataknil še plemiški naslov; zatrjeval je, da je markiz, ter navajal, da ima tri inozemska odlikovanja.

Švicarski list zatrjuje, da se je na psihiatrični preiskavi izkazalo, da gre za psihopata.

Franjo Tudžman «Rojstvo socialistične Jugoslavije»

V slovenščini doslej še nismo imeli knjige, ki bi na preprost, lahko umljiv, na pregleden način ter v strnjeni obliki podajala zgodovinski pregled dogodkov od kapitulacije stare Jugoslavije do osvoboditve. Pri založbi Borec je izšla zdaj knjiga, ki jo je napisal Franjo Tudžman, za slovenske bralce pa prevedel Jože Zupančič in ki bo izpolnila vrzel v tovrstni zgodovinski oz. politični literaturi. Ko je knjiga lani izšla v originalu, je bila od kritike deležna splošnih pohval. Kritika je poudarjala, da je uspelo avtorju podati obsežno snov pregledno in na relativno majhnem prostoru, obenem pa zadovoljiti vse bralce, ki bolj studiozno proučujejo najvažnejša obdobja jugoslovanske nove zgodovine.

Avtor je obširno snov razdelil na tri dele. V prvem obravnava zlom Jugoslavije in družbeno-politične vire socialistične revolucije. Drugi del je posvečen osvobodilni vojni narodov Jugoslavije. Tretji del pa nosi naslov «Uresničenje socialistične revolucije in rojstvo nove Jugoslavije». V okviru vsakega od teh delov je avtor snov razdelil na poglavja, ta pa spet na pododdelke, tako da je vsa snov resnično pregledno podana. Pisec je v svojih izvajanjih seveda tudi kratek, saj obsega celotna knjiga komaj 250 strani. V njej pa je vendar obdelal vse najvažnejše dogodke in vsa najpomembnejša poglavja osvobodilnega boja, tako da bo knjiga s pridom koristila vsem, ki se žele spoznati z bistvom in glavnimi dogodki jugoslovanske narodne revolucije, pa pri tem ne bodo iskali kakih globljih znanstvenih analiz obravnavane problematike.

Avtor je na koncu dodal še kronološki pregled važnejših dogodkov iz razvoja socialistične revolucije in osvobodilne vojne, kar bo za marsikaterega bralca koristno in poučno.

Sl. Ru.

Enciklika «Mater et magistra» v luči socialističnih stališč

(1.)

Ive Mihovilović

Ob koncu XIX. stoletja se je delavsko vprašanje sicer že zaostrovalo, vendar se socialistično gibanje še ni izvilo iz svoje konfuzne začetne stopnje lastnega odkrivanja in spoznavanja novih sredstev za boj. Podane so bile le osnove Marxovemu nauku in kratkotrajne izkušnje s Pariško komuno. Toda s svojo inteligenco je papež Leon XIII, vseeno opazil nevarnost za Cerkev, čeprav mu ta inteligenca ni zadostovala, da bi spoznal tudi celotno perspektivo razvoja in uveljavitve socializma. Dvignil se je proti tej «smrtosni kugi» in šibal to «blaznost pokvarjenih ljudi». Kot «temeljno načelo» socializma in kot cilj razrednega boja je videl uničenje kapitalizma in vzpostavitev «sistema, nesposobnega, nepravičnega in subverzivnega, nasprotujočega naravnemu pravu posameznika, sistema, ki spreminja funkcijo države in ruši družbeno zgradbo» — kajti ta sistem «odpravlja privatno lastnino, ki je božja ustanova».

Nasproti temu strašilu socializma in razrednega boja je Leon XIII. podal s svojo encikliko *Rerum novarum* (1891. leta) osnovo cerkvenega družbenega programa oziroma družbene doktrine. Seveda je bilo eden izmed njenih namenov tudi vzpodbujanje boja zoper laicizem države in za rekristjanizacijo množic, ki so postajale zaradi volivne pravice vse pomembnejše. Toda te rekristjanizacije mu ni narekovala samo nova politična funkcija množic, marveč tudi njihove družbene zahteve. Leon XIII. je mislil, da bodo množice z utrditvijo vere, ki posamezniku narekuje določene dolžnosti in pravice in pa določeno disciplino, glede katere ne more biti razpravljanja, «obvarovane» pred socializmom in usmerjene glede gospodarsko družbenih vprašanj v neko umirjeno linijo, tako da delavci ne bodo nasilno postavljali svojih zahtev.

Zato je Leon XIII, v svoji encikliki poudarjal družbeno neenakost kot nekaj neizbežnega, celo nujnega, zaradi česar mora vsakdo sprejeti življenjske pogoje, ki mu jih je določil bog. Seveda je Leon XIII. — da bi se nekoliko ublažila beda in da izkoriščanje ne bi izzivalo večjih pretresov — pozival delodajalce, naj bodo pravični in naj dajejo delavcem pametno mezdo in tedenski počitek in ne zahtevajo od njih dela, ki presega njihove telesne sile. Država, ki se ne sme venomer vmešavati, pa mora vendarle ščitili vse razrede pred nasiljem. Preprečevati mora izpade delavcev, po možnosti preventivno, ne pa represivno. Brani naj dostojanstvo in materialne pravice delavcev glede narave in trajanja dela, higiene itn. in povečuje število dobrodelnih ustanov, hranilnic, zavarovanja, patronatov in podpira nižje razrede pri doseganju lastne lastnine. Vseeno pa naj država pušča korporacijam, da same urejajo vprašanja dela, saj je osnova za to podana v samem duhu sodelovanja med delom in kapitalom.

Bistvo Leonovega družbenega nauka je bila neka vzajemna dobra volja, navdihovana s krščansko toleranco in usmiljenjem. Imela je nekaj sorodnosti z Bismarckovim «državnim socializmom», ki je prav tako imel namen, odvrniti delavske množice od revolucionarne dejavnosti.

Vendar pa Leon XIII. ni želel, da bi imela država odločilno vlogo, da bi odločneje posredovala, da bi ukazovala delodajalcem, ali celo nastopala kot delodajalec, ki bi še povečal svojo moč na tem področju.

Bistvo tega nauka je pojasnjeval Leonov naslednik Pij X. 1903. leta:

«V skladu z redom, določenim od boga, so v človeški družbi knezi in podložniki, delodajalci in proletarci, bogati in revni — ki si morajo, povezani z ljubeznijo, medsebojno pomagati, da bi dosegli svoj najvišji cilj v nebesih, na zemlji pa svoje moralno in materialno blagostanje.»

Temelj vsega je zasebna lastnina (ta se v ugodnih razmerah razvije tudi do bogastva posameznika), katero Cerkev pojasnjuje kot naravno in od boga dano pravico, kajti človek obstaja pred družbo, njegove temeljne svoboščine pa ne more prizadeti niti država, ki obstaja samo zato, da podpira člane družbenega telesa, ne pa zato, da bi jih uničevala ali absorbirala.

Proti posredovanju države v tem smislu je nastopila tudi druga papeška enciklika družbene vsebine, namreč Quadragesimo anno Pija XI. iz l. 1931, ki pa v bistvu omenjeni Leonovi encikliki ni dodala dosti novega. Poudarila je, da je «treba izoblikovati gospodarsko ureditev, ki bo enako daleč tako od razrednega boja in demagogije kot od avtokratskega vmešavanja države, kajti poglavitno poslanstvo posvetne oblasti je učinkovito uresničevanje harmonije in koordinacije vseh družbenih sil».

S to encikliko je papež Pij XI. zagovarjal korporativni sistem, torej znano «skladno sodelovanje» delavskih in delodajalskih stanovskih združenj, kar je imelo namen omrtvičiti razredni boj. To je še posebej ustrezalo fašističnemu režimu, ki je ta sistem formalno tudi izvedel.

S tem, ko je ta sistem uvajala fašistična država, pa se je pojavilo očitno protislovje: papež je bil proti vmešavanju države, v tem primeru pa je bilo vse v znamenju vmešavanja in celo prisiljevanja.

* * *

Kasneje je novi papež Pij XII. ponavljal omejevanje države le na «varovanje nedotakljivih pravic človekove osebnosti», kajti država ne more «ovirati razvoja individualne akcije». Država, je rekel ta papež, lahko poseže vmes samo z namenom, zagotoviti «pravice do opravljanja verskih, družinskih in družbenih pravic» v organizaciji dela, ki je izključno plod sporazuma med delavci in delodajalci.

* * *

Celih sedemdeset let je bil to tako imenovani družbeni nauk Cerkve, pravzaprav njeno bistvo. Določale in vsebovale so ga enciklike Rerum novarum in Quadragesimo anno. K temu so seveda sčasoma kaj dodali, bolj praktično in potiho kot pa deklarativno, vendar brez večjih odmikov. Stališče Cerkve do stvarnosti, ki se je nenehno razvijalo in deloma tudi revolucionarno spremenilo, je bilo in ostalo enako stališčem iz obeh omenjenih enciklik.

Z encikliko papeža Janeza XXIII. Mater et magistra, izdano 30. maja 1961 (nalašč prav na sedemdesetletnico enciklike Rerum novarum) vse staro in res zastarelo formalno ni bilo završeno, čeprav je nova enciklika nastala zaradi določenega (seveda zelo relativnega) prilagajanja novi stvarnosti. Nova enciklika poudarja, da je njen namen «preciziranje» nekaterih postavk iz prejšnjih enciklik. Prvo izmed njenih štirih poglavij je posvečeno prav opozorilu, da stare enciklike s svojimi nauki ostanejo temelj, da torej še vedno veljajo, pri čemer pa mora Cerkev upoštevati tudi spremembe, nastale zlasti v zadnjih dveh desetletjih.

Ko so se pojavile prve parne lokomotive, jih je neki papež razglasil za delo samega vraga. Kasnejši papeži tega s kakšno novo deklaracijo nikoli niso preklicali, vendar pa je Cerkev po tihem sprejela tudi lokomotive in še vse nadaljnje iznajdbe do sedanje atomske energije. Glede gospodarskega in družbenega razvoja pa vendarle ni bilo povsem tako.

Kljub poudarjanju, da še vedno veljajo postavke starih enciklik (pri čemer gre za določeno spoštovanje in formalistično poudarjanje kontinuitete), to dobesedno in objektivno ocenjeno že dolgo ne velja več niti za Cerkev, kar dokazuje tudi nova enciklika.

V veljavi je ostalo iz starih enciklik samo še nekaj, toda to je bolj implicitno kot izrecno: odpor proti stvarnemu ekonomsko družbenemu napredku, katerega naj Cerkev kaže, dokler je še kaj možnosti za upiranje.

Implicitno je torej nova enciklika tudi pričevanje o določenem neuspehu takšnega upiranja in priznanje, da je bil napredek objektivno hitrejši in uspešnejši kot pa so predvidevali dosedanji papeži.

Toda istočasno, ko (ne izrecno, ampak implicitno) potrjuje ta neuspeh v upiranju, je nova enciklika zastavljena v znamenju novega upora in novega prizadevanja, da bi razvoj bodisi zaustavili bodisi odvrnili s prave poti. Zato tudi ta enciklika ni brez določene apriorne zastarelosti, če jo ocenjujemo z zares naprednih, torej socialističnih stališč.

Da moramo — in ne le smemo — gledati na obe prejšnji, pa tudi na novo encikliko s socialističnih stališč, izhaja iz neizpodbitnega dejstva, da se je družbena doktrina Cerkve, ki se pričenja z Leonom XIII. in encikliko Rerum novarum, rodila ne samo iz milega odpora proti liberalizmu v gospodarstvu tistega časa, ampak mnogo bolj v ostrem odporu proti porajajočemu se socializmu in njegovi «nevarnosti» za družbo in gospodarstvo po zamisli in interesih Cerkve in njenih družbeno ekonomskih stebrov.

Določen razvoj v družbeni doktrini Cerkve, celo tista nekakšna naprednost — seveda relativna — razumljivo ostaja povsem v okviru meščanskega pojmovanja ekonomije in družbe« To je pravzaprav tudi normalno.

Ko se ločuje od starih pozicij, se Cerkev zaustavlja — kakor dobro pove Alberto Cecchi — «na tistih najbolj konservativnih pozicijah, ki so zdaj še mogoče in ki jih današnja stvarnost še prenese.»

Tega se je Pietro Nenni dotaknil z odstavkom, kjer pravi, da je stoletja in stoletja bojevala Cerkev najostrejši boj prav proti rasti meščanske in laične družbe na račun religijske in klerikalne družbe, v tem boju pa je Cerkev pokazala precejšnjo «veščino in umetelnost», saj se je vedno izvila s tem, da se je prilagodila manjšemu zlu.

Cerkev torej tudi sedaj počne samo to, kar je najnujnejše, pri tem pa njen «vešči» umik ni posebno velik.

Carlo Falcani, eden najbolj znanih ocenjevalcev Cerkve z radikalno-liberalnih stališč, pravi:

«Čeprav izgleda enciklika papeža Roncallija brez nadaljnjega ažurirana, če jo primerjamo z encikliko papeža Pacellija, je vendar ne moremo imenovati izvirno in revolucionarno glede na rešitve, ki jih nudi za aktualne probleme.»

Torej — zaostaja celo za najnaprednejšimi meščanskimi koncepcijami.

(Nadaljevanje sledi)

Na vseh večjih londonskih križiščih so postavljene avtomatske bencinske črpalke za samopostrežbo. V avtomat vržeš kovanec in iz njega priteče določena količina bencina. Napis na avtomatu pa te opozarja, da ravnaj previdno in predvsem — ne kadi!

LEPA IN ZANIMIVA PUBLIKACIJA O IDRIJSKEM RUDNIKU

Zgodovinski prikaz nastanka in razvoja idrijskega rudnika

Publikacijo je izdal idrijski Mestni muzej, pripravil pa jo je Ivan Mohorčič

Pred nekaj dnevi je Primorski dnevnik že na kratko najavil izdajo zajetne monografije z naslovom «Rudnik živega srebra v Idriji» s podnaslovom «Zgodovinski prikaz nastanka, razvoja in dela v dobi od 1490. do 1960. leta.» Monografijo, ki ima 476 strani velikega formata znanstvenih publikacij, je izdal idrijski Mestni muzej izpod znanstvenega peresa Ivana Mohoriča.

V uvodu je rečeno:

«Idrijski rudnik slovi kot najstarejši rudnik v državi. Že v Valvazorjevi dobi so se zanj zanimale znanstvene akademije iz daljnega sveta. Francoski znanstvenik Hacquet je pred dvema stoletjema razglasil idrijske rudarje za najspretnejše strokovne delavce in priznaval vzorno ureditev rudnika. Nad 470 let črpajo idrijski rudarji v neštetih rovih globoko pod skorjo zelene Tičnice in strmih Kobalovih planin srebronosno rudo, iz katere vešče pridobivajo plemenito kovino. Z izvozom rudarskih proizvodov so ustvarjali državi in skupnosti milijardne vrednote.

Zaklade, ki so jih trgali iz globine zemlje, so si s pravico meča lastili tuji deželni knezi in vladarji. Rudarji, ki so zanje tvegali zdravje in žrtvovali telesne moči, pa so se morali boriti za borno skorjo kruha. Bogastva, ki so nastajala po njihovem truda polnem prizadevanju, pod tujo vladavino niso bili deležni. Prave zgodovine srebra, ki so ga izročali tovornikom, niso nikdar izvedeli.

* * *

Idrijski rudnik je živo povezan z našo politično, gospodarsko in socialno zgodovino. Njegov pomen daleč presega krajevni ambient. Razvoj in delo rudnika sta bila skozi štiri stoletja odsev zgodovinskih dogajanj na evropskem kontinentu.

Rudnik je bil petkrat okupiran. Štiri in pol stoletja je delal za tuje vladavine in oddajal pridobljeno blago za tuje koristi. V stoletjih velikih vojn, političnih in verskih vojn, uničujočega pustošenja, turških vpadov, kmečkih vstaj in uporov je bilo idrijsko srebro eden od glavnih virov dohodkov prezadolženih deželnih knezov, ki so zato skušali izkoristiti rudnik do skrajnih meja zmogljivosti. Po zlomu avstrijskega režima je z iztrošenimi napravami prišel pod italijansko upravo, ki ga je po svetovni gospodarski krizi slednjič prodala privatni družbi.

Deset zračnih napadov med drugo svetovno vojno je povzročilo občutne škode na topilniških in jamskih napravah. Izčrpan do skrajnosti, tehnično zastarel, je bil končno v maju 1945 osvobojen. Borci-rudarji so stali na ruševinah naprav pred težkimi nalogami obnove.

Brez odlašanja so prijeli za delo. Začeti so morali prav pri temeljih. Sprva so za silo popravili porušene naprave ter v borbi z elementarnimi katastrofami obnovili obratovanje. Nato so si začrtali desetletni plan popolne tehnične modernizacije rudnika. Z velikim zanosom in poletom so se lotili velikopoteznega dela, ki je zahtevalo skrajne napore in dolgoletno vztrajnost celotnega kolektiva.

V desetletju samoupravljanja od 1950 do 1960 so reorganizirali celoten ustroj proizvodnega procesa v jami, pri prevozu in klasiranju, slednjič pa so letos dokončali gradnjo velike rotacijske peči v žgalnici. Sredstva za ta izredno zahteven podvig so črpali v glavnem iz lastnih virov.

Temeljita tehnična obnova, ki je v zgodovini rudnika brez primere, je danes v glavnem zaključena. Postala je mejnik novega razdobja in zgovoren dokument uspehov prvega desetletja delavskega samoupravljanja.

Mestni muzej je zato v sporazumu z upravo rudnika sklenil, da ob tem pomembnem dogodku objavi pestro in dramatično zgodovino idrijskega rudnika.

To delo je bilo poverjeno znanstvenemu sodelavcu univerze, znanemu ekonomistu Ivanu Mohoriču, idrijskemu rojaku, ki je z vnemo zbiral gradivo in v svojem delu očrtal posebno socialno plat življenja idrijskega rudarja, kateremu je knjiga posvečena...»

O znanstveni ravni tega dela nam daje rahel pojem že prvo poglavje o samem «Zgodovinopisju o idrijskem rudniku in o virih» ter na koncu 6 strani navedb virov, med katerimi je lepo število monografij mednarodno pomembnih znanstvenikov in zgodovinarjev, kot so: B. Hecquet, Valvazor, Scopoli, Peter Hitzinger, L. Dimitz (še med obema vojnama je izšla okrog 200 strani obsežna Zgodovina Idrije, idrijskega dekana M. Arka iz l. 1930, v mnogem seveda o cerkvenih uredbah poleg laične zgodovine), da niti ne omenjamo onih, ki so v svojih delih bolj ali manj obširno razpravljali iz raznih strokovnih vidikov: gospodarskih, zgodovinskih, naravoslovno geološko-mineraloških tehničnih, socialnih itd.

Sam naslov knjige nas lahko zavede v mišljenje, da gre le za tehnično-gospodarsko zgodovinsko razpravo, a se že po površnem pregledu že samega kazala uverimo, da je to le moderna avtorjeva dosledna primena filozofskega naziranja o zgodovini, ki ga ženejo v osnovi — gospodarske razvojne sile, a se okrog teh, kot njihova posledica, razvija vse ostalo, socialno, politično, kulturno dogajanje. Zato je delo za vsakogar, ne le za izvedenca, izredno zanimivo in privlačno čtivo, da ga človek skoro ne more odložiti, dasi je po drugi strani pisano strokovno zgoščeno in je po svojem značaju pretežno pač zgodovina tehničnega ter gospodarskega razvoja. A niti to ni morda težkobno priskutno, če si predstavljamo na pr. le kako zgodovinsko tehnično redkost kot je idrijska «kamšta». To je ogromno, 15 m visoko leseno kolo na vodni pogon, ki je do leta 1948 gnalo rudniško vodno črpalko, v dobi več stoletij. Saj ga je občudoval še Valvazor in nešteti evropski potniki in znanstveniki. To je bila takrat tudi edina tehnična rešitev rudniških zahtev po varnosti. Saj je bil prvi parni stroj sveže iznajdbe, postavljen komaj dve stoletji kasneje, ki je danes v muzeju na grajskem dvorišču, v zasluženem pokoju, ko ga je nadomestil moderni motor na nafto.

Nič manj ni zanimiva gospodarska zgodovina rudnika od prvih početkov, ko so mu bili lastniki poedine finančne družbe ali po l. 1580 ko je država rudnik podržavila, a je še vedno dajala prodajo živega srebra v zakup zasebnim družbam od Benetk (tvrdka Bontempelo del Calico že l. 1595), ali Porro iz Milana l. 1604, kako leta kasneje pa grof Ballej iz Genove, — a prometno središče je bil Beljak na Koroškem, od koder so se pota cepila čez Alpe na sever, največ v Amsterdam, ali na jug v Trst-Benetke in od tam v kolonije vsega sveta) do Augsburga (Nemci so pretežno v vseh dobah manipulirali prodajo srebra in cinobra) in Amsterdama in Antwerpena. V nekih časih so imeli ti trgoski prodajni monopolisti celo pravico kovati lasten denar, ker so pač imeli v rokah prezadolžene deželne vladarje in kneze vedno v bojih med seboj, s Turki ali s komerkoli, nazadnje z Napoleonom.

(Nadaljevanje sledi)

POLIGAMIJA IN DRUŽBENI NAPREDEK V ARABSKIH DEŽELAH

Žena - vprašanje časti in sreče

Koran - osnova poročnega prava - Haremi - ostanek suženjskega reda - Emancipacija žena in omejevanje poligamije - Odločilen vpliv narodnoosvobodilnega boja

Po mnenju številnih uglednih arabskih osebnosti je položaj žene, a še posebej s tem položajem povezano vprašanje poligamije, eno najobčutljivejših vprašanj v vrsti arabskih dežel, ki si danes s težavo utirajo pot lastnega družbeno-političnega napredka.

«Žena je za vsakogar od nas vprašanje časti in sreče, vendar je njen položaj še v mnogih arabskih deželah ne samo eno najbolj občutljivih, ampak tudi najbolj tragičnih poglavij našega socialnega življenja,» je pred kratkim zatrdil neki napredni arabski izobraženec.

Znano je, da temelji poročno pravo v arabskih deželah na določenih verskih načelih, vendar se glede na stopnjo in način njihove uporabe ne more govoriti o istem položaju žena v vseh teh deželah. Saj je, denimo, poročno pravo, ki določa in uravnava ustrezne odnose med zakoncema, v prvi vrsti tesno povezano s položajem žene v javnem življenju, odvisno od družbene stopnje, ki jo zavzema. To pa je z druge strani docela odvisno od tega, kakšne so v določeni deželi politične okoliščine, državna oblika, gospodarska razvitost, zgodovinski pogoji za nacionalno neodvisnost, mač organizaranih naprednih činiteljev itd.

Pravica do poligamne zakonske zveze, t. j. pravica, da ima nekdo lahko več žena, izhaja iz samega Korana, vendar postavlja ta možu znatne obveznosti do sleherne od njegovih zakonitih soprog, katerih pa ne more imeti več kot 4. Nadalje mu nalaga dolžnost, da ravna z vsemi svojimi ženami enako in pravično, da vse enako hrani, oblači in varuje. Brž ko bi želel še neko drugo ženo, se mora mož prej sporazumeti o tem z ono, oziroma onimi, ki jih že ima.

Razumljivo, da imajo ta verska priporočila, oziroma napotila docela relativno vrednost, posebno če vzamemo v poštev ekonomsko neenakopravnost, ki obstaja v teh deželah med moškimi in ženskami .

Omejeno število žena, ki ga predpisuje Koran, in še posebno priporočilo, naj ima dober musliman samo eno ženo, vse to je seveda v dokajšnji opreki s pojavom harema, ki je še danes močno razširjen v mnogih konservativnih arabskih deželah. Pripomniti moramo, da treba smatrati ta pojav za enega najsramotnejših ostankov sužnje - lastniškega družbenega reda, se pravi za nekakšen socialni anahronizem, če ne celo za docela namerno deformacijo muslimanskih verskih načel, ki obravnavajo zadevna vprašanja.

V Saudovi Arabiji, Jemenu, Jordaniji in Libiji je, denimo, položaj žene v družbi in družini znatno težji, njena zaostalost pa dokaj večja kot v ostalih arabskih deželah. Na ulicah Amana, Tripolisa, Bengasija, celo Bagdada je redko srečati ženo. Njihovo življenje v družini pa je docela podrejeno oblasti moža in njegovi volji, ki je zanjo edini zakon. Nekateri dobro poučeni opazovalci in zgodovinarji smatrajo, da je način življenja žena v teh deželah danes v določenem pogledu celo težji kot je bil v obdobju Kalifata, t. j. pred 12 ali 13 stoletji, ko se je mohamedanstvo šele širilo in je bila ženi na pr. zagotovljena pravica, da svobodno razpolaga s svojim premoženjem, ki ga je pridobila ali podedovala.

V svrho ilustracije, kakšen je še danes položaj žene v nekaterih arabskih deželah, naj navedemo samo nekatera načela glede zakonske razveze v Libiji. Mož lahko požene ženo iz hiše brez kakršnega koli pojasnila. Če se premisli, ima pravico, da jo znova prizna za ženo, brez ponovnega poročnega ceremoniala, se pravi ne da bi bil primoran ji pokloniti nove darove. To lahko stori največ trikrat, v primeru pa, da pride do končne ločitve, pripadejo otroci očetu in ne materi.

Malone vse arabske dežele sodijo v krog mladih držav, se pravi takšnih, ki so si šele pred kratkim izbojevale nacionalno neodvisnost. V izredno težkih pogojih narodnoosvobodilnega boja proti kolonialistom, kot je to bil primer z Egiptom, Tunizijo in Marokom, a še prav posebno z Alžirijo, se žene teh dežel prav gotovo niso mogle zadovoljiti, da bi se tega boja udeležile samo kot pasivni opazovalco. Nasprotno so se ga udeležile kot aktivne bojevnice bodisi ko se je ta izražal v politični ali pa oboroženi obliki. S tem so si te žene priborile tudi pravico do določenega boljšega položaja v družbi ter si zagotovile vrsto naprednih, dasiravno nekje še omejenih zakonskih izboljšanj glede svojega položaja v družini. Tako se je na pr. v Maroku leta 1957 izvršila zakonska reforma poročnega prava, s katero se je omejila oblast staršev nad njihovimi otroki glede sklepanja porok med mladoletniki. Določena je bila najnižja starost mladoporočencev (15 let za dekleta in 18 za mladeniče), pod katero ni moč sklepati zakonske zveze, hkrati pa je bila dekletom zagotovljena možnost, da pred poroko zahtevajo od svojega zaročenca, da ta ne sklene novega zakona, dokler njun še traja.

Določeni poizkusi opravičevanja poligamije, kakor tudi težnja, da se ta še vnaprej ohrani, se v prvi vrsti skušajo utemeljevati s tem, da predstavlja ta pravzaprav nekakšno sredstvo obrambe proti prostituciji, da se z njeno pomočjo na neki način zagotavlja zakonska zveza vsem ženam, da predstavlja še najbolj učinkovito sredstvo proti množičnemu širjenju veneričnih bolezni.

Seveda, če so vsi ti razlogi v določenih zgodovinskih etapah našli pri takratnih pogojih svoje opravičilo, pa je njihova vrednost danes nedvomno močno omajana, v prvi vrsti zaradi silnega ekonomskega razvoja, na osnovi katerega so se razvili tudi novi družbenopolitični pogoji in pogledi, zahvaljujoč katerim se je arabska žena s svojo aktivno udeležbo v splošnem boju za osvoboditev in napredek svoje dežele, uspela iztrgati svoje stoletne suženjske preteklosti.

IZ UMETNOSTNIH GALERIJ

Avrelij Lukežič razstavlja v Vidmu

Odkar je imel Avrelij Lukežič svojo zelo uspelo osebno razstavo v Občinski galeriji, in to je bilo 58. leta, ga ne srečujemo več na tržaških razstavah, ker razstavlja le izven Trsta; lani v Veroni te dni pa v videmski galeriji Carara. Tam je sedaj razobešenih njegovih 22 najnovejših del.

Izraza «najnovejši» se pravzaprav ne sklada z Lukežičevim umetniškim ustvarjanjem, saj je ta slikar gotovo eden izmed naših slogovno najbolj stanovitnih likovnikov. Čim je, že zgodaj pred desetletji, dospel do svojemu duševnemu občutju najprikladnejše slikarske izraznosti, ni nato iskal novih poti, temveč je ostal tej izraznosti zvest, kot ostaja zvest estetskemu doživljanju sveta, ki ga tolmači pretežno v pokrajinski sliki. Predvsem pa ostaja zvest njemu tako priljubljeni tematiki Krasa, ki po njegovem mnenju nudi neizčrpne možnosti slikarske obdelave. Zato predstavljajo v galeriji Carara razstavljene slike različne poglede na kamenite kraške gmajne in borove gozdiče, ki se nam nudijo v ozkem pasu med Opčinami in Bazovico. Vso to Tržačanom tako priljubljeno krasoto podaja Lukežič v rahlo podbarvanih perorisbah, večinoma rjavkasto izrisanih na raznobarvnih papirjih, ki gredo od belosivih do toplejših peščeno-rumenkastih tonov, kot pač to zahteva časovno nastrojenje med jutrom in večerom ter letni čas, bodisi zima, poletje ali jesen.

Tovrstne obarvane risbe postajajo v Lukežičevem slikarstvu že osebno značilne, tako da jih že od daleč spoznamo za njegovo delo. V dolgih letih opazovanja vseh posebnosti kraške krajine mu je uspelo poustvariti jo v svojstveni interpretaciji, ki je tesno povezana z njegovim občutljivo — mehkim in poštenim značajem, ter se zato približuje trpkolirični resničnosti razritih skal, od burje okleščenih in upognjenih dreves in vse ostale skromne vegetacije, ki kljubuje neugodnim pogojem okolja, kot mu kljubuje kraški človek sam.

Zanimivo je poglobiti se v tehnično analizo teh perorisb; tedaj spoznamo kako z enostavnimi sredstvi tankih in debelejših črt, ki jih po potrebi razmaže s prstom ali pa zabriše z obarvano cunjo, doseže neverjetno optično, torej ne fotografsko verodostojnost krajine in zračne globine. Lukežič postavlja rad v sliko posamezne ali cele skupine kmečkih hiš., a tokrat razstavlja le eno sliko kraške vasi. Je to slika Padriča, ki tiho žare v luči zahajajočega sonca. Nekakšna tišina je opazna tudi v ostalih slikah, v katerih stopa znani Lukežičev tragično predani zagon bolj v ozadje, kar pa je pripisati gotovo le naravi enostavnih izraznih sredstev, ker omenjeni zagon je in ostaja bistveni del slikarjevega značaja.

MILKO BAMBIČ

Lukežič: ZIMSKA POKRAJINA

RADIO VELEVIZIJA

Torek, 9. januarja 1962

Radio Trst A

7.30: Jutranja glasba in koledar; 11.30: Sopek slovenskih pesmi; 11.45: Vrtiljak, pisani odmevi naših dni; 12.30: Za vsakogar nekaj; 13.30: Glasba po željah; 17.00: Za prijeten uvod igra pianist Franco Russo; 17.20: Sem in tja po lahki glasbi; 18.00: Radijska univerza: Tone Penko: Hormoni; 18.15: Umetnost, književnost in prireditve; 18.30: Schubert: Simfonija št. 5 v B-duru; 19.00: Pisani balončki, radijski tednik za najmlajše; 19.30: Včeraj in danes, stare melodije v sodobni izvedbi; 20.00: Sport; 20.30: Orkestra Ray Coniff in George Duning; 21.00: Ilustrirano predavanje; 21.30: Koncert violinista Baldazarja Simeoneja in pianista Piera Rattalina-Fauue; 22.00: Obletnica tedna: Rado Bednarik: «Ob stoletnici smrti Samuela Colta»; 22.15: Večerni ples; 23.00: Orkester Henri Rene.

Trst

7.10: Dober dan z jazz triom Giannija Safreda; 12.25: Tretja stran; 14.20: Eno uro v diskoteki; 15.20: Nicolò Tommaseo: o dalmantinskih in tržaških stvareh; 15.30: Carlo Pacchiori in njegov orkester.

Koper

7.15: Glasba za dobro jutro; 11.00: Otroški kotiček; 11.30: Koncertne miniature Marjana Lipovška in suita za godala Janeza Matičiča; 12.00: Glasba za vas; 13.40: V ritmu z malimi ansambli; 14.00: Paleta zabavnih popevk; 14.50: S festivala mladinskih zborov v Celju 1961; 15.30: Petnajst minut z ansamblom «Dobri znanci»; 16.00: Bled 1961 — registracija z jazz festivala; 16.45: Odlomki iz oper «Glumači» in «Cavalleria Rusticana»; 17.40: Skladbe Browna, Skylarja, Porteka, Wella in Greena v aranžmaju Mortona Goulda; 18.00: Prenos RL; 19.00: Poje Celentano; 19.30: Prenos RL; 22.15: Ritmi s sekstetom Artie Schawe; 22.35: Glasba za lahko noč.

Nacionalni program

6.30: Vreme na italijanskih morjih; 7.00: Jutranje melodije; 8.30: Omnibus (I. del); 11.00: Omnibus (II. del); 12.20: Glasbeni album; 13.30: Pojejo Rosanna Carteri, Gianni Poggi in Gino Bechi; 16.00: Program za otroke; 17.20: Ritmi in melodije narodov; 18.00: Pojeta Natalino Otto in Mara del Rio; 19.30: Filmske in gledališke novosti; 21.00: «Spominja se z jezo» — komedija v 3 dejanjih; 23.00: Nunzio Rotondo in njegov orkester; 23.30: Grška lahka glasba.

II. program

9.00: Jutranje melodije; 10.00: Mi in pesmi; 11.00: Glasba za vas, ki delate; 13.00: Rascel predstavlja; 14.00: Naši pevci; 15.00: Sladki spomini; 16.00: Program ob štirih; 17.30: Vaš juke-box; 18.35: Četrt ure novosti; 20.30: Studij L klice X; 21.45: Večerna glasba.

III. program

17.00: Oratorij Ottocenta (Berlioz, Liszt),; 19.00: Francis Poulenc: Sonata za dva klavirja; 19.15: Umetnost ponarejanja in predzgodovinske potvorbe; 20.00: Vsakovečerni koncert; 21.30: Tisoč let italijanskega jezika; 22.00: Italijanska glasba Rinascimenta; 23.15: Poslovilni koncert (Beethoven).

Slovenija

8.05: Gorenjski vokalni kvintet; 8.25: Segava klaviatura; 8.45: Ansambel Srečka Dražila; 9.25: Lahek dopoldanski operni spored; 10.15: Izberite melodijo tedna; 11.00: Igra violinist Branko Pajević; 11.30: Matija Bravničar: Prva simfonija; 12.05: Deset minut z Zadovoljnimi Kranjci; 12.15: Kmetijski nasveti; 12.25: Melodije ob 12.25; 13.30: Skladbe Radovana Gobca poje Mariborski komorni zbor; 13.50: Orkester Raphaele; 14.35: Glasbeni podlistek; 15.20: Trio orglic Raisner; 15.30: V torek nasvidenje; 16.00: Vsak dan za vas; 17.05: Odmevi iz Chicaga; Bela Bartok: Madžarske skice — W. A. Mozart: Simfonija št. 40 v g-molu — R. Strauss: Don Juan; 18.10: Kotiček za mlade ljubitelje glasbe; Zanimivost iz operne hiše; 18.45: S knjižnega trga; 19.05: Prolog in prizor iz opere «Glumači»; 20.00: Poje zbor celovških Madrigalistov; 20.30: Radijska igra — Joachim Witte: Dama in slepec; 21.11: Vjekoslav Gržinić: Simfonični poem; 21.21: S popevkami po svetu; 22.15: Uvod v glasbo 20. stoletja; 23.05: Nočni akordi.

Ital. televizija

8.30, 14.00, 15.30: TV šola; 17.30: TV za otroke; 18.30: TV dnevnik; 18.45: Nikoli ni prepozno; 19.15: Dogodivščine velikih del; 20.20: Sport; 20.30: Dnevnik; 21.05: Hitchcoch predstavlja: «Nespečnost»; 21.35: Sodobni glasbeni inštrumenti; 22.05: Umetnost in znanost; 22.25: Komorni koncert (harfist Nicanor Zabaleta); 22.55: TV dnevnik.

DRUGI KANAL

21.05: «Vohun» — film; 22.25: Dnevnik; 22.45: Nizozemski nacionalni balet: «Mesečnica».

Jug. televizija

21.05: Zabavni spored.

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Ce se ne zanesete nase, poiščite si raje pomoč. V razpoloženi družbi boste pozabili na nekatere nevšečnosti. Glavobol.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Prišel je čas za potovanje, ki ga imate že dolgo v načrtu. Slučajno srečanje lahko sproži novo sentimentalno avanturo.

DVOJČKA (od 21.5. do 22.6.) Ažurnirati bo treba nekatere načrte, če hočete vzdržati konkurenco. Razgiban in zabaven večer. Ljubezensko pismo.

RAK (od 23.6. do 22.7.) Previdnost pri sklepanju poslovnih zvez. Ne bodite pretirano dovzetni za besedičenja. Odlična moralna in fizična kondicija.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Uspeh vašega prijatelja vas bo podžgal k večjim naporom. Vaše organizacijske sposobnosti bodo deležne priznanja. Večer s prijateljico.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Neki priložnostni posel vam bo prinesel lep zaslužek. Podpreti boste morali pobude mlajših družinskih članov.

TEHTNICA (od 23.9. do 23.10.) Če boste danes poslušali nasvete drugih, boste naredili dobro sebi in drugim. Potovanje v svrho zakonske združitve.

SKORPIJON (od 24.10. do 22. 11.) Končno boste uspeli v prizadevanjih, ki doslej niso bila uspešna. Ljubezensko razmerje se bo prekinilo, toda ne po vaši krivdi.

STRELEC (od 23.11. do 20.12.) Danes vam bo sreča naklonjena: lahko poskusite z igro. Vse možnosti za realizacijo stare srčne želje. Prehlad.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Prevelika naglica utegne pokvariti dobro vpeljan posel. Več diplomacije v odnosih z ljubljeno osebo. Zdravje dobro.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Dan ne bo posebno ploden, toda ne vrzite puške v koruzo. Potrpežljivost bo privedla do sprave z osebo, ki jo ljubite.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Samo vaša trgovske spretnost vas bo izvlekla iz zadreg. Bodite lojalni do oseb, ki vam nudijo iskreno pomoč. Težka preizkušnja z ljubezen.

Vreme včeraj: najvišja temperatura 7, najnižja 2.9, ob 19, uri 5.2; zračni tlak 1028.1 stalen, veter 17 km severovzhodnik, vlage 45 odst., nebo jasno, morje mirno, temperatura morja 9.2 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, TOREK, 9. januarja
Julijan
Sonce vzide ob 7.45 in zatone ob 16.39. Dolžina dneva 8.54. Luna vzide ob 9.47 in zatone ob 20.27
Jutri, SREDA, 10. januarja
Gregor

Seja tržaškega občinskega sveta

Svetovalci odobrili sklep o razširitvi pokopališča

Odobren tudi dokončni sklep o gradnji kopališča in pralnice v Lonjerju - 120 milijonov za cestna dela v mestu

Včeraj je bila prva letošnja seja tržaškega občinskega sveta. Kot običajno so prišla najprej na vrsto vprašanja svetovalcev, katerim je sledila odobritev raznih upravnih sklepov. Končno bi morali še razpravljati o resoluciji o ureditvi vprašanja uslužbencev bivše ZVU, ki so jo predložili liberalci. Ker pa je bila ta resolucija stara že več kot dve leti in je bilo vprašanje teh uslužbencev urejeno z zakonom št. 1600, jo je seveda odv. Morpurgo umaknil, saj ne bi bilo imelo razpravljanje o njej več nobenega smisla.

Med upravnimi sklepi je bil najbolj važen tisti, ki se je tikal razširitve pokopališča pri Sv. Ani za 46.000 kv. m, za kar bo potrošila občina 445 milijonov lir. Iz poročila podžupana prof. Cumbata pa je bilo razvidno, da bodo od te vsote porabili kar 100 milijonov za zidanje nove cerkve na pokopališču. Za kritje izdatka namerava občina najeti posojilo, toda sedanji sklep se tiče samo odobritve izdatka.

O tem sklepu se je razvila precejšnja razprava. Svetovalec Dulci (PSDI) je rekel, da se s sklepom strinja, da pa bi lahko odložili zidanje cerkve na kasnejši čas. Svetovalec odv. Pogassi (KPI) je izjavil, da se strinja s sklepom s pogojem, da bo kril izdatek država. Občina se je namreč doslej že dovolj zadolžila in ne sme najemati več posojil, zlasti ne po tako visoki obrestni meri, kot jo računa Tržaška hranilnica. Svetovalec inž. Visintin (KD) je rekel, da je že skrajni čas, da se pokopališče razširi, kajti nešteto družin je hotelo odkupiti zemljišče za družinske grobnice, občina pa jim ni mogla ugoditi, ker ni za to prostora na pokopališču. Tudi z gradnjo kript v globino še vedno pomanjkuje prostora. V načrtu je bilo namreč, da zgradijo 30.000 žar, toda izvedli ga niso do kraja. Kar se tiče cerkve, pa je dejal, da je zanjo baje tudi neko volilo.

Odbornik za knjigovodstvo dr. Rocco je dejal, da občina še ni dosegla najvišje ravni (»platfonda») dopuščenih posojil ter da bi lahko najela še posojilo v ta namen. Na vsak način pa bo občina s prodajo zemljišč za družinske grobnice dobila nazaj vso vsoto, ki jo porabi za razširitev pokopališča. Na koncu je župan dejal, da ni nobenega upanja, da bi država krila izdatek za povečanje pokopališča, po drugi strani pa je to delo nujno. Končno so sklep odobrili, le socialisti so se pri glasovanju vzdržali.

Svetovalci so odobrili tudi sklep o zgraditvi kopališča in pralnice v Lonjerju, za kar bodo izdali 10 milijonov lir. V kopališču bodo tri prhe in ena kopalna kad, v pralnici pa 10 korit. Izdatek bodo krili iz sredstev gospodarskega računa za leto 1959-1960.

Svetovalci so odobrili še razne druge upravne sklepe in med njimi sklepa o odstopitvi dveh površin na pokopališču v trajno uporabo za grobove pesnikov Umberta Sabe in Virgilia Giottija, sklep o 52 milijonih izdatka za obnovitvena dela v mestni klavnici, sklep o 120.000.000 izdatka za razna cestna dela v mestu, sklep o spremembi pravilnika v korist nestalnih učiteljic v občinskih otroških vrtcih itd.

Občinski svet je odobril tudi sedem sklepov, ki jih je sprejel občinski odbor na podlagi pooblastil v njegovem imenu. Ti sklepi so: 50 milijonov izdatka za vzdrževanje grezniške kanalizacije, 50 milijonov za vzdrževalna dela v šolah, 15 milijonov za popravilo občinskih izpostav in sektorskih sedežev zbora mestnih redarjev, najem poslopja za laboratorij državne strokovne obrtniške šole za 2 milijona 760.000 lir ter nakup dveh vozil za mestno čistočo in čiščenje greznic in nakup razmnoževalnega stroja na matrice skupno za 21 milijonov lir.

Po sklepih bi morali razpravljati o resoluciji liberalcev o ureditvi položaja uslužbencev bivše ZVU, ki pa jo je prehitel čas. Pri tem je zanimivo, da so vložili liberalci to resolucijo že 14. decembra 1959, kar kaže, kako se resolucije vlečejo kot jara kača. Svetovalec Morpurgo je pri tem protestiral proti navadi, da se z resolucijami tako malomarno ravna. Resolucijo je zato svetovalec umaknil, priporočil pa je županu, naj posreduje na vladnem komisariatu, da bi končno uveljavili vse norme zakona št. 1600, s katerim je bil urejen položaj omenjenih uslužbencev. Ti uslužbenci se namreč upravičeno pritožujejo, ker še ne uživajo nekaterih ugodnosti, ki jih imajo državni uradniki. Župan je obljubil, da bo posredoval, rekel pa je, da vladni komisariat prav nič ne upošteva intervencij občine v zadevah, ki ne spadajo v njeno pristojnost, ter da včasih niti ne odgovori na zadevna pisma.

O vprašanjih, ki so jih postavili na seji svetovalci, bomo pisali prihodnjič. V petek bo izredna seja, na kateri bodo razpravljali o proračunih občine in Acegata.

7,5 milijona prehodov meje v obeh smereh

Po podatkih državnega tajništva za notranje zadeve LRS je lani prešlo italijansko-jugoslovansko mejo 2,294.022 jugoslovanskih in 1,443.238 italijanskih državljanov, tako da je bilo vzdolž vse meje zabeleženih 7,474.520 prehodov v obeh smereh oseb, ki so v posesti obmejne / propustnice ali dvolastniške knjižice.

Iz teh številk je razvidno, da se je maloobmejni promet lani še povečal, saj je bilo zabeleženih 307.422 prehodov več kot v letu 1960.

Lansko leto je imelo propustnice 75.824 jugoslovanskih državljanov in 104.914 italijanskih državljanov, ki živijo na obmejnem področju.

Stavka varilcev ladjedelnice Felszegy

Včeraj so dve uri stavkali varilci ladjedelnice Felszegy, ker podjetje še vedno ne pristaja na pogajanja za ureditev spornih vprašanj. Po zadnji dolgotrajni stavki so se namreč sporazumeli, da bodo čimprej pričeli s pogajanji, da urede položaj varilcev. Gre za vrsto pomembnih zahtev in med drugim za 80 odstotkov nagrade na plače, izenačenje doklade za zdravju nevarno delo za vse, povišanje dokladе za zdravju nevarno delo pri varjenju aluminija itd.

Varilci so sklenili, da počakajo do 12.45 danes in da prično s stavko, v kolikor do te ure podjetje ne pristane na pogajanja. V takem primeru se bodo nato sestali na skupščini, na kateri bodo sklenili o nadaljnji stavkovni borbi. Zaostritev stavke lahko privede do tega, da ne bo mogoče v četrtek splaviti dveh ladij, ki sta že skoro dogotovljeni na splaviščih.

—«»—

Potresni sunek

Tržaški geofizikalni zavod je včeraj ob 2.11'53" zabeležil precej močan potresni sunek. Žarišče potresa naj bi bilo 8.200 km zahodno od Trsta, in sicer na področju Antilov.

Danes otvoritev nove občinske palače

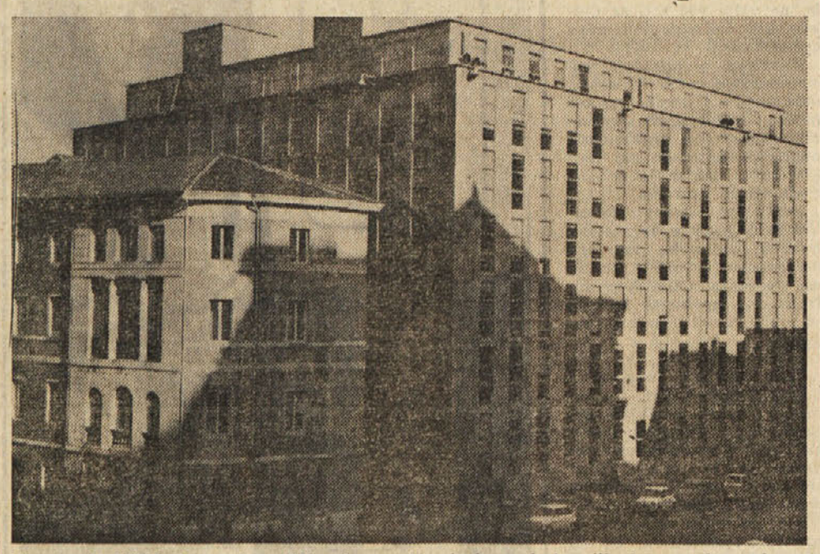

Danes ob 9.30 bodo uradno in slovesno otvorili novo občinsko palačo, v katero se je te dni vselil matični oddelek in je sedaj popolnoma zasedena. Razne pisarne matičnega oddelka so v glavnem v pritličju in prvih dveh nadstropjih, v gornjih nadstropjih pa sta oddelek za socialno skrbstvo in oddelek za javna dela. Na gornji sliki vidimo novo palačo, levo od nje pa obnovljeno palačo Costanzi, katere pročelje so ohranili, ker spada pod spomeniško varstvo. V palači Costanzi sta že nameščena poveljstvo zbora mestnih redarjev in oddelek za mestno policijo in nadzorstvo nad trgovinami. To palačo pa bodo uradno otvorili 20. januarja.

Skupščini delavcev ladjedelske industrije

Začetek akcije za preprečitev skrčenja ladjedelske industrije

Ladjedelnici Sv. Marka grozi omejitev števila zaposlenih
V nadomestilo, naj bi v žaveljskem industrijskem pristanišču zgradili novo podjetje, ki naj bi zaposlilo 500 delavcev

Sindikat kovinarjev FIOM-CGIL je sklical za ta teden dve skupščini delavcev zaposlenih v ladjedelniški industriji. V sredo se bodo zbrali ob 18. uri v dvorani v Ul. Madonnina delavci ladjedelnic Sv. Marka, Sv. Justa, Tovarne strojev Sv. Andreja in Tržaškega arzenala; v četrtek ob 17.30 se bodo zbrali v Miljah v dvorani Verdi delavci ladjedelnice Felszegy in Sv. Roka.

FIOM-CGIL je že v vsedržavnem okviru pričela z borbo za sklenitev nove delovne pogodbe tega sektorja, na zadnjem zasedanju, ki je bilo v Livornu pa so o tem vprašanju ponovno obširno razpravljali. Ne gre namreč samo za običajne sindikalne zahteve za izboljšanje prejemkov in boljše delovne pogodbe, temveč v prvi vrsti za napore, da se preprečijo vladni načrti o skrčenju zmogljivosti italijanske ladjedelske industrije in da se ohrani sedanja proizvodna sposobnost ter število zaposlenih v ladjedelniški industriji.

Na tiskovni konferenci je pretekli teden tajnik tržaške Delavske zbornice - CGIL Tominez obširno in dokumentirano orisal vladne načrte glede ladjedelniške industrije ter zlasti posledice za Trst. Kot je znano, predvidevajo vladni načrti bistveno znižanje proizvodnih kapacitet italijanskih ladjedelnic in v prvi vrsti ladjedelnic IRI. To je v soglasju z načeli Skupnega evropskega tržišča, saj rimska pogodba določa, da nobena država ne sme več subvencionirati nobene gospodarske dejavnosti. Velika večina italijanskih ladjedelnic pa dobiva podpore že od razdobja med obema vojnama in taka politika se je nadaljevala tudi po vojni, saj se morajo boriti s trdo mednarodno konkurenco in pri tem uporabljati dražje domače polizdelke in surovine.

Istočasno predvideva vladni načrt, da se bistveno zniža število zaposlenih, za kar bodo izvedli dva ukrepa: 1. Postopoma bodo zniževali prispevke za obstoječe odvisne delavce, se pravi za delavce, ki so suspendirani; 2. uvedli bodo vrsto izrednih ukrepov, da se zmanjša število zaposlenih in med drugim posebne nagrade za prostovoljno zapustitev službe, predhodne upokojnine itd.

Kot je znano, vladni program o tržaški ladjedelnici Sv. Marka sploh ne govori. Ta ladjedelnica sicer ni vključena med one, ki jih nameravajo zapreti, vendar pa istočasno ni niti vključena med one, ki jih bodo modernizirali, kot je vključena ladjedelnica CRDA v Tržiču.

O usodi te ladjedelnice lahko sodimo samo posredno, saj namerava IRI na področju Trsta in Tržiča zgraditi dve novi veliki kovinarski podjetji, ki bosta zaposlevali skupno okrog 900 delavcev. To pa pomeni, da že sedaj skrbe za odvisno delovno silo, do katere bo prišlo v Trstu in v Tržiču.

Trenutno je v Tržiški ladjedelnici CRDA suspendiranih 1.100 delavcev, v ladjedelnici Sv. Marka pa 300 delavcev.

Mnogo se govori, da naj bi IRI v sodelovanju s FIL-SNIA zgradila v žaveljskem industrijskem pristanišču podjetje, ki bo sodelovalo okoli 500 delavcev in v katero bodo investirali okrog 4 milijarde lir.

Istočasno se čujejo tudi vesti, da naj bi porabili za nekatera najnujnejša popravila ladjedelnice Sv. Marka 1 milijardo 300 milijonov lir, kar pa je seveda povsem nezadostno za modernizacijo te ladjedelnice, ki jo je treba temeljito prenoviti, da bo ustrezala sodobnim zahtevam.

Vse te vesti dajejo dokaj jasno sliko o usodi ladjedelnice Sv. Marka. To ladjedelnico bodo bistveno skrčili, tako da bo obsojena na počasno, nekako »naravno umiranje». Število zaposlenih bodo skrčili na polovico in še manj, vse skupaj pa naj »pokrije» in prepreči tržaške proteste novo manjše podjetje v industrijskem pristanišču.

Razumljivo je, da se s takimi perspektivami tržaški kovinarski delavci ne morejo strinjati in da so škodljive za celotno tržaško gospodarstvo. Izvedba tega načrta bi namreč pomenila izgubo številnih delovnih mest, praktično pa ukinitev enega izmed največjih in najpomembnejših tržaških industrijskih kompleksov in posredno izgubo nič manj številnih delovnih mest v podjetjih, ki so z ladjedelniškimi dejavnostmi tesno povezana.

Pred gradnjo avto ceste Trst-Benetke?

Država bo prispevala tretjino dodatnega izdatka za gradnjo

Po novem načrtu bo imela cesta dve vozišči in bo stala 9 milijard več

V svojem novoletnem voščilu prebivalstvu področja je vladni generalni komisar dr. Mazza tudi napovedal, da bodo začeli letos graditi avto cesto v Benetke. Ta cesta postaja vedno bolj nujna, saj je treba na splošno izboljšati zveze Trsta z ostalimi predeli v državi ter z zaledjem. Seveda je prav tako še bolj potrebna avto cesta v Trbiž, ki bi se povezala s cesto Beljak-Dunaj, ki je v gradnji. Poleg tega pa je treba dodati, da je sedanja navadna cesta v Benetke tudi zelo slaba, polna ovinkov in nevarna.

Koncesijo za to avto cesto je dobila družba «Autovie Venete». Prvotni načrt je določal, da bodo izdali za cesto 20 milijard, od katerih bi prispevala država na podlagi zakona št. 463 šest milijard, to je 30 odstotkov celotnega izdatka. Po tem načrtu bi bila avto cesta široka 16.50 m in bi bile na njej tri proge za vozila. Ugotovili pa so, da je takšna cesta že zastarela. Zato so se odločili za cesto z dvema voziščema, ki bosta imeli vsako po dve progi, tako da pojdejo vozila po vsakem vozišču samo v eno smer in se s tem odstrani nevarnost trčenj. Med obema vozliščema pa bo zelen pas.

Zaradi tega bo cesta po novih načrtih široka 24 m in bo stala okrog 45 odstotkov, to je 9 milijard več. Precej tega izdatka odpade na del te ceste, ki pojde skozi Mestre. Vendar pa upajo, da bo ta del ceste zgradilo podjetje, ki ima v koncesiji avto cesto Benetke-Padova. V tem primeru bi bilo dovolj nadaljnjih 6 milijard. To razliko v večjem izdatku bo krila država v višini ene tretjine. V prvem primeru bo država prispevala okrog tri milijarde, v drugem pa dve. Vladnemu generalnemu komisarju dr. Mazzi, ki se je za stvar potegnil, je minister za javna dela Zaccagnini že zagotovil, da bo država prispevala za kritje tretjine nadaljnjih izdatkov.

Ostane pa vprašanje kritja nadaljnjih dveh tretjin izdatkov, ki odpadejo na družbo «Autovie Venete». Za te izdatke najame družba posojilo, ki pa ga morajo jamčiti razne javne ustanove. Do sedaj so te ustanove, med katerimi sta tudi naša pokrajina in občina, jamčile za 14 milijard lir, sedaj pa bodo morale jamčiti še za nadaljnjih šest oziroma štiri milijarde lir, kakor bodo pač odločili glede dela ceste skozi Mestre. Seveda pa to ne bo tako lahko, kajti že za prvi načrt so komaj spravili skupaj vsoto jamstev in je na primer jamčila za posojilo tudi pokrajina Treviso, ki ni neposredno zainteresirana na gradnji te avto ceste. No, z nekaj dobre volje bodo premostili tudi to oviro.

Pri tem pa ostane še vprašanje dela že zgrajene ceste iz Trsta do Moščenic (Lizerta), ki ni prava avto cesta.

Priprave na kongres PSDI

Težnja po usmeritvi v levo na predkongresnih zborovanjih

V Trstu še ne obstajajo pogoji, da bi socialisti podprli razne organe oblasti, ki so v rokah demokristjanov

Prihodnjo soboto, 13. t.m., se bo začel v našem mestu pokrajinski kongres socialdemokratske stranke, ki bo trajal dva dni. Kongresa se bo udeležil poslanec Orlando, kot predstavnik osrednjega državnega vodstva italijanskih socialdemokratov.

V teh dneh zaključujejo predkongresna zborovanja na vseh sekcijah stranke. Včeraj so sporočili, da so zaključili predkongresna zborovanja na svetoivanski, rojanski in šentjakobski sekciji. Na vseh teh zborovanjih je podal uvodno poročilo organizacijski tajnik De Gioia. Po njegovem mnenju je sedanji politični položaj PSDI v Trstu tak, da bi se morala stranka zavzeti za politiko levega centra, ki bi jo po možnosti morala podpirati socialistična stranka. Drugi pogoj take politike pa bi morala biti pripravljenost demokristjanov, da se zavzamejo za reševanje perečih gospodarskih vprašanj našega mesta. Neodvisno od teh stališč pa je tajnik De Gioia zahteval za svojo stranko popolnoma proste roke v pogledu bodočih volilnih bitk.

Na omenjenih strankinih zborovanjih so člani izvolili delegate za pokrajinski kongres. Sinoči je bilo tudi zborovanje miljske sekcije, medtem ko je danes na vrsti zborovanje sekcije Sv. Vida.

Že pred nekaj dnevi smo pisali, da se socialdemokrati pripravljajo na napad na določene pozicije demokristjanov v Trstu. V tej zvezi smo pripomnili, da se ta stranka vključuje s tem v splošno fronto opozicije, ki se bori proti demokristjanskemu monopolu v vseh organih krajevne uprave. Do kakšne meje pa so socialdemokrati pripravljeni podpirati ta splošni odpor proti večinski stranki? To je vprašanje, ki zanima na eni strani opozicijske stranke, a na drugi strani same demokristjane. Prve, ker bi hoteli zvedeti do kakšne mere nameravajo socialdemokrati vztrajati s svojo akcijo, a zadnje, ker so zaskrbljeni zaradi morebitnih koncesij, ki bi jih morali v gotovem trenutku nuditi socialdemokratom.

V svojem včerajšnjem poročilu socialdemokrati omenjajo potrebo politike levega centra, «ki bi jo po možnosti morala podpirati PSI». Zdi pa se, da danes ne obstajajo stvarne možnosti, da bi v Trstu prišlo do take politike s strani tukajšnje federacije PSI. Negativne izjave v tem smislu so že podali predstavniki federacije v občinskem svetu in drugod. Spričo tega se zdi, da je prezgodaj govoriti o možnosti, da bodo socialisti podprli neke bodoče politične kombinacije v zvezi z upravljanjem mesta in pokrajine.

Gotovo pa je, da demokristjani in krajevni organi uprave, ki jo tile imajo v svojih rokah, preživljajo v tem trenutku precej hudo krizo. Ta kriza se je porodila na eni strani iz njihovih stremljenj po monopolizaciji vse oblasti, a na drugi strani zaradi stalnega odlaganja rešitve perečih vprašanj mesta in njegovega gospodarstva. Potrebno bi bilo, da vse opozicijske stranke nastopijo složno proti demokristjanskemu monopolu v krajevnih upravah ter izsilijo, da se jim prizna določeno število predstavniških mest v teh organih.

—«»—

Dr. Mazza je sprejel člane «Odbora za turistični Trst»

S privoljenjem ministra za turizem Alberta Folchija je bil v našem mestu ustanovljen pod predsedstvom tržaškega župana dr. Maria Franzila «Odbor za turistični Trst».

Na ustanovnem sestanku, ki je bil na tržaškem županstvu, je bil začrtan okvirni program delovanja novega odbora, katerega namen je, da podkrepi pobude in sodeluje pri vseh akcijah turističnega značaja, ki lahko prispevajo in doprinesejo svoj delež v najrazličnejših dejavnostih našega mesta.

V odboru so tržaški župan Franzil, admiral Perrante Capponi, grofica Nora de Minerbi, dr. Roberto Hausbrandt, dr. Fulvia Costantinides, dr. Duilio Magris in kom. Carlo Padca.

Na ustanovnem sestanku je bil za predsednika odbora imenovan župan Franzil, tajniški posli pa so bili poverjeni dr. Fulvii Costantinides.

Ustanovitev «Odbora za turistični Trst» je bila sporočena tudi vladnemu generalnemu komisarju dr. Mazzi, ki je včeraj dopoldne tudi sprejel njegove člane, in sicer v spremstvu predsednika Pokrajinske turistične ustanove odv. Uga Vollija. Vladni generalni komisar je ob tej priložnosti izrazil svoje zadovoljstvo nad to pobudo

—«»—

* Na delu se je včeraj dopoldne ponesrečil 52-letni zidar Ciril Kravos iz Ul. Donadoni 2, ki so ga sprejeli na I. kirurški oddelek in se bo moral zdraviti 10 dni. Popravljal je neko skladišče v Ul. Crispi, pa se mu je spotaknilo in je padel z višine 2 m ter se pobil po hrbtu in prsnem košu

Kot smo že na kratko poročali, je bil v soboto zvečer v hotelu «Triglav» v Sežani družabni večer, ki ga je priredila tamkajšnja sindikalna podružnica carinarnice in obmejnega poverjeništva. Vse prisotne člane in goste je pozdravil upravnik sežanske carinarnice Aldo Kovačič, ki je potem podal kratek obračun dela v preteklem letu. V imenu kolegov se je tudi poslovil od dolgoletnega uslužbenca sežanske carinarnice Streklja, ki odhaja v pokoj. Predsednik sindikalne podružnice Drobnjak je nato v imenu kolektiva podaril zaslužnemu tovarišu, ki odhaja v pokoj, lepo umetniško sliko. Na sliki vidimo upravnika carinarnice med govorom

Trije ranjeni na Reški cesti

Policija vodi preiskavo o zagonetni prometni nesreči

Najhuje se je ponesrečila žena vozača, ki so jo sprejeli v bolnišnico s pridržano prognozo

Prometna policija vodi preiskavo, da bi razčistila zagonetno prometno nesrečo, ki se je zgodila v nedeljo zvečer na Reški cesti. Nekoliko pred 22. uro so namreč z rešilnim avtomobilom odpeljali izpred hišne številke 20-3 na omenjeni cesti štiri ponesrečence, in sicer 22-letnega Claudia Basicha in njegovo ženo Gisello iz Ul. Campanelle 111, 59-letnega Giacoma Saino iz Ul. del vento 107 in 23-letnega Piera Secchija iz Ul. Milano 27.

Najhujše poškodbe je imela ženska, ki pričakuje otroka in se je hudo ranila po glavi ter si verjetno poškodovala lobanjo, zvinila si je zapestje leve roke in se pobila po kolenih, zaradi česar so jo sprejeli s pridržano prognozo na II. kirurški oddelek. Njen mož se je pobil in ranil po čelu in si je zlomil levo ključnico, zaradi česar so ga sprejeli na ortopedski oddelek in se bo moral zdraviti 40 dni. Prav tako se bo moral zdraviti 40 dni tudi Saina, ki si je zlomil desno nogo in se ranil po čelu; Secchi pa bo okreval v nekaj dneh, ker se je le nekoliko ranil po glavi.

Prometna policija je najprej ugotovila, da Secchi nima nobene zveze z nesrečo, ki se je zgodila Basichovim in Sainu. Kaže, da je padel v nekem avtobusu zaradi nenadnega sunka. Razjasniti je treba, kako sta se ponesrečila zakonca in Saina. Saina je povedal, da je prečkal cesto in da ga je nekdo povozil s motoskuterjem, ki so ga našli na tleh poleg Basicha in njegove žene. Tudi Basich je najprej dejal, da ju je nekdo povozil z motoskuterjem, toda kdo?

Prometna policija je včeraj ugotovila, kdo je lastnik tega vozila, in sicer neki fant iz Doline. Poizvedovali so v Dolini, kjer so izvedeli, da je bil lastnik že dva meseca brez vozila, ker mu ga je nekdo ukradel, tatvine pa ni prijavil. Včeraj so Basicha ponovno zaslišali in je tokrat dejal, da je on vozil motoskuter, na zadnjem sedežu pa je sedela njegova žena. Na prej omenjeni cesti je nenadoma pred seboj zagledal Saino, ki je prečkal cesto, in se mu ni mogel izogniti. Povozil ga je in skupno z ženo zletel na cesto.

Policija hoče sedaj ugotoviti, kako je Basich prišel do motoskuterja, tem bolj, ker so ugotovili, da nima šoferske knjižice in dokumente o vozilu. Basich je izjavil, da je motoskuter kupil od nekoga, kateremu pa je dal le nekaj denarja na račun. Agenti so šli na navedeni naslov, toda niso dobili nikogar, ki bi odgovarjal na podatke, ki jih je navedel Basich. Spričo vsega tega policija nadaljuje preiskavo.

—«»—

* Ko je včeraj popoldne 63-letni Guido Fattur iz Ul. Bonomea 117 prečkal Istrsko cesto, ga je z vespo povozil 20-letni Attilio Tentor iz Ul. San Sergio 2. Fattur se je nekoliko pobil po desni rami in se bo zaradi tega moral zdraviti nekaj dni.

GLEDALIŠČA in KINO

Slovensko gledališče v Trstu

V nedeljo, 14. t. m, ob 17. uri v dvorani na stadionu «1. maj»

Giuseppe Luongo

BARABAU
ZMAJ SEDMEROGLAV

mladinska igra v dveh dejanjih
Prevedel: J. N. L.
Režiser: Jožko Lukeš
Kostumograf in scenograf: Vladimir Rijavec
Glasba: Pavle Merkù

Prodaja vstopnic eno uro pred pričetkom predstave pri blagajni dvorane

Glasbena Matica v Trstu

V soboto, 13. januarja 1962 v Avditoriju

simfonični koncert orkestra akademije za glasbo iz Ljubljane

Dirigent **Boris Svara**
Solist **Aleksander Vodopivec**

Vstopnice bodo na razpolago od četrtka dalje v Tržaški knjigarni, Ul. sv. Frančiška 20, tel. 61792 ter eno uro pred pričetkom koncerta v baru Moscolin, Ul. Teatro Romano 2 (nasproti Avditorija)

GLEDALIŠČA

VERDI

Kot je znano, bodo presledek v operni sezoni izpolnili nastopi raznih gledaliških skupin. Prva bo nastopila danes ob 21. uri skupina, ki jo vodi Lucio Ardenzi in kateri pripadajo: Ornella Vanoni, Paolo Ferrari, Paolo Carlini, Dina Sassoli, Mario Maranzana, Gianni Galavotti, Angela Cardile in Roberto Pescara. Igrali bodo tridejanko Marcela Acharda «Idiot». Režiser je Silverio Blasi. Sledijo «Dnevniki», zabavno delo v treh dejanjih Piera Benedetta Bartolija.

V gledališki blagajni so že na razpolago vstopnice za prve štiri predstave.

SLOVENSKO PLANINSKO DRUŠTVO V TRSTU

priredi v četrtek dne 11. t. m., v Gregorčičevi dvorani ob 20.30 predavanje

A. HUMARJA

RAZISKOVANJE TRIGLAVSKEGA BREZNA

ob spremljavi diapozitivov

TEATRO NUOVO

Stalno dramsko gledališče mesta Trsta pripravlja novo predstavo «Il furfantello dell'Ovest» J. M. Syngeja. Režija Fulvio Tolusso.

KINO

Nazionale 16.00 «Napad sto in enega» (La carica dei cento e uno). Walt Disneyev film v technicolorju. Najboljše voščilo za leto 1962.
Fenice 15.30 «L'occhio caldo del cielo». Eastmancolor. Rock Hudson, Kirk Douglas, Dorothy Malone.
Excelsior 15.00 «Na hrbtu tigra» (A cavallo della tigre). Nino Manfredi, Valeria Morriconi, Gian Maria Volonte.
Grattacielo 16.00 «Baraba». Technicolor. Anthony Quinn, Silvana Mangano, Ernest Borgnine, Katy Jurado.
Arcobaleno 16.00 «Razporoka po italijansko» (Divorzio all'italiana). Marcello Mastroianni, Daniela Rocca. Prepovedano mladini.
Supercinema 15.30 «Can-can». Cole Porterjev film.
Alabarda 16.00 «Steza ljubimcev» (Il sentiero degli amanti). — Technicolor. Susan Haywarth, John Gavin.
Aurora 16.30 «Svet ponoči št. 2» (Il mondo di notte n. 2). Prepovedano mladini.
Cristallo 16.30 «Dvom» (Il dubbio). Deborah Kerr in Gary Cooper.
Garibaldi 16.00 «Rdeča ciganka» (Zingara rossa). Technicolor. Melina Mercouri.
Capitol 16.00 «Čudovita trojka» (I magnifici tre). Technicolor. Ugo Tognazzi, Raimondo Vianello in Walter Chiari.
Impero 16.30 «Topli veter» (Vento caldo).
Italia 16.00 «V bikinih za veliki šmaren» (Ferragosto in bikini) Technicolor. Valeria Fabrizi, Raimondo Vianello. Prepovedano mladini.
Massimo 16.00 «Macist proti Herakleju v Dolini nevšečnosti» (Maciste contro Ercole nella Valle dei guai). Technicolor. Raimondo Vianello, Gino Bramieri, Liana Orfei. Zadnji dan.
Moderno 16.30 Komično-glasbena revija «Femmine di lusso a Palm Beach». Na platno «Čudovite lažnivke» (Adorabili e bugiarde). Nino Manfredi. Zadnji dan.
Astra 16.30 «Teror Tongsov» (Il terrore dei Tongs).
Astoria 16.00 «Postelja s tremi prostori» (Letto a tre piazze). Totò, De Filippo.
Vittorio Veneto 16.00 «Sodni dan» (Il giudizio universale). Vittorio Gassman in Renato Rascel.
Ideale 16.00 «Jožef, ki so ga bratje prodali» (Giuseppe venduto dai fratelli). Technicolor.
Marconi 16.00 «Ježa maščevanja» (La cavalcata della vendetta). Glorja Grahame. Sledijo slikanice v technicolorju.
Abbazia 15.30 «Čudovita sedmorica» (I magnifici 7). Technicolor. Yul Brynner, E. Wallace.
Odeon 16.00 «In ti kaj praviš» (Tu che ne dici). Tognazzi in Vianello.
Skedenj 16.00 «Bambi». Slikanice v technicolorju.

od včeraj do danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 6., 7. in 8. januarja 1962 se je v Trstu rodilo 13 otrok, umrlo pa je 32 oseb.

UMRLI SO: 56-letni Pietro Degobbis, 59-letni Adolfo Guglielmi, 73-letni Tullio Bearzotti, 81-letna Giuseppina Rudes por. Roberti, 62-letni Giovanni Maistrello, 59-letna Rosa Zanotti por. Dorigatti, 54-letni Giovanni Milocco, 86-letna Katarina Vencelj vd. Veljak, 88-letna Lucia Chelleri vd. Carboncich, 79-letna Luisa De Jurissevich vd. Battara, 79-letna Rosa Fritz vd. Miccoli, 70-letna Luigia Mondaini por. Alfonsi, 71-letni Mario Santini, 66-letni Giacomo Soracin, 83-letna Giuseppina Scabar vd. Savi, 56-letna Astellia Gentilomo por. Degrassi, 70-letna Giovanna Rosso vd. Scarabello, 43-letni Arvedo Regazzi, 67-letna Nella Marescalchi, 36-letna Maria Stefani, 79-letni Giacomo Vidmar, 53-letni Adino Zecchini, 76-letni Emilio Magris, 61-letni Giovanni Micheluzzi, 77-letna Ida Cogoi vd. Palero, 85-letna Maria Stolfa vd. Depase, 66-letni Giacomo Schillani, 43-letna Luisa Cominotti vd. Scabardi, 79-letna Margherita Serli, 56-letni Francesco Bono, 92-letna Ernesta Braida vd. Sardos Albertini, Cinzia Feltrin, stara 4 mesece.

—«»—

NOCNA SLUŽBA LEKARN

INAM Al Cedro, Trg Oberdan

VČERAJŠNJE CENE NA TRGU NA DEBELO

(V prvem stolpcu so najnižje cene, v drugem najvišje, v 3. prevladujoče)

pomaranče	53	188	65
limone	71	100	94
mandarini	36	200	83
jabolka I	59	153	123
jabolka II	29	129	71
hruške I	141	188	165
hruške II	59	165	118
pesa	38	125	75
artičoke	35	65	45
zelje	55	65	60
cvetača	47	129	74
ohrovt	36	80	41
cikorija	47	83	77
čebula	65	70	70
koromač	59	106	94
razna solata	125	250	200
krompir	33	61	47
paradižnik	118	170	165
rdeči radič	150	438	163
zeleni radič II	125	250	175
zelena	80	130	90
špinača	88	175	150

Večina blaga se prodaja po prevladujoči ceni (3. stolpec).

—«»—

LOTERIJA

BARI	25	80	62	67	60
CAGLIARI	42	8	56	26	15
FLORENCA	7	71	31	80	14
GENOVA	70	43	90	61	36
MILAN	11	60	41	29	76
NEAPELJ	51	87	41	10	37
PALERMO	83	60	39	66	48
RIM	27	48	30	80	57
TURIN	13	74	88	43	36
BENETKE	20	77	58	29	55

ENALOTTO

1X1 21X 211 12X

KVOTE: Dvanajstic je bilo pet in vsaka dobi po 4.173.000 lir; enajstice dobijo 72.700 lir; desetice pa 7900 lir.

RAZSTAVE

Jutri se zaključi v galeriji «La Cavana» zanimiva razstava grafik, ki jih razstavljajo slikarji Bompadre, Licata, De Vita, Spacal in Velpini. Dne 12. t.m. ob 18.30 pa bo odprta razstava mladega beneškega slikarja Carmela Zottija, ki se je v zadnjih letih zelo uveljavil in ki je nedavno dobil nagrado UNESCO.

izleti

Prosvetno društvo «I. Cankar» priredi v nedeljo 21. januarja 1962 izlet v Lokve. Vpisovanje do 13. januarja v društvenih prostorih, Ul. Montecchi 6-IV. nad. vsak večer od 19. do 20. ure.

mali oglasi

BRUSINI CARLO, Trst, Ul. Battisti 20, prodaja gospodinjske električne predmete — štedilnike na drva, premog, plin, elektriko — trajno goreče peči na premog in kerosene ter na plin in elektriko. Olajšave pri plačilu. Postrežba plina na dom. — Telefon 29-041.

PRI MAGAZZINU FELICE, Trst, Ul. Carducci 41, DOBITE: ženske moške in otroške dežne plašče bunde, hlače, jopiče in srajce najboljših vrst in znamk po najnižjih cenah.

VESPAGENZIA, Trst, Ulica S. Francesco 44, tel. 28-940, takojšnja izročitev GRAND SPORT MODEL 1962 — 160 ccm z rezervnim kolesom po znižani ceni. Darovati danes vespo, darujete srečo spomladi.

Valute

	Trst
dolar	619.60
švicarski frank	143.55
funt sterling	1741.25
francoski frank	124.65
marka	155.20
šiling	24.—
pezeta	10.26
dinar	—.65
marengo	4900.—
zlato	710.—

Naznanjamo žalostno vest, da nas je v 80. letu starosti za vedno zapustila naša draga mati in nona

ROZALIJA GRGIČ roj. ŽERJAL

Pogreb drage pokojnice bo v Bazovici iz hiše žalosti št. 156, danes 9. januarja 1962 ob 15. uri.

Žalujoči sinovi EDVARD, DUŠAN in PEPI ter snahe in vnuki.

Bazovica, 9.1.1962.

Iz koprskega okraja

Lani v Postojnski jami rekordno število gostov

Od 280.000 vstopnic, so polovico prodali tujcem
Otvoritev doma mladih tehnikov - Prometne nesreče

V Kopru so z novim letom odprli dom mladih tehnikov. Uredili so ga v nekdanjih prostorih pionirskega doma v Mladinski ulici na pobudo Društva prijateljev mladine in občinskega odbora ljudske tehnike, sredstva pa so predvsem prispevala podjetja Stil, Luka Koper, Slavnik, Bor in Topol.

V Domu mladih tehnikov bo imela mladina Kopra in tudi drugih krajev najrazličnejše možnosti udejstvovanja. V njem je namreč moderna učilnica za teoretični pouk, prometni kabinet, delavnica za modelarstvo, prostori za radioamaterstvo in mehaniko ter fotolaboratorij.

* * *

V Postojnski jami so lani zabeležili rekord obiska in sicer nad 280 tisoč gostov. Polovico od teh je bilo tujcev. Znatno se je povečal tudi obisk Škocjanske jame in Predjamskega gradu.

* * *

V koprskem okraju je do konca preteklega leta sprejelo pravilnike o delitvi čistega in osebnih dohodkov nad 85 odstotkov vseh gospodarskih organizacij. Ti pravilniki bodo predstavljali temelj za vlaganje sredstev za nadaljnji napredek gospodarskih organizacij kakor tudi za najbolj spodbudno nagrajevanje po vloženem delu. Med občinami je vsekakor na prvem mestu Izola, kjer so vse večje gospodarske organizacije sprejele pravilnike in kjer so pravilniki tudi najprimernejši. Sindikalne organizacije v vseh občinah si zdaj prizadevajo, da bi v letošnjem letu vnesli v pravilnike še boljše kriterije za nagrajevanje po delu, kakor tudi za dosledno odvajanje konjunkturnih dobičkov v sklad. Vso pomoč bodo nudili tudi manjšim podjetjem, ki so zaradi kadrovskih težav zaostala pri izdelavi pravilnikov.

* * *

Akcija za združevanje podjetij sorodnih strok se nadaljuje. V postojnski občini so začeli razpravljati o možnosti združitve mestnih trgovskih podjetij z grosističnim podjetjem Nanos ter o združitvi kmetijskega kombinata s tamkajšnjo kmetijsko zadrugo. V kratkem bosta začela s skupnim poslovanjem tudi podjetje Riba in kombinat Delamaris v Izoli. Pri združevanju podjetij se dosledno držijo načela, da predhodno strokovne komisije obdelajo potrebno gradivo, nato pa se organi samoupravljanja prizadetih podjetij na osnovi predloženih pokazateljev izrečejo za ali proti združitvi.

Koprsko turistično olepševalno društvo je podelilo okrog 30 denarnih nagrad za najlepša okna in balkone na koprskih ulicah, kakor tudi v okolici Kopra. Prvo nagrado je prejel mejni blok na Škofijah, ki so ga res prikupno uredili. Največ nagrad (10) so pobrali Semedelčani, nato pa slede Koper, Ankaran-Valdoltra, Škocjan in Šalara.

* * *

Tudi v zadnjih dneh je prišlo na cestah koprskega okraja do več nesreč, predvsem zaradi poledenelih cestišč in zaradi neprevidnosti voznikov in pešcev. Tako je na križišču pri Škocjanu zašel pod motorno kolo Leopold Sibiš, ki mu je zlomilo levo nogo. Nesrečo je zakrivil sam Sibiš, ki je v vinjenem stanju nepravilno hodil po cesti. Voznik motornega kolesa Milko Babič iz okolice Kopra ni utrpel poškodb.

Med Crnim kalom in Petrinjami je zaradi poledenele ceste zdrknil s cestišča voznik osebnega avtomobila Slavko Brataševec iz Kopra. Obtičal je z manjšimi poškodbami pod cestnim nasipom. Na vozilu je za okrog 100 tisoč dinarjev škode.

Do hujše prometne nesreče je prišlo na cesti med Postojno in Planino. Voznik osebnega avtomobila Viktor Barlič iz Ljubljane se je zaradi hitrosti in spolzke ceste zaletel v osebni avto, v katerem sta se vozila Adolf Zitko iz Postojne in sopotnica. Oba sta utrpela hujše poškodbe, medtem ko je bil povzročitelj nesreče nepoškodovan. Na obeh vozilih je precejšnja materialna škoda.

Med Divačo in Senožečami pa je zdrknil s poledenele ceste v prepad tovornjak podjetja Slavnik. Prisebni šofer je zadnji trenutek skočil z vozila in ostal nepoškodovan, medtem ko je na tovornjaku seveda velika materialna škoda. Pristojni organi v Kopru so ponovno opozorili voznike na skrajno previdno vožnjo, čeprav so vse glavne ceste posute s peskom.

—«»—

Motorna vozila tarča malopridnežev

Po praznikih je nekoliko padlo število tatvin, toda avtomobilske miši in drugi malopridneži so še vedno na delu. Dušan Guštin s Cola št. 40 je prijavil policiji, da so mu neznanci ukradli motocikel, ki ga je parkiral v Drevoredu 20. septembra.

Aldo Jug iz Ul. Severi 6 je v nedeljo dopoldne prijavil na komisariatu javne varnosti, da so mu neznanci ponoči ukradli avtomobil. Imel je srečo, ker so agenti policije našli njegov ukradeni avtomobil že popoldne, in sicer blizu Ul. Gregorutti. Jug je bil zadovoljen, toda kmalu je ugotovil, da so mu malopridneži povzročili na avtomobilu približno 60.000 lir škode. Odnesli so namreč rezervno kolo, verige za sneg, rokavice, klobuk in nekaj avtomobilskih pritiklin. Razen tega je bil avtomobil opraskan, iz česar bi se dalo sklepati, da so imeli malopridneži prometno smolo.

Tudi dr. Tullio Bozzi iz Ul. Capitolina 23 je po nekaj dneh našel svoj avtomobil, ki so mu ga neznanci ukradli na Silvestrov večer. V nedeljo zvečer je namreč dr. Bozzi zagledal svoj avtomobil v Ul. Bazzoni, kjer so ga malopridneži pustili, ko jim je zmanjkal bencin.

—«»—

Smrtne posledice padca na domu

* Na ortopedskem oddelku je včeraj umrl 76-letni Emilio Magris iz Ul. Toro 6, ki je nerodno padel v spalnici že 27. novembra ter si pri tem zlomil levo nogo.

—«»—

Avto povozil pešca ko je prečkal cesto

V Ul. Flavia je v nedeljo pozno popoldne neki avtomobilist povozil 25-letnega Patrizia Giuniorija iz Ul. Matteotti 9, ki je tam prečkal cesto. Giuniori se je pobil po levi nogi in si verjetno tudi nalomil kosti. Sprejeli so ga na ortopedski oddelek in se bo moral zdraviti dva meseca.

117 odhodov ladij predvidenih v januarju

Promet Trsta neizpremenjen, Genove pa se je povečal za 10 odstotkov

Januarja se bo občutno povečalo število rednih pomorskih odhodov iz tržaškega pristanišča, saj bo po neuradnih predvidevanjih odplulo 117 ladij, medtem ko jih je decembra lani 106. To je razveseljiv znak, ki je lahko v zvezi s povečanjem pristaniškega prometa, do katerega je prišlo ob zaključku preteklega leta. Vendar pa s tem še ni rečeno, da bo napredek tudi trajen, saj lahko gre tudi za izjemni primer. Trst namreč ne more računati na odhode svobodnih brodarjev, ki pošljejo ladje v pristanišče, samo če je dovolj tovora. Osnovo tvorijo redne proge, ki jih prvenstveno vzdržujejo državne pomorske družbe. Prav pri teh progah pa lani nismo zabeležili skoro nobenega napredka.

Število odhodov proti posameznim prekomorskim področjem bo naslednje (v oklepaju podatek o številu odhodov decembra lanskega leta): Jadransko morje, Sicilija, Malta, Tirensko morje, Španija 8 (11); Grčija, Turčija, Sirija, Libanon, Izrael, Egipt 50 (43); Afrika, Rdeče morje 21 (21); Perzijski zaliv, Indija, Pakistan, Dalni vzhod 13 (11), Zahodna in Severna Evropa 6 (5), Severna Amerika 6 (4); Srednja Amerika, Tihi ocean 5 (5); Južna Amerika 7 (6); Avstralija 1 (—).

Kljub nekaterim ugodnejšim znakom pa položaj tržaškega pristanišča ni rožnat in to zlasti, če upoštevamo, da so druga pristanišča v Italiji lani občutno napredovala. Tako je Genova zabeležila rekordni promet, saj so prepeljali skozi pristanišče 22 milijonov 680.000 ton blaga in kar skoro 10 odstotkov več kot 1960. leta, ko so prepeljali 20 milijonov 645.000 ton blaga. Tržaški promet pa je bil lani približno enak prometu 1960. leta in je nekoliko presegel pet milijonov ton.

—«»—

Skuterist trčil v jugoslovanski avto

Po Ul. Flavia sta se v nedeljo okrog poldne peljala s skuterjem 28-letni Fortunato Rosati in njegova žena Irene iz Doline št. 186. Blizu tovarne testenin Mullich pa je motorist trčil ob avto z evidenčno tablico KP 3296, ki ga je vozil 41-letni Romano Perič iz Kopra, ki je hotel kreniti na levo stransko cesto. Rosati in njegova žena sta seveda zletela na tla in se poškodovala. Mož se je pobil in ranil po čelu ter si verjetno nalomil levo ramo. Razen tega se je pobil po kolenih in je dobil pretres možganov, zaradi česar so ga sprejeli na II. kirurški oddelek in se bo moral zdraviti 40 dni, njegova žena pa se je pobila po čelu in gležnjih ter bo okrevala v dobrem tednu.

Naročniki, čitatelji!

Kdor bo poravnal celoletno naročnino za 1962 do 15. januarja, bo pripuščen k nagradnemu žrebanju, ki bo konec januarja. Med starimi in novimi naročniki bomo izžrebali dva, ki se bosta zastonj udeležila našega izleta v Dalmacijo, poleg tega pa bomo izžrebali še deset drugih lepih nagrad.

Jasno je, da prejme vsak naročnik, ki poravna naročnino za celo leto, tudi lepo slovensko knjigo.

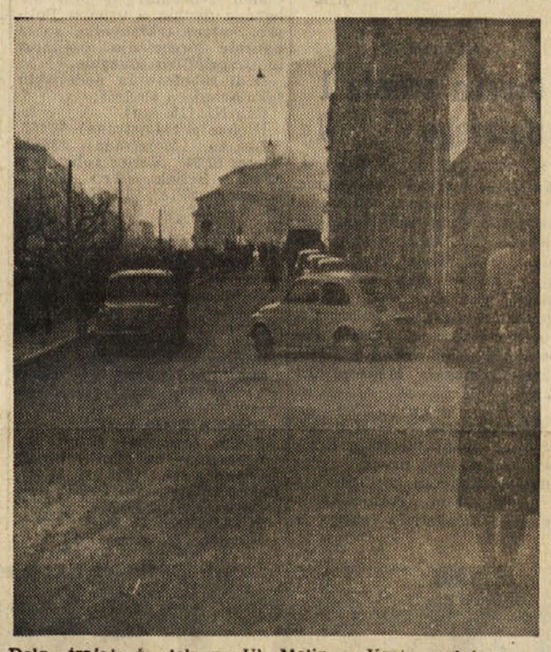

Dolgo trajajo že dela na Ul. Molin a Vento, sedaj pa so uredili začetek

Na odcepu z Ul. Montecchi pa dela še trajajo

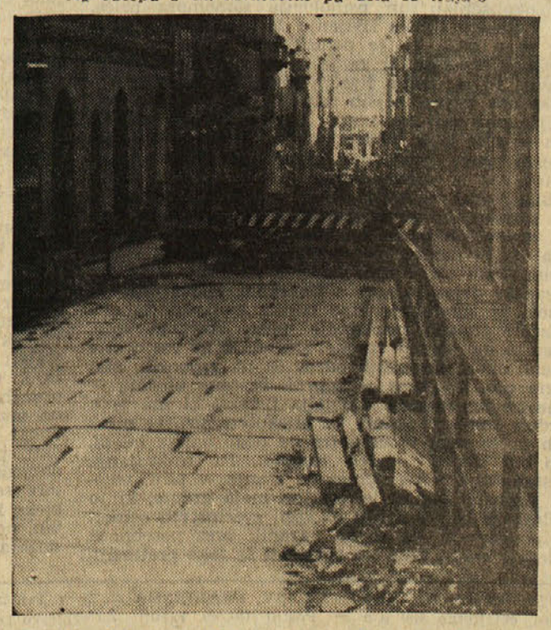

Ul. Madonnina je še vedno razkopana, dela se že dolgo časa vlečejo. Obenem pa še niso zaključena na Trgu Vico, kar zelo otežkoča promet med središčem mesta in Sv. Jakobom

Goriško-beneški dnevnik

Važen predlog levičarskih in demokristjanskih poslancev

Parlament bo razpravljal o zakonskem osnutku za izplačilo družinske doklade vsem kmetovalcem

Levičarski poslanci zahtevajo, naj bo doklada takšna kot v industriji - Pogajanja na Intersindu zaradi stavke uradnikov CRDA - Stavka pokrajinskih in občinskih uslužbencev

Brž ko se bodo prenehale parlamentarne počitnice, bodo pričeli obravnavati dva zakonska osnutka, ki sta ju predložili levičarska in demokristjanska parlamentarna skupina. Zakonska osnutka se tičeta priznanja pravice neposrednim obdelovalcem, spolovinarjem, kolonom in njihovim družinskim članom do družinskih doklad. Ker je zakonska osnutka podpisala vec kot polovica članov parlamenta, tedaj lahko že danes z gotovostjo napovemo, da bo zakon sprejet.

Doslej člani te kategorije niso prejemali nobenih družinskih doklad in so bili prikrajšani v primerjavi z delavci in drugimi kategorijami, ki doklade za otroke, ženo ali starše prejemajo že celo vrsto let.

Levičarski parlamentarci, ki zagovarjajo stališče Kmečke zveze, sodijo, da bi morali kategoriji kmetov priznati družinsko doklado v isti višini kot se izplačuje v industriji. Če bi sprejeli ta predlog, tedaj bi prejemali otroci po 190 lir dnevno, žene po 138, starši pa 55 lir. Določiti morajo, za koliko dni v letu bodo te doklade izplačevali. V parlamentu bodo tudi določili, naj se za izplačevanje doklad določi od 65 do 70 milijard lir.

Priznanje te najosnovnejše pravice bi predstavljalo izvršitev prve izmed toliko nalog, ki jih je sprejela vsedržavna konferenca za kmetijstvo v Rimu, med katerimi je tudi sklep, da se za 50 odstotkov znižajo socialne dajatve, da se izpopolni zdravstvena služba za kolone in spolovinarje, da se jim dajo zdravila, kakor tudi, da se jim poviša doklada za nesrečo.

Jutri ob 11. uri bo na Intersindu v Trstu sestanek zaradi spora z uradniki CRDA v Tržiču. Poleg predstavnikov krajevnega Intersinda bodo na sestanku tudi predstavniki vsedržavnega Intersinda, FIN-cantieri in treh sindikalnih organizacij.

Zadeva vozovnic za delavke, ki se iz raznih krajev goriške pokrajine vozijo z avtobusi na delo v podgorsko tekstilno tovarno, še vedno ni dokončno urejena. Medtem ko so avtobusna podjetja, ki izvršujejo prevoze z južnega in srednjega dela naše pokrajine, podražila vozovnice samo za 5 odstotkov, ki so sprejemljivi, skuša avtobusno podjetje Drossi, ki vozi delavke iz Medee in Krmina, podražiti vozovnice kar za 10 odstotkov. Ker delavke, kakšnih 300 po številu, takšnega poviška ne sprejmejo, se še vedno z vlaki ali z lastnimi prevoznimi sredstvi vsak dan vozijo v tovarno in domov. Podoba je, da delavke in lastniki avtobusnega podjetja ne bodo našli stične točke, ker je previsoka cena vozovnice, ki bi jo morale plačati delavke. Drossi namreč zahteva za tedensko vozovnico po 735 lir. Pogajanja na tej podlagi ne morejo privesti do uspeha, ker je podjetje Battistuta ponudilo boljše pogoje: za tedensko vozovnico zahteva samo 550 lir. Ker je Battistuta že prosil pristojno oblast, naj mu izda dovoljenje za vožnje na tej progi, je sprejem njegovih pogojev toliko bliže uresničitvi.

je Battistuta že prosil pristojništvu za motorizacijo v Videm, goriškemu prefektu in predsedniku pokrajine pismo, v katerem pojasnjujejo svoje stališče.

—«»—

Izpiti za kinooperaterje

Pokrajinska komisija za nadzorstvo nad lokali za javne prireditve se bo sestala dne 25. t. m. v prostorih kina «Vittoria» ob 10. uri dopoldne. Ob tej priliki bodo imeli izpite za tiste, ki bi želeli postati kinooperaterji.

K izpitom se lahko priglasijo italijanski državljani, ki so stari najmanj 18 let, ki so dobrega vedenja in zdravi, posebno glede na vid in sluh. Morajo biti tudi pismeni.

Izpiti bodo samo ustni in bodo kandidate sprašali o osnovnih pojmih elektrotehnike ter jih tudi praktično preizkusili v kinematografski kabini.

Prizadeti naj vložijo prošnjo na kvesturi najkasneje do 15. t. m. na kolkovanem papirju za 100 lir. Na dan izpitov pa naj predložijo še naslednje: 1. Šolsko spričevalo; 2. zdravniško spričevalo; 3. potrdilo o dosedanjem delu na tem področju; 4. bančno nakazilo od 1000 lir za stroške komisije; 5. prazen kolkovan papir za 100 lir.

Kandidati naj prinesejo s seboj tudi osebno izkaznico.

Sporazum o avtoprevozništvu

Samo eno dovoljenje za kamion s prikolico

Prejšnji mesec je bil v Sarajevu sestanek italijanskih in jugoslovanskih predstavnikov, da bi se pogovorili o novem sporazumu glede avtoprevozniškega prometa med obema državama. Tak sporazum zanima zlasti goriške avtoprevoznike, ki so proti koncu lanskega leta ostali brez voznih dovoljenj za svoje kamione.

Po določilih, ki so bila v veljavi lani in o katerih smo že večkrat pisali, so morali imeti avtoprevozniki za vsako vožnjo s kamionom po eno dovoljenje in če so imeli tudi prikolico, še posebno dovoljenje za to. Tako so mnogo prej izčrpali svoj kontingent 10.000 dovoljenj, kot pa njihovi jugoslovanski tovariši, ki vozijo težke kamione brez prikolice.

Z italijanske strani so postavili zahtevo, naj bi v bodoče zadostovalo po eno samo dovoljenje tako za kamion kot za prikolico in ne dve dovoljenji, kot je bilo lani v veljavi.

Ni še točno znano, kakšen je novi sporazum iz Sarajeva, ker je sedaj vsa zadeva v Rimu, kjer mora pristojno ministrstvo doseženi sporazum odobriti in šele potem bodo njegovo besedilo objavili ter ga tudi v praksi začeli izvajati.

—«»—

Cesta v Brda je potrebna popravila

Drevored XX. septembra je glavna zveza med Gorico in Pevmo ter dalje v Brda. Po njej vozi tudi avtobus v Medano in Steverjan ter oni v Podgoro in Ločnik. Zato je na tej cesti vedno dovolj prometa.

Spričo tega bi pričakovali, da bo ta cesta vedno v redu ter da bodo dovolj pogosto poskrbeli za potrebna popravila na njenem cestišču. V zgornjem koncu, od mesta do Ul. Brigata 1 ia je res cestišče še kar dobro držano. Ne moremo pa reči kaj takega o spodnjem koncu, ki gre od odcepa te ulice pa do Ul. Torriani. Tu imamo na levi strani ceste vse polno lukenj na asfaltu, tako da mora avtomobilist, še bolj pa motociklist, da o kolesarjih niti ne govorimo, ki se pelje v mesto, stalno poskakovati in paziti, da ne vzame v kakšni luknji mero za svoj nov klobuk.

Prav bi bilo, če bi se občinska uprava pobrigala tudi za ta del ceste, ki nujno potrebuje ne samo krpanja, ampak splošno novo asfaltno prevleko.

—«»—

Zanimive mestne statistike

Avtobusi ATA so prepeljali v septembru 214.264 potnikov

Skoro 22.000 potnikov po železnici - Promet na letališču
Delovanje gasilcev in Zelenega križa

Po podatkih vestnika goriške občine za mesec september lani so avtobusi podjetja ATA v tem mesecu prevozili na raznih mestnih progah 57 tisoč 898 km in prepeljali 214 tisoč 264 potnikov. Ti so plačali za prevoz skupaj nekaj manj kot šest milijonov lir. Največ potnikov je bilo seveda na progi št. 1, ki povezuje Štandrež z mestom in vozi skozi središče do severne železniške postaje. Na tej progi vozijo še vedno samo štirje avtobusi, ki so v enem mesecu prepeljali 102.070 potnikov, ki so plačali za prevoz 2.715.080 lir. Kot znano se levičarski svetovalci v občinskem svetu že dolgo potegujejo, da bi na tej progi vozil še peti avtobus, ker je osebje na njej preobremenjeno, vendar pa vodstvo ATA do sedaj ni hotelo ugoditi tej zahtevi, ki je obenem tudi zahteva sindikatov.

Po prometu je na drugem mestu proga za Ločnik in Podgoro, na kateri je bilo nekaj nad 54 tisoč potnikov in so plačali za vožnjo 1.426.360 lir. Na progi Gorica-Sovodnje je bilo 7888 potnikov in 489.765 lir inkasa.

Kar se železniškega prometa tiče, so prodali na goriški postaji v septembru 21.964 voznih listkov. Od tega navadnih 13.591, znižanih 8048; tedenskih, mesečnih ali nedeljskih listkov pa so prodali 325.

Na goriškem letališču smo imeli v septembru 29 letal v prihodu in prav toliko jih je tudi odšlo. Potnikov so pripeljali 179 odpeljala pa 254. Potniki so imeli 5469 kg prtljage, drugega blaga so prepeljala 179, odpeljala pa 254, kg pa pošte.

Kar se tiče delovanja goriških gasilcev, naj omenimo, da so v preteklem septembru posredovali 20-krat zaradi požarov; od tega je bilo 5 primerov v goriški občini. 15 pa v drugih občinah. V dveh primerih so intervenirali zaradi rušenja stavb in v 23 primerih zaradi drugih vzrokov. V celoti so torej gasilci posredovali v 45 primerih in pri tem bili zaposleni s 189 možmi za okrog 256 ur. Poleg tega so vršili seveda tudi službo pri kino in drugih predstavah in sicer v 513 primerih s 642 gasilci za 936 delovnih ur.

Omenimo naj še delovanje druge važne mestne ustanove, ki je Zeleni križ. S svojimi avtoambulancami so opravili 458 potovanj, ali približno po 15 na dan. Od tega 327 na področju goriške občine in 86 po drugih občinah. Pri tem je šlo v 319 primerih za bolezni, v vseh drugih primerih pa za nezgode in druge izredne dogodivščine. Poleg tega so nudili pomoč 607 osebam, od tega 421 na sedežu in 186 pa izven sedeža ZK. Pri vsem tem človekoljubnem delu je bilo zaposlenih 46 prostovoljnih uslužbencev Zelenega križa.

Nezgoda v vojaškem muzeju

Granato si je vrgel na nogo

Do nenavadne nezgode je prišlo v nedeljo popoldne v vojnem muzeju na Kornu v Gorici. Trije mladeniči so se takrat namenili ogledati si njegove zanimivosti. Ko so hodili med razstavljenimi predmeti, je eden od trojice, 17-letni Robert Suligoj, iz Gorice, Ul. Rastello 29, ki je po poklicu kleparski vajenec, poskušal premakniti težko 305-milimetrsko granato, ki je razstavljena v prvi dvorani. Ker pa je granata, čeprav prazna, še vedno zelo težka, mu je ušla iz rok, mu padla na nogo ter mu jo zlomila. Suligoja so odpeljali v civilno bolnišnico, kjer so ga pridržali na zdravljenju.

—«»—

Dve nezgodi na delu

Včeraj ob 14.15 je prišel po pomoč v goriško bolnišnico 26-letni Aldo Monticolo iz Gradiške. Ko je delal na svojem domu, si je porezal mezinec desne roke. Zdravniki so mu nudili prvo pomoč in ga poslali domov. Ozdravel bo v 5 dneh.

Okrog 18.30 se je zatekel v bolnišnico tudi 22-letni Paolo Pettarin iz Gorice, Borgo Castello 14. Ko je bil popoldne na delu, se je ranil na stopalu leve noge, verjetno ker je stopil na žebelj. Obvezali so mu rano in ga poslali domov. Ozdravel bo v dveh dneh.

—«»—

Saje so se vnele

Včeraj okrog 12.45 so poklicali goriške gasilce v Ul. Duca d'Aosta v hišo št. 159, kjer se se v stanovanju Anselma Miniattija vnele saje v dimniku. Gasilci so imeli dobro uro dela preden so dimnik lahko očistili in tako odstranili nevarnost požara. Škoda je bila le neznatna.

Na bivšem Fogarjevem posestvu v Pevmi

Ustanova Tre Venezie je zanemarila odtočne jarke

Voda vdira v pevmske hiše - Pri Lahovih je na Novo leto poplavilo kuhinjo
Občinski zdravstveni urad bi se moral zanimati za to zadevo

Kadar se govori in piše o Pevmi in o življenju tamkajšnjih prebivalcev, se skoro ne more izogniti tudi ustanovi Tre Venezie, ki upravlja bivše Fogarjevo posestvo, saj je to najlepši in največji kos orne zemlje, kar je premore to naselje. Prav okrog prehoda iz starega v novo leto je vprašanje te zemlje, odnosno njene uprave, zopet stopilo v ospredje.

Ko je bilo posestvo še v rokah Fogarjev, so imeli na tistem delu, ki se razteza od vasi proti Soči, urejenih celo vrsto odtočnih kanalov, v katerih se je ob deževnem vremenu zbirala voda in odtekala v Sočo. Na ta način so bile tudi niže stoječe hiše na varnem pred povodnjo. Pozneje je od teh zbirnih jarkov ostal samo eden, ki je bil dovolj globok in širok, da je odgovarjal svojemu namenu.

V zadnjih letih pa je uprava ustanove tudi tega popolnoma zanemarila in ga napolnila z zemljo in raznimi odpadki. Ker je tako voda imela zaprt svoj naravni odtok proti Soči, si je začela iskati druge poti in tako se je obrnila tudi proti najbližjim hišam.

Prav ob prehodu iz starega v novo leto, ko smo imeli precej padavin, je voda vdrla v nekatere hiše, ki so najbližje ravninskemu polju. Voda ni preplavila samo kleti, ampak ponekod tudi stanovanjske prostore. Tako so n. pr. pri Lahovih morali na Novega leta dan s posebno črpalko odvajati vodo iz kuhinje, kjer se je je nabralo toliko, da sploh niso mogli vanjo. «Takega Novega leta še nismo imeli,» nam je zatrjevala gospodinja Malka in prav radi ji verjamemo.

Pri tem se spominjamo vseh tistih velikih načrtov in obljub, ki jih je uprava ustanove predložila občinski upravi in občinskemu svetu, kadar je šlo za to, da bi zemljo odvzeli domačinom, ki so jo imeli v zakupu. Kaj je bilo od tistih načrtov izpolnjenega? Zelo malo in poleg tega so zanemarili še tisto, kar je bilo že prej dobrega, kot omenjeni odtočni kanali. Sedaj imajo zopet nove načrte za razkosanje in kolonizacijo te zemlje. Ali so pri tem upoštevali obnovo in vzdrževanje odtočnih kanalov?

Za zadevo bi se moral pobrigati tudi občinski higienski urad, ki bi ne smel dopuščati, da se z zanemarjanjem odtočnih kanalov pokvarijo stanovanjske hiše, katere že itak v mnogih primerih ne odgovarjajo predpisom za sodobna stanovanja.

SLOVENSKO PLANINSKO DRUSTVO V GORICI
vabi vse svoje člane in ljubitelje narave na predavanje jamarja **Albina Humarja** z naslovom

Ekspedicija v Triglavsko brezno

Predavatelj je bil pred kratkim s slovensko odpravo v breznu, ki se na stotine metrov globoko spušča v večni led pod triglavskim vrhom. S seboj je ponesel filmsko kamero, s katero je posnel kakšnih 100 barvnih diapozitivov, s katerimi bo panazarjal svoje popisovanje te zares edinstvene avanture, ki so jo številni člani ekspedicije doživeli v čudovitem, še neraziskanem svetu leda in mraza v nedrjih našega očaka. Predavanje bo v petek, 13. januarja ob 20.30 v Prosvetni dvorani v Gorici, Verdijev korzo, ki bo za to priliko zakurjena.

—«»—

Kolesarja so oslepile avtomobilske luči

Sinoči okrog 19. ure so pripeljali v goriško bolnišnico 58-letnega Romana Brezigarja iz Podgore, Ul. San Giusto 30. Ko se je mož malo prej peljal s kolesom po Majnici, ga je neki avto s svojimi lučmi toliko zaslepil, da je izgubil nadzorstvo nad kolesom in padel. Pri padcu je dobil udarec nad desnim očesom in si poškodoval tudi desno ramo. Zdravniki so mu nudili prvo pomoč in ga nato poslali domov. Okreval bo v 10 dneh.

—«»—

Motociklista iz Pevme sta se ponesrečila na izletu

Hoteč izkoristiti dva praznika, soboto in nedeljo, sta se v soboto odpravila z motociklom na izlet na drugo stran meje 22-letni Virgil Primožič iz Pevme št. 2 in njegov prijatelj 21-letni Robert Simšič iz Pevme št. 22. Ker pa sta imela na poti nezgodo, sta se morala že ponoči vrniti. V nedeljo zjutraj, nekaj po 2. uri sta se zglasila na oddelku za prvo pomoč v goriški bolnišnici. Zdravniki so ugotovili, da ima Primožič več prask na obrazu, da se je ranil na ustih in si tudi izbil tri zgornje zobe. Simšič pa je imel rano na čelu. Obema so rane obvezali in ju poslali domov. Okrevala bosta v sedmih dneh.

PRISPEVAJTE ZA DIJASKO MATICO!

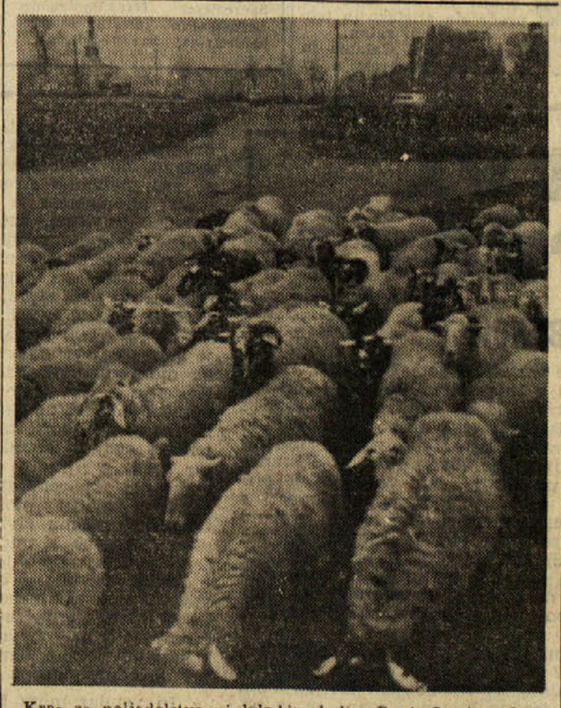

Kraš za poljedelstvo ni kdo ve kaj prida. Pokrivajo ga predvsem skalnati skladi, na katerih je prav malo zemlje, ki se sploh ne izplača obdelovati. Zato pa so ta področja toliko bolj priporočljiva za pašo goveje živine in drobnice. Marsikdo še ne ve, da v naših krajih samo na Krasu, in sicer med Selcami in Doberdobom, pasejo ovse, ki jih priženejo z Laškega. Z rejo ovc se ukvarjajo trije živinorejci iz okolice Ronk. Imajo več stotin živali, ki jih pastirji vsak dan vozijo na pašo čez železniško progo in dalje po pokrajinski cesti proti doberdobskem Krasu. S seboj imajo pse - ovčarje, ki skrbno pazijo, da se čreda ne razide. Živinorejci so naši rojaki s Krasa ali pa tudi iz drugih krajev naše domovine, ki so se nastanili pri nas in se specializirali v vzreji drobnice za volno in za meso.

od včeraj do danes

KINO

CORSO. 16.00: «Kralj kraljev», J. Hunter in S. McKenna. Ameriški barvni film v cinemascopu.

VERDI. 17.00: «Don Camillo — monsignor, toda ne preveč». Fernandel in G. Cervi. Italijansko-francoski črnobeli film.

VITTORIA. 17.15: «Zgodilo se je septembra», J. Fontaine in J. Cotten. Ameriški barvni film.

CENTRALE. 17.00: «Sam proti gangsterjem», N. Bromson in K. Taylor. Ameriški črnobeli film v cinemascopu. Mladini pod 16. letom vstop prepovedan.

—«»—

DEŽURNA LEKARNA

Danes ves dan in ponoči je odprta v Gorici lekarna ALESANI, Ul. Carducci št. 12, tel. 22-68.

—«»—

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj smo imeli v Gorici najvišjo temperaturo 7,8 stopinje ob 13.30, najnižjo 0,8 stopinje nad ničlo ob 6.15. Vlaga je dosegla 60 odst.

šport šport šport šport šport

A LIGA

IZIDI

*Atalanta-Spal	1-1
*Catania-Vicenza	2-0
*Fiorentina-Bologna	1-0
*Lecco-Juventus	2-2
*Mantova-Venezia	1-0
*Milan-Palermo	3-0
*Padova-Udinese	(odlož.)
*Roma-Sampdoria	1-0
*Torino-Inter	0-0

LESTVICA

Inter	20	12	6	2	39	20	30
Fiorentina	20	12	5	3	35	16	29
Milan	20	12	4	4	49	25	28
Roma	20	12	3	5	39	21	27
Bologna	19	9	5	5	31	25	23
Torino	20	7	9	4	23	21	23
Atalanta	20	8	6	6	22	22	22
Palermo	20	9	4	7	14	16	22
Juventus	19	7	6	6	28	26	20
Catania	20	6	7	7	18	25	19
Mantova	18	7	4	7	26	24	18
Sampdoria	20	5	8	7	17	23	18
Spal	20	6	5	9	20	32	17
L. Vicenza	20	4	6	10	17	28	14
Venezia	20	3	7	10	19	31	13
Lecco	19	2	8	9	15	26	12
Padova	19	3	5	11	14	25	11
Udinese	18	2	2	14	19	39	6

Prihodnje tekme (14.1.1962.) Juventus-Atalanta; Sampdoria-Catania; L.R. Vicenza-Fiorentina; Inter-Mantova; Udinese-Milan; Bologna-Padova; Palermo-Roma; Lecco-Spal; Venezia-Torino.

B LIGA

IZIDI

*Alessandria-P. Patria	0-0
*Bari-Catanzaro	4-2
*Cosenza-Modena	2-1
*Genoa-Sambened.	4-2
*Lucchese-Como	2-0
*Messina-Brescia	2-2
*Napoli-Verona	0-0
Novara-*Parma	3-2
*Prato-Lazio	0-0
*S. Monza-Reggiana	1-0

LESTVICA

Genoa	17	11	4	2	26	12	26
Lazio	17	6	9	2	23	11	21
Modena	16	6	7	3	14	10	19
Verona	17	7	5	5	20	10	19
Prato	17	6	7	4	16	17	19
P. Patria	17	7	4	6	21	19	18
Messina	17	6	6	5	27	24	18
Parma	17	4	10	3	12	11	18
Brescia	17	7	3	7	17	17	17
Lucchese	17	7	3	7	25	25	17
Reggiana	17	6	4	7	22	22	16
Catanzaro	17	4	8	5	18	20	16
Napoli	17	4	8	5	15	18	16
Alessandria	17	4	7	6	18	20	15
S. Monza	16	4	7	5	13	18	15
Cosenza	17	5	5	7	13	22	15
Novara	17	5	3	9	18	23	13
Como	16	3	6	7	10	19	12
Sambened.	17	3	5	9	11	23	11
Bari	16	4	7	5	19	17	9

Prihodnje tekme (14.1.1962.) Catanzaro-S. Monza; Como-Parma; Cosenza-Brescia; Lazio-Verona; Messina-Pro Patria; Modena-Lucchese; Napoli-Prato; Novara-Bari; Reggiana-Genoa; Sambenedettese-Alessandria.

Športne stave

Totocalcio

Atalanta-Spal	(1-1)	X
Catania-Vicenza	(2-0)	1
Fiorentina-Bologna	(1-0)	1
Lecco-Juventus	(2-2)	X
Mantova-Venezia	(1-0)	1
Milan-Palermo	(3-0)	1
Padova-Udinese	(odlož.)	
Roma-Sampdoria	(1-0)	1
Torino-Inter	(0-0)	X
Bari-Catanzaro	(4-2)	1
Prato-Lazio	(0-0)	X
Sanremese-Biellese	(0-0)	X
Lecce-Foggia	(1-0)	1
Lucchese-Como	(2-0)	1

KVOTE:
13 — 50.600 lir
12 — 3.248 »

TOTIP

1.	1.	Calcante	2
	2.	Mario	2
2.	1.	Filios	2
	2.	Musichiere	1
3.	1.	Mortara	X
	2.	Abu Cinco	2
4.	1.	Allas	1
	2.	Euriante	X
5.	1.	Strela	X
	2.	Gheritor	2
6.	1.	Brancastello	X
	2.	Full	2

KVOTE:
11 — 504.025 lir
10 — 26.649 »

Tudi 20. kolo polno presenetljivih zavrtljajev

Po delnem spodrsljaju v Turinu Inter le točko pred Fiorentino

Milan in Roma sta se nevarno približala vodilnemu moštvu

V času, ko je kazalo, da je prvo mesto že oddano, je bil napadalec Rome Manfredini tisti, ki je z odločilnim golom proti milanskemu Interju ponovno postavil vprašanje prvega mesta na dnevni red letošnjega izredno razgibanega ter ravno zato izredno zanimivega prvenstva.

Preteklo kolo pa je ta čast pripadla Turku Martuju, ki je v morda najvažnejši tekmi kola proti Bologni dosegel svoj prvi gol italijanske kariere, ki je pripomogel, da stoji njegovo moštvo le za točko za Interjem. Slednje moštvo, ki ga vodi znani «čarovnik» Herrera, je sicer še vedno na prvem mestu lestvice, toda le za točko, ki jo je to pot dosegel v Turinu proti istoimenski enajstorici. Ta je morala na igrišče brez njunih škotskih stebrov, ki se imenujeta Law in Baker, kar je vzelo igri s tehničnega in spektakularnega gledišča nemalo vrednosti, ne glede na to, da je že samo predstavljalo znaten «handicap» za Santosovo ekipo. Ne glede na to, pa domači niso niti najmanj igrali podrejene vloge, saj milanski gostje kljub rahli premoči niso nikoli prevladovali, tako da je bila tekma, kljub rezultatu dveh ničel, vselej hitra in borbena ter na zadovoljivi tehnični ravni in so številni gledalci popolnoma prišli na svoj račun. Kot prejšnjo nedeljo, Inter ni igral slabo, toda pokazal je znake rahle krize.

Ti so bili pridno na delu tudi preteklo kolo, ko so svoje nasprotnike premagali in se tako zelo približali prvemu mestu. Prvi teh je Fiorentina, ki je z Bartujevim golom odpravila izredno trdno in močno moštvo Bologne, ki se tudi samo poteguje za častno uvrstitev. Toda florentinsko moštvo je trenutno v tako sijajni formi, da bi mu bil le redko kateri nasprotnik lahko kos. Čeprav ne ravno bleSteča, zato pa bolj praktična igra se naslanja na izredno močno obrambo, ki ji v Italiji gotovo ni enake ter na napad, ki je, bogat s Hamrinom, dobil še odličnega Turka, ki je že povsem osvojil florentinsko občinstvo.

Tudi Milan ni zapravil ugodne prilike ter je dosegel nad Palermom zvenečo zmago, ki potrjuje njegovo dobro formo. Pomeni pa gotovo tudi nekaj več spričo dejstva, da je Palermo zadnjih pet kol dosegel kar pet zaporednih zmag s svojim Mattrelom v vratih, ki ravno toliko časa še ni kapituliral. To se mu je pa zgodilo kar trikrat preteklo kolo. Njegovo moštvo praktično ni obstajalo, saj so igralci Milana počenjali kar so hoteli, ne da bi pri tem pokazali kaj posebnega. Tega pa ne gre soditi slabo, saj je ravno podrejenost nasprotnika pripomogla do igre, ki je bila le na trenutke lepa na oko, a vseeno vseskozi učinkovita.

Četrto mesto in le točko manj pa ima po tem kolu Roma, ki je na svojem igrišču odpravila Sampdorio. Njena zmaga je sicer minimalna in dosežena z golom krilca Pestrina, toda v vseh pogledih zaslužena. Igra sama ni posebno prepričala posebno zato, ker nekateri rimski napadalci niso dali vsega od sebe. Tega pa jim niti ni bilo treba, ker genovsko moštvo še zdaleč ni tisto lanskega leta, ko je povsod vzbujalo spoštovanje. Najboljši je bil vratar Battara, ki je branil v izrednem slogu mogoče in nemogoče žoge ter mu gre zasluga, da se njegovo moštvo ni vrnijo še teže poraženo. Stavek zase potrebujeta oba Jugoslovana Boškov in Veselinovič, ki se kar ne moreta znajti in kot kaže počasi prehajata atletsko in tehnično v neizogibni zaton.

Zmagala je tudi Catania in to na račun Lanerossija iz Vicenze. Slednji so se predstavili z obrambno taktiko z namenom, da si priborijo vsaj točko. To jim je uspelo le malo časa, ker so domači kmalu potresli njihovo mrežo in končno rezultat še zaokrožili. Tedaj so se tudi gostje odprli, toda ni bilo več prilik, ki bi jih mogli uspešno izkoristiti.

Nekaj podobnega bi lahko rekli o tekmi v Mantovi, kjer je gostovala Venezia. Domači so bili vso tekmo boljši in so popolnoma prevladovali na igrišču, medtem ko so gostje z lagune le redko pokazali svoje namene. Sormanijev edini gol pač daje svojim zasluženo, a prenizko izraženo zmago. Preostali dve srečanji sta se končali neodločeno. V prvem je Atalanta remizirala s Spalom. En gol na vsaki strani zadostno nagrajuje megleno igro domačih, ki so morali na igrišče brez diskvalificiranega Maschia in zaprte obrambe gostov po igri, ki je bila lepa le v prvem delu in ki je bila nato le počasno čakanje na sodnikov žvižg. V Leccu pa se je ponovila tradicija, da Juventus ne more na tem igrišču zmagati. Čeprav v vodstvu dveh golov so gostje iz Turina slednjič tako popustili, da so domači najprej zmanjšali razliko, nekaj minut pred koncem pa dosegli izenačenje.

Tekma v Padovi, kjer je gostovalo videmsko moštvo, je trajala le pičlo uro, nakar je bila prekinjena zaradi goste megle na igrišču pri izenačenem stanju 1:1.

B LIGA

V drugi ligi je prednost Genoe narasla po njeni domači zmagi nad zadnjim v lestvici Sambenedettese in po istočasnem zunanjem remiju Lazia na pet točk. Za Genovežane je bila ta tekma le prijeten sprehod proti zmagi, za katero ima s tremi doseženimi goli največjo zaslugo Firmani.

Istega pa ni mogel imeti Lazio v Pratu, kjer ga je sprejelo moštvo z močno obrambo. Tudi tekma sama razen malenkosti ni pokazala nič posebnega in to zato, ker sta prevladovali obe obrambi pred odgovarjajočima neučinkovitima napadoma. Dolgočasno je bilo tudi v Neapolju, kjer je Veroni uspelo doseči točko, kar meče neugodno luč na domače, ki nikakor ne morejo nad povprečje. Enako se je končalo med Alessandrio in Pro Patrio, toda tekma je bila ves čas razburljiva in na precejšnji tehnični ravni.

Na tujem igrišču je bila dosežena le ena zmaga in to je dosegla Novara nad Parmo iz treh protinapadov, medtem ko so domači z vso silo pritiskali na njihova vrata. V ostalih tekmah so domače enajstorice pospravile ves izkupiček. Tako je Bari z izdatno zmago dobil na dnu družbo in ni več sam. Cosenza je po enakovredni tekmi odpravila Modeno in isto, pa čeprav z več avtoritete, je Lucchese dosegla nad Comom. Simmenthalu je veljala zmaga nad Reggiano mnogo truda, ker je bil nasprotnik izredno žilav in kaj malo pripravljen popuščati. In končno še tekma na nevtralnem terenu v Palermu, kjer sta si Messina in Brescia lepo razdelila po eno točko v obojestransko zadovoljstvo.

gib.

TENIS

Tudi moštvo SZ na turnirju za Davisov pokal

MOSKVA, 8. — Teniška zveza Sovjetske zveze je danes poslala glavnemu tajniku mednarodne teniške zveze Reyu telegram, s katerim ga obvešča, da se bo tudi ekipa SZ udeležila prihodnjega turnirja za Davisov pokal. Že več dni so potekali razgovori o udeležbi Sovjetske zveze, ki je končno pristala. V zvezi s to vestjo je tajnik sovjetske teniške zveze Hektor Koligorski izjavil, da bo SZ prvič nastopila v tem turnirju. Koligorski je izrazil svoje zadovoljstvo in je obenem poudaril, da bo udeležba služila za povečanje mednarodnih stikov in za razvoj igralcev. «Mi nikakor ne mislimo na prva mesta» je še dodal tajnik teniške zveze SZ «ker menimo, da je trenutno najvažnejše sodelovati na turnirju. Igralcev še nismo določili, vendar menim, da bodo našo državo predstavljale mlade sile».

Mednarodni smučarski teki v Bohinju

Med moškimi Slovenci med ženskami Poljska

Tudi v štafetnem teku premoč domačih smučarjev

BOHINJ, 8. — V soboto in v nedeljo je bilo ob Bohinjskem jezeru prvo mednarodno smučarsko tekmovanje letošnje sezone. Za nastop se je kljub razmeroma slabim snežnim razmeram prijavilo nad 100 tekmovalcev. Večina je bila seveda iz domačih klubov, medtem ko so Avstrijci poslali svojo najboljšo ekipo v smučarskih tekih. Tekmovanja v tekih in štafetah so se udeležile tudi Poljakinje, ki se vestno pripravljajo za nastop na svetovnem prvenstvu v Zakopanih.

Na startu teka članov na 15 km se je prijavilo 46 tekmovalcev. Že na sredi proge se je izkazalo, da je večkratni jugoslovanski prvak in član državne reprezentance Zdravko Hlebanja največji favorit za zmago. Hlebanja je prvi prismučal do cilja samo dve sekundi pred klubskim tovarišem Lakoto. Čeprav so Avstrijci izvedli učinkovito zasledovanje pa niso mogli do živega Jugoslovanoma, ki sta že v prvem delu proge nabrala precej naskoka.

Popolnoma drugačna pa je bila slika v ženski konkurenci. Jugoslovanska prvakinja Rekarjeva se je znašla sredi močnih Poljakinj, ki so svojo premoč uveljavile z zasedbo prvih treh mest. Rekarjeva se je morala tako zadovoljiti s četrtim.

Na sporedu prvega dne sta bila še teka mladincev in mladink. V prvi skupini je zmagal Bavče, v drugi pa 14-letna Lidija Pšenica, ki je pustila za seboj celo vrsto starejših tekmovalk.

V nedeljo pa je bilo tekmovanje štafet. To je bil nekak neuraden dvoboj Avstrije in Jugoslavije, ki še je končal z uspehom domačinov. Avstrijci so hoteli po vsej sili doseči zmago v štafetnem teku, kar pa se jim ni posrečilo. Prvi njihov tekmovalec je sicer ostro potegnil, toda imel je smolo in je padel, zaradi česar je precej zaostal. Ko pa sta v zadnjih dveh predajah nastopila Hlebanja in Lakota, je bila zmaga zagotovljena slovenski štafeti, ki je pustila Avstrijce celo minuto za seboj.

Med ženskami ni bilo nobenega dvoma o uspehu Poljske, katere tekmovalke so si nabrale precejšnjo prednost in prepričljivo zmagale.

Izidi sobotnih in nedeljskih tekmovanj so sledeči:

ČLANI (15 km)
Hlebanja (Mojstrana) 52'16", Lakota (Mojstrana) 52'18", Mayer 52'24", Vetter (oba Av.) 52'48", Seljak (Tr.) 52'51", Krogler 53'12", Pfeffer (oba Av.) 53'15", J. Pavčič (Enot.) 53'21", G. Kordež (Tr.) 53'26", Lackner (Av.) 54'.

MLADINCI (7,5 km)
Bavče (Fužine) 26'55", Kobilica (Gor.) 27'21", Korpač (Fuž.) 27'26", Maurer (Avstrija) 27'47", Tišov (Bohinj) 27'54", Kalan (Gor.) 27'59", Praprotnik (Tr.) 28'03", Lavtižar (Moj.) 28'22", Koc (Branik) 28'32", Jodl (Lovrenc) 28'40".

ČLANICE (10 km)
Bigun (Poljska) 33'01", Szczernjavska (Polj.) 34'44", Lewandowska (Polj.) 34'44", Rekar (Mojstrana) 35'03", Szeczlawa (Polj.) 35'03"4.

MLADINKE (5 km)
Pšenica (Mojstrana) 22'35", M. Tolar (Tr.) 23'24", I. Tolar (Tr.) 23'26", Grintal (E.) 24'02", Lipovšek (E.) 24'08".

ČLANI (4 x 7,5 km)
Slovenija I. (J. Pavčič 24'36", Seljak 24'38", Hlebanja 24'38", Lakota 24'42") 1.38'34", Avstrija I. (Pfeffer 24'25", Krogler 24'50", Mayer 25'25", Vetter 24'38") 1.39'18", Avstrija II. (Lackner, Dernoschnig, Farbmacher, Ernst) 1.40'40", Slovenija II. (G. Kordež, C. Pavčič, Res, Gregorčič) 1.41'07", Avstrija III. 1.43'49", Slovenija III. (Bavče, Kalan, Tišov, Kobilica) 1.45'23", Enotnost 1.46'22".

ČLANICE (3 x 5 km)
Poljska (Lewandowska, Szerławska, Bigun) 30'45", Poljska-Avstrija (Trzebunia, Ludwig, Stopka) 32'11", Slovenija (Belaj, M. Tolar, Rekar) 33' in 55", Enotnost (Pečnik, Lipovšek, Grintal) 40'33".

MLADINCI (3 x 5 km)
Fužinar (Kranjčan 9'38", Vidošič 10', Karpač 9'18") 29'02", Mojstrana (Lihteneger, Legat, Lavtižar) 29'46", Gorje-Mojstrana 30'59", Enotnost 31'14" in Ihan 31'25".

V GRINDELWALDU

Od danes do sobote borba najboljših smučark iz 18 držav

GRINDELWALD, 8. — Mednarodno smučarsko tekmovanje za ženske v Grindelwaldu bo praktično otvorilo sezono, ki bo dosegla višek s svetovnim prvenstvom za alpske discipline (od 9. do 18. februarja) v Chamonixu.

Grindelwaldskega tekmovanja se bo udeležilo 92 smučark iz 18 držav, in sicer iz Avstrije, Vzhodne in Zahodne Nemčije, Italije, Francije, ZDA, Norveške, Kanade, Romunije, Jugoslavije, SZ, Velike Britanije, Švice, Poljske, Belgije, Švedske, Španije in z Nove Zelandije.

Med prijavljenimi tekmovalkami so olimpijska zmagovalka v smuku Nemka Heidi Biebl, Francozinja Leduc, Avstrijka Traudl Hecher, Italijanka Pia Riva, Američanke Barbara Ferries, Linda Meyers, Johan Hannah itd. Seveda bodo morale te posebno paziti na presenečenje leta kot sta na pr. francoski sestri Goitschel.

Snežne razmere so razmeroma slabe, zaradi česar predvidevajo, da bodo tekmovalke, ki bodo startale proti koncu, precej oškodovane. Tekmovanje bo potekalo po sledečem razporedu: v torek ob 9. uri slalom, v sredo ob 11. veleslalom, v četrtek trening za smuk, v petek ob 11. uri pa smuk.

Tesna, toda zaslužena domača zmaga Triestine

En sam gol proti Ivrei in še ta z veliko muko

Strelec Secchi 12 minut pred koncem tekme - Bretti odpovedal

STRELEC: Secchi v 33' drugega polčasa.
TRIESTINA: Toros; Brach, Frigeri; Sadar, Merkuza, Rocco: Risos, Trevisan, Bretti, Secchi, Santelli.
IVREA: Biggi; Graziutti, Maroso; Bertetti, Orlando, Bonicatto; Poggio, Amateis, Stocco, Invernizzi, Streri.
SODNIK: Marchiori iz Padove.
KOTOV: 6:2 za Triestino. GLEDALCEV: 8.000.

Triestina je prišla končno sama v vodstvo svoje skupine, toda le malo je manjkalo, da se ji ta cilj ne bi izmuznil iz rok. Istočasno ko je Fanfulla vodila v Trevisu že od polovice prvega polčasa, je Triestina na svojih tleh zaman iskala luknje skozi goste obrambne vrste Ivree, da bi našla pot do vrat, v katerih je suvereno kraljeval odlični Biggi. In praktično v istem trenutku, t.j. okrog 33' drugega polčasa, ko je Treviso kronal svoja prizadevanja z izenačenjem, je Secchi vendarle iz gneče poslal usnje za Biggijev hrbet in s tem edinim golom omogočil Triestini zmago in vodstvo na lestvici.

Kako to, da je Triestina s takim naporom odpravila enajstorico Ivree, ki velja za eno najšibkejših v A skupini C lige? Odgovor ni težak: predvsem so gostje že v samem začetku tako okrepili svojo obrambo, da je v njej bilo skoraj vedno strpanih tudi do 9 igralcev. Razen tega so v okviru svoje taktike pošiljali žogo izven igrišča, kadar se jim je le nudila priložnost za to. In končno v vratih so imeli moža, ki se je spoznal na svoj posel.

Toda glavni razlog pa je vendarle bil v Triestini sami, ki nikakor ni mogla najti prave medsebojne povezave, predvsem pa ne prodornosti in prisebnosti v zaključnih fazah. Predvsem je na mestu srednjega napadalca v celoti odpovedal počasni Bretti. Demenia na njegovem mestu bi prav gotovo mnogo več koristil.

V ostalem pa ni mogoče reči, da bi Triestina igrala izrecno slabo. Prizadevnosti in borbenosti je pokazala veliko, kar velja predvsem za Secchija, Trevisana ter Sadarja in Rocca. In prav njihova zasluga je, če je moštvo znalo premostiti kritično razdobje v sredini drugega polčasa, se izogniti malodušju in z določeno živčno zbranostjo napadati vse do tistega srečnega trenutka, ko se je Biggijeva mreža vendarle zatresla.

Tako pred tem dogodkom, ko po njem, je Triestina imela še nekaj stoodstotnih priložnosti, ki pa jih Rocco, Risos, Trevisan in Santelli niso znali izkoristiti, ali pa so njihovi streli postali plen odličnega vratarja. Vratar Toros je v vsem tem času imel samo enkrat priložnost pokazati kar zna, ko je v prvem polčasu v zadnjem trenutku odvrnil v kot nevaren strel z glavo v sam zgornji kot vrat.

V prihodnjih dveh kolih čaka Triestino težka preizkušnja na dveh zelo nevarnih igriščih v Bielli in v Varese. Mogoče bi bilo preveč pričakovati, da bo do zaključka prvega dela prvenstva ohranila vodstvo, toda dve točki od štirih možnih pa bi vendarle morala dodati dosedanjim.

j. k.

A SKUPINA C LIGE

IZIDI

*TRIESTINA-Ivrea	1-0
Legnano-*Bolzano	2.1
*Mestrina-Cremonese	1-0
*Pordenone-Savona	2-1
*Pro Vercelli-Casale	2-0
*Sanremese-Biellese	0-0
Marzotto-*Saronno	1-0
*Treviso-Fanfulla	1-1
*Vittorio V.-Varese	1-0

LESTVICA

TRIESTINA	15	9	4	2	21	10	22
Fanfulla	15	6	9	0	17	7	21
Mestrina	15	9	3	3	27	13	21
Biellese	15	6	8	1	22	15	20
Vittorio V.	15	8	4	3	16	10	20
Varese	15	6	6	3	18	10	18
Sanremese	15	5	7	3	17	17	17
Savona	15	5	6	4	19	13	16
Marzotto	15	5	6	4	12	13	16
Casale	15	4	5	6	16	16	13
Pordenone	14	4	5	5	15	16	13
P. Vercelli	15	5	3	7	15	15	13
Cremonese	15	4	4	7	13	14	12
Treviso	15	2	8	5	6	14	12
Ivrea	15	2	7	6	10	18	11
Saronno	15	4	3	8	8	21	11
Legnano	14	3	3	8	8	18	9
Bolzano	15	0	3	12	5	25	3

Prihodnje tekme (14.1.1962.) Varese-TRIESTINA; Biellese-Vittorio V.; Casale-Saronno; Cremonese-Treviso; Fanfulla-Sanremese; Ivrea-Pordenone; Legnano-Pro Vercelli; Marzotto-Mestrina; Savona-Bolzano.

NOGOMET

Crvena zvezda 1 Botafogo 0

SANTIAGO, 8. — Beograjska Crvena zvezda, ki skupno s Ferencvarosem iz Budimpešte, brazilskim Botafogom in domačo Colo Colo, nastopa na turnirju v čilski prestolnici, je v prvem kolu zabeležila zmago nad brazilsko enajstorico z 1:0 (0:0). Za Beograjčane je gol dosegel Vladica Popovič. V drugi tekmi je Colo Colo premagala Madžare 2:1 (2:0).

* * *

GUAYAQUIL, 8. — Med turnejo po južnoameriških državah je brazilski prvak Santos odigral prijateljsko srečanje z ekvadorskim prvakom Barcelona. Zmagali s gostje s 6:2 (2:1).

S tekmovanja v Bohinju: mladinka Pšenica na cilju

Zaključena turneja na štirih skakalnicah

Finec Kirjonen končni zmagovalec

V zadnjem dnevu zmaga Avstrijca Eggerja pred Recknaglom

BISCHOFSHOFEN, 8. — V nedeljo je bil zadnji nastop skakalcev v okviru tradicionalne novoletne turneje na štirih skakalnicah. Kot v ostalih, je bila tudi v zadnji preizkušnji udeležba zelo močna. V Bischofshofnu je ponovno zmagal Avstrijec Egger, medtem ko se je na drugo mesto uvrstil olimpijski zmagovalec Recknagel. Jugoslovani, ki so v nedeljskem tekmovanju še kar dobro skakali, so v glavnem razočarali. Najdaljši skok je dosegel Šlibar, ki se je pognal 85,5 m daleč in je zasedel šele 25. mesto. Od Jugoslovanov je bil Zajc 26., Jemc 31., Oman pa 41.

Najdaljšo znamko je dosegel mladi vzhodni Nemec Bockala, ki je pristal pri 94 metrih in je vsaj po dolžini pustil za seboj vse ostale tekmece. Izvrstno je skakal tudi Recknagel, toda njegovi dosežki so bili prekratki, da bi se lahko uvrstil na prvo mesto. Precejšen uspeh je dosegel Avstrijec Egger, ki je na tej turneji dvakrat zmagal, enkrat je bil drugi, enkrat pa je padel. Najbolj uspešen pa je bil Finec Kirjonen, kateremu je uspelo ohraniti v splošni lestvici prvo mesto, do katerega je prišel že v prvem dnevu tekmovanja. Drugi je Egger, tretji pa Finec Silvenoinen.

Jugoslovani se bodo v teh dneh vrnili domov, kjer se bodo začeli pripravljati za veliko mednarodno tekmovanje, ki bo 21. t.m. na ljubljanski skakalnici. Za sedaj so se že prijavili najboljši predstavniki Vzhodne in Zahodne Nemčije ter Sovjetske zveze.

PLAVANJE

HOBART, 8. — Japonska je že tretjič zapovrstjo premagala Avstralijo v plavalnem dvoboju, ki se je končal 31-25. Največji uspeh je dosegel Avstralec Robert Windle, ki je v finalnem sprintu na 1650 y pustil za seboj Japonca Yamanako. Avstralec je progo na 55 y dolgem bazenu s slajko vodo preplaval v 17'49", medtem ko je Japonec rabil 6 desetink sekunde več.

SMUČANJE

MILAN, 8. — Popoldne so odpotovali v Wengen člani italijanske smučarske reprezentance za alpske discipline, ki bodo v petek, soboto in v nedeljo nastopili v tekmovanju Lauberhorna. Zaradi slabih snežnih razmer ne bo tekmovanja v smuku. Tekmovalci bodo zato dvakrat nastopili v veleslalomu in enkrat v slalomu.

NOGOMET

SAO PAULO, 8. — Predstavnik vodstva Santosa je izjavil, da ne ve nič o ponudbi milijarde lir Interja za Peléja.

Iz krvi rdeče

8.

IVO BRNČIČ

Ne v veselju ne v pijanosti ne v miselni zamaknjenosti, nikjer ni človek varen pred njo, niti v ljubezni ne, tej svoji najvišji daritvi življenju. Zakaj čim trdnejša in čim lepša je vez, ki druži dvoje ljudi, tem grenkejša je zavest, da bo eden zatrdno preživel drugega. Resnično: ravno tiste, ki življenje najbolj ljubijo in cenijo ter ga najvdaneje žive, prav te izbrance najtogotneje preganja vladar podzemlja. Čim več ljudi je prebivalo v naših srcih, temveč grobov bomo morali izkopati v svojem spominu, tem več dragih mrtvecev bo hodilo z nami ter nam prišepetavalo, kaj vse more človek izgubiti in kam je usojeno sleherniku prej ali slej odpotovati prav tako golemu in še bolj brezmočnemu, kakor je bil prišel na svet. Čim več stvari se bodo dotaknile naše stvariteljske roke, tem teže nas bo nekoč prizadelo, ko bo zadnja ločitev potrgala vse te žive korenike, s katerimi smo vrasli v zemljo.

Edinemu med vsemi živimi bitji je bil človek prihranjen privilegij, da se zaveda samega sebe in svojega obstoja; a ravno s to prednostjo, s tem najvidnejšim znamenjem življenja mi je bilo tudi naloženo docela izredno breme. Krvavo se je ponorčevala s človekom priroda, ko ga je izoblikovala iz brezčutne gmote: saj mu je dala za popotnico hkrati blagoslov njegovega razuma in duha in pa prekletstvo njegove zavesti o smrtnosti in smrti. Zakaj prav zategadelj, ker se je v njem v svoji najčistejši podobi utelesilo življenje, gori v človeku tudi najstrastnejši pohlep po življenju, še več: zavedna ljubezen do njega, ki je nikoli ni moči preboleti. Človeku je razodeto, da mora umreti; a kljub temu ne more storiti ničesar drugega, kakor zakrknjeno braniti smrti ter jo sovražiti obsedeno, do poslednjega utripa zavesti. Življenje je že samo po sebi nenehno stremljenje po trajnosti, neminljivosti, večnosti; ali obenem je le del neke polarne celote, podobno kakor luč in tema, katere drugi del je smrt — zakaj «edino možno življenje je napredovanje do groba», kakor je zapisal astronom James Jeans. Razpet na križ tega paradoksa si človek že tisočletja obupno prizadeva, da bi, oborožen zgolj z možnostmi tega sveta, dosegel nekaj, kar bi ne bilo samò možnost, ampak že čudež. In najsi se mu z ledeno jasnostjo odkriva, da je v tem tragičnem uporu že vnaprej obsojen na poraz, je smrt zanj vendarle bila in ostala dejstvo, ki ga zase nikdar ne more priznati. Razžganemu od njegove neumrljive sle po življenju je človek do konca dni usojeno stati pred nerešljivim vprašanjem lastne smrtnosti; zapisano mu je, da se bo vekomaj zaman boril zoper vesoljni red stvari, čigar zakone dojema s svojim iznajditeljskim duhom, jih obrača sebi v prid ter gradi z njihovo pomočjo stavbo svoje oblasti na zemlji, ki pa mu odpovedujejo pokorščino ravno takrat, ko naj bi dosegel poglavitni smoter svojega truda: ko naj bi zagotovil trajnost svojemu življenju. V precepu dveh velikih nujnosti stvarstva, prve, ki mu veleva živeti, in druge, ki je vsadila vanj seme pogube, omahuje človek med zibeljo in grobom; in slednja stopinja, ki naj bi povečala razdaljo med njim in smrtjo, vsa njegova zagrizena delavnost, vse njegovo mučeništvo ljubezni in življenja le počasi gloda njegovo odpornost ter ga čedalje bolj pripravlja na trenutek, ki bo samò še nemo truplo, v katerem več ne plameni luč razuma in čustva in čigar slepih oči ne odpre nobena rotitev in noben obup.

In vendar mora biti človek že pravljično plemenit ali pa strašno reven in ubit, da more reči z Wolkerjem: «Smrt ni težka, le umiranje je težko.» Človek mora biti od življenja tako dodobra razočaran in strt dotorej, da že skorajda ni več živ človek, da more pritegniti Prešernu, ki je klical s hrepenenjem, kakršno nemara niti v njegovi ljubezenski poeziji nima primere: «Prijazna smrt, predolgo se ne mudi!» Človek mora biti že do neverjetne stopnje naveličan samega sebe in ljudi, da more v nezajezljivi težnji, «... plonger... au fond de l'Inconnu pour trouver du nouveau», želeti z Baudelairom:

«O Mort, vieux capitaine, il est temps!
levons l'ancre!
Ce pays nous enneuie, o Mort!
Appareillons!»

Kajti želja po smrti je človeku, dokler je zares še človek, organsko tuja, je celò nenaravna in se more roditi zgolj v povsem izjemnih okoliščinah; in psihologija samomora priča, da je obupanec v nekem smislu življenju že pred svojim sklepom odmrl ter je v hipu, ko je položil roko nase, le žrtev nekega bolezenskega razkroja, ki ga je že zdavnaj prej izobčil iz bratstva zdravih, to je: polno živečih ljudi. Saj smrt je človeku že nagonsko ena najmučnejših izkušenj, ne, je sploh njegovo najodurnejše doživetje na svetu. Smrt ni le okrutna in nepravična, temveč tudi grda, nedopovedljivo grda. Nekaj čudnega je v človeški vnemi, spremljati mrliče na njihovem poslednjem popotovanju s ceremonialnim lišpom in bleskom, prav kakor bi bila človekova smrt nekaj zaslužnega, nekakšna posebna, redka slovesnost; a vsa potratna izumetničenost in prisiljenost teh mrtvaških parad ne bo nikoli dosegla svojega edinega namena, da bi namreč potolažila žive, čim bolj skrila mrtveca njihovim očem ter v njih umorila sleherno misel na to, kaj se pravzaprav dejanski godi s človekom, kadar postane predmet procesov, ki spremljajo živo telo v kadaver. Za človeka je smrt zgolj gnusno razpadanje mišic, kosti in kože, hrustanca, mozga in možgan, je zatohel smrad, ki ga vse cvetje sveta, nagrmadeno okoli mrtvaških odrov in na grobovih, nikdar ne bo moglo udušiti; smrt je zoprna voščena bledota — nobena sveča je ne bo zbrisala z obličja tistega, ki mu je v žilah usahnil rdeči tok krvi; smrt je priskuten mrliški mraz — noben poljub in še tako vroče solze ne bodo ogrele telesa, ki je prenehalo biti samoživ vrelec toplote. To razkrajanje nekdaj živega staničevja v tri agregatna stanja, v plin, tekočino in lepsko, sluzasto gmoto, je skrajna meja grdote, ki jo morejo videti človeške oči. V ognju in vseh zverinstvih otrdeli stari vojaki pripovedujejo, da so se navadili brez posebnega vznemirjenja gledati kri in rane ter poslušati še tako pretresljivo ječanje; a sladkobni smrad gnijočega trupla je do konca vzbujal v njih nepremagljiv stud in sovraštvo. Zares, kaj naj vzdrami v človeku silnejši odpor, kakor zavest, da bo nekoč plemenito, izbrano bitje in gospodar zemlje, kar bi tako rad bil, postal ogabnejši od gnoja in golazni. Misel, da boš slednjič samo še plen črvov, zanikrna mrhovina, misel, da leži žensko telo, ki si ga tako ljubil in ki ti je vpričo njegove lepote v zamaknjenju pohajal razum, brez pomoči v umazani, odvratni jami ter prhni in trohni — ta predstava že skoraj presega človeško zmogljivost.

Iz perspektive astralnih meglà in svetovij, sredi katerih so celo sončni sistemi malovreden drobiž, ni smrt nič drugega ko nujna stopnja v večnem presnavljanju materije, v njenem prehajanju iz oblike v obliko. Iz takšne razdalje je obstanek ali pogin nekaj bore sto tisočev ali četudi milijonov dvonožnih prebivalcev temnega planetka nekje sredi Rimske ceste docela brezpomembno vprašanje, smrt posameznega človeka pa tako hudo ničev dogodek, da si tako skrajne mere ničevosti ni lahko predstaviti. Ali za človeka je smrt neskončno več kakor pa le ena izmed preobrazb snovnega sveta. V le — tem smrt ne pomeni konca obstoja, temveč zgolj neko njegovo spremembo — ter je sub specie aeternitatis sploh samò pojem, le teoretična oznaćba, ki jo človek vnaša v mehanizem prirode. Človekovo življenje pa je izključno vezano na eno samo obliko eksistence in v človeškem svetu je smrt zato istovetna z dokončnim uničenjem. Smrt razje človeka bolj ko žveplena kislina, ga razbije ko milni mehurček, z njo preneha človek obstajati tako temeljito, da ga v vsem našem besedišču ni izraza, ki ne bi bil premedel v primeri s porazno popolnostjo tega prenehanja. Zakaj človeško življenje ni le preprosta eksistenca na malce poseben način organizirane materije; živeti pomeni dokaj več kakor pa biti, bivati, obstajati. Živeti se pravi, gledati, poslušati, tipati, okušati, reagirati na predmete, ki nas obkrožajo, razsojati, odločati in preustvarjati okolico, sredi katere se gibljemo; življenje je potemtakem svojevrsten kompleks funkcij, med katerim so najvažnejše zavedne, je enkraten, neponovljiv telesni in predvsem duhovni odblesk sveta in dogajanja.

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6-II. TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA GORICA: Ulica S. Pellico 1-II. Tel. 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — NAROČNINA: mesečna 650 lir. — Vnaprej: četrtletna 1800 lir, polletna 3500 lir, celoletna 6400 lir — FLRJ: v tednu 20 din, mesečno 420 din — Nedeljska: posamezna 40 din, letno 1920 din, polletno 960 din, četrtletno 480 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za FLRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stritarjeva ulica 3-I, telef. 21-928 tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani 600-14/3-375 — OGLASI: Cene oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir. — Mali oglasi 30 lir beseda — Vsi oglasi se naročajo pri upravi. —
Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst